

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA

Class No.

Mat

923-554

Book No.

SA 599 K

N. L. 38.

MGIPC-S1-19 LNL/62-27-3-63-100,000.

V. Parameswara Pillai

ദിവാൻ പേഷ് കാർ

പി. ശങ്കുണ്ണിമേനോൻ.

— (o) —

ആർ. കുളത്തുനായർ

എഴുതിയത്.

S. V. Press, Trivandrum.

1098

1. m
SHELF LISTED

Mal
923.554
Sa 599k

Introduction.

MR. R. KULATHU AIYAR, the talented author of the life-sketches of several eminent Travancore statesmen, has requested me to write a foreword to his latest contribution to Malayalam biographical literature, the life of Dewan Peisbkar Sankunni Menon, and it is to me a matter of heart-felt pleasure to comply with that request, especially as I find that Mr. Kulathu Aiyar has made that request in pursuance of instructions received from Mr. K. P. Padmanabha Menon, the son of Mr. Sankunni Menon, that I should be made to revise his book and write an introduction. The late Mr. K. P. Padmanabha Menon and myself were fellow-labourers for long in the field of Malabar History and the literary relationship that subsisted between us was ever of the warmest and most intimate character.

The late Mr. Sankunni Menon, the history of whose long and eventful life is sketched by Mr. Kulathu Aiyar in the following pages with the practical skill of a professional artist was one of the makers of modern Travancore in the truest sense of that expression. Mr. Sankunni Menon was not a native of Travancore. He came from Malabar to this country.

for purposes of study and began his career as a salt contractor for the Sirkar. How from a petty clerkship on Rs. 10/- he rose step by step with sure-footed steadiness to the proud position of Senior Dewan Peishkar on Rs. 800, and how Ruler after Ruler, Dewan after Dewan and Resident after Resident praised and petted him for services unselfishly rendered in various walks of official life are details which I shall not stop to recount. I have not the least hesitation in affirming that the virile intellect and versatile equipment that won these distinctions for the hero of our story are as rare as they are remarkable in any age and country. Mr. Sankunni Menon was a born leader of men and even the fragments of the diary of his early days fortunately preserved for us reveal the stuff of which his personality was made. As an executive officer, as an organising secretary, as a tour agent, and as a detector and suppressor of crime, he stood head and shoulders above the luminaries of his generation. The annual administration reports written by him in his capacity as Dewan Peishkar show what consummate grip he had over the fundamentals of state-craft. The first seeds of popular education in this country were sown by him. Wherever he went, Augean stables were transformed into paradises of cleanliness.

Government reposed unbounded reliance on his energy, integrity, ability experience, tact and judgment, and there was no situation of difficulty in his day that did not call forth the exercise of his virtues and talents. The magnanimity of his conduct towards Raja Sir. T. Madhava Rao on the eve of his departure from Travancore and the altruistic patriotism with which he declined the offer of the Dewanship of the State in favour of the late Mr. Nahu Pillai are episodes in the life of this truly great man, that have a touch of the romantic about them, and that are sure to leave a lasting impression on the readers of this book.

Great as were the services rendered by Mr. Sankunni Menon in the cause of the moral and material uplift of the land of his adoption, the services that he rendered in the cause of its annals and antiquities were even greater. His *History of Travancore* is the only connected, complete and authoritative work on the subject that we possess even at the present day after so many decades of research, and it is an added testimony to the capaciousness of his genius that he should have found time in the midst of his arduous official duties to collect the necessary materials for that publication. It has been said

that the man who possessed alike the fervour of passionate interest and the coolness of rigid impartiality would be the perfect historian, but then such a man might chance to be a God in disguise. It would be sacriligious on my part to claim for Mr. Sankunni Menon any attribute of divinity; but I might be permitted to say without fear of contradiction that he has endeavoured to move as near to perfection in his line as one in his position possibly could, and in spite of its inevitable blemishes, his *History*, as a faithful record of human events, takes a higher rank than many a similar work written by men with infinitely better outfit and opportunity. All honour to Mr. Sankunni Menon for having utilised his leisure hours for the publication of this work. By his own hand he has raised a monument for himself more enduring than brass or marble and by his own talents he has left a legacy more precious than coin or bank-note to all future generations.

It is the life-sketch of such a man, an ardent patriot, a gifted writer and a far-sighted statesman, to whose lot it has fallen to leave an imperishable name and an inspiring example, that Mr. Kulathur Aiyar has now essayed to present to the public in an eminently attractive and readable form, and need

I say how warmly I appreciate his labours and how heartily I congratulate him on the unqualified success that has attended his labours? I am sure that the Malayalam-speaking millions of Kerala will cherish this little biography as one of their proudest possessions and bless its enterprising author for this singularly appropriate gift from his pen.

Trivandrum, }
3-11-22.

S. Parameswara Aiyar.

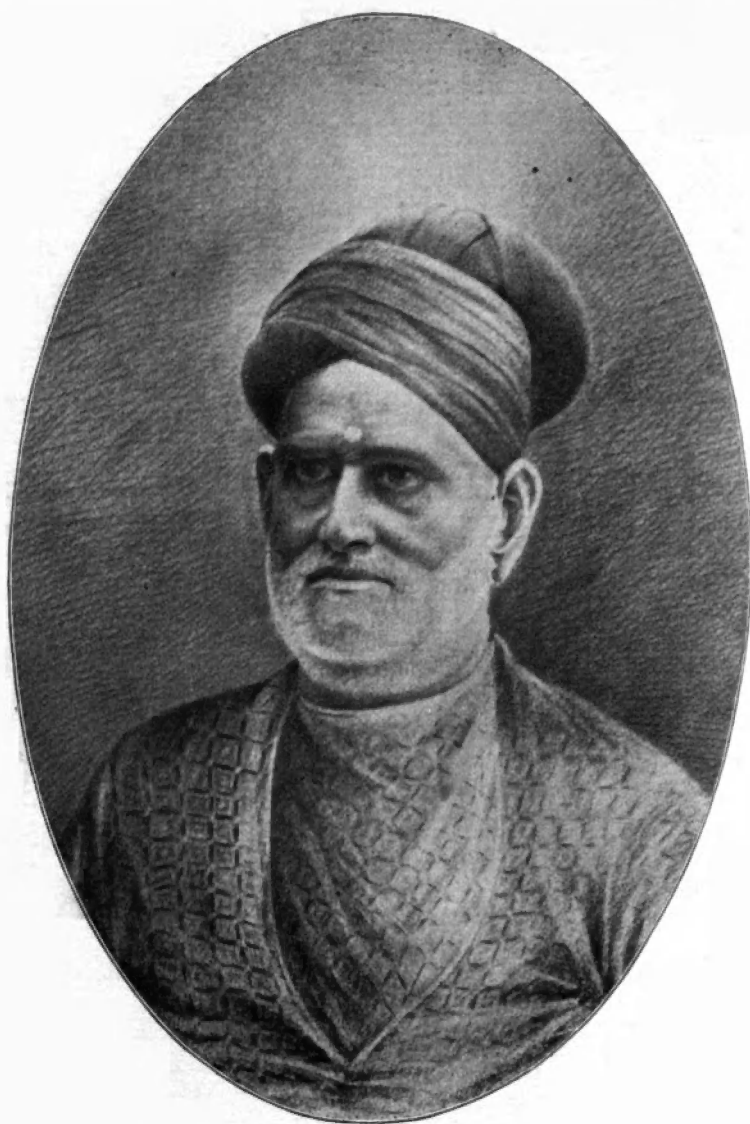
S. Parameswara Aiyar

VIDWAN V. R. PARAMESWARAN PILLAI,
Nagercoil.

Vidwan V.R.P. Parameswaran Pillai
Nagercoil

National Library,
Calcutta-27.

ചിയാൻപേയ്ക്കൽ പി. അയ്യപ്പമേനോൻ.

 V. C. Panicker

ദിവാൻപേസ്കാർ പി. ശങ്കുണ്ണിമേനോൻ.

ധർമ്മാജ്യം എന്ന രാജകുമാട്ടക്ക് പ്രസിദ്ധമായ തി
 തവിതാശ്വർ രാജ്യത്തിന്റെ പഴയകാലത്തെ സ്ഥി
 തി ഏറ്റവും ശോചനീയമായിരുന്നു. രാജ്യത്തുണ്ടാ
 യിരുന്ന കഴിപ്പങ്ങൾക്കു കണക്കില്ല സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരിൽ അധികം പേരും വലിയ കൈക്കൂലി
 കാരും കൊള്ളുകാരും ആയിരുന്നു. തങ്ങൾക്കു വ
 ല്ലതും കിട്ടുവാനും എന്നല്ലാതെ രാജ്യത്തിനു കേൾക്കും ഉ
 ണ്ടാകാനും എന്നോ പ്രജകൾക്കു ഗുണം സിദ്ധിക്കു
 ണും എന്നോ ഉള്ള ആഗ്രഹം അവർക്കു ആർക്കുത
 ന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്വാർത്ഥതയ്ക്കു പരമാവധി ഉ
 ദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഭരണം നിമിത്തം രാജ്യത്തിലേ
 മുതലെടുപ്പും വളരെ കുറവായിത്തന്നെ ഇരുന്നു. അന്നു
 ശമ്പളക്കേൾ ഒരു വർഷത്തിലധികമുള്ള ശമ്പളങ്ങൾ
 കടിശ്ശികയായി കിടക്കുക പതിവായിരുന്നു. ജനനാ
 പദ്രവകരമായി രാജ്യത്തിൽ അനേകവിധം അനാവ
 ശ്യകളായ ചുങ്കങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഗതാഗതത്തി
 നു അനേകം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ നേരിട്ടിരുന്നതിനാൽ ക
 ്രമപ്രദങ്ങൾ വളരെ പ്രതിബന്ധങ്ങൾ ഉണ്ടായിര
 ന്നു. കവർച്ച, കളവ്, കള്ളനാണയം, കള്ളാധാരം

ഇവകൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവവും ഒട്ടും ചില്ലറതായിരുന്നില്ല. ആകപ്പാടെ അക്കാലത്തെ ജനങ്ങൾക്കു തിരക്കു സമാധാനമില്ലായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ കഴിഞ്ഞു ചല്ലാം. ഇങ്ങനെയുള്ള അഴിമതികളേയും അക്രമങ്ങളേയും നിറുത്തി കുഴപ്പങ്ങളെ തീർത്തു ജനങ്ങൾക്കു ക്ഷേമത്തെയും രാജ്യത്തിന് ഐശ്വര്യത്തെയും ഉണ്ടാക്കി തിരുവിതാംകൂറിലെ മാതൃകാരാജ്യമാക്കിത്തീർത്ത ബ്രഹ്മചാരജാക്കന്മാരെയും ടിവാൻ മാധവരായരെയും ഏറ്റവും ശ്രദ്ധാർഹമായിത്തീർത്ത സാമ്രാജ്യം പ്രധാനോദ്യോഗസ്ഥന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു നമ്മുടെ കഥാനായകനായ ടിവാൻ ചേരപ്പാർശ്വകണ്ണിമേനോൻ. ഈ മഹാനുഭാവം കൊല്ലം നന്ദം-മാഷ് ധനമാനം ൨-ാം-പുരുഷോതി നക്ഷത്രത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ശീമ തെക്കു മലയാളം ജില്ലയിൽ ചേർന്ന ചോന്നാണി അല്ലെങ്കിൽ നാട്ടിക അംശത്തിൽ തൃപ്പറയാർ എന്ന സ്ഥലത്തു ഒരു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട നാട്ടുവാഴിയുടെ പുത്രനായി ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ ചഴഞ്ചെരി (ബുളാമയിൽ) കണ്ടുണ്ണിനായർ ചാവക്കാട് എന്ന ലിപ്പിലെ ഒരു പ്രസിദ്ധനാട്ടുവാഴിയായിരുന്നു. മുൻ കാലങ്ങളിൽ ഈ പ്രദേശങ്ങളിലെ നാട്ടുവാഴികളുടെ അധികാരങ്ങളും അവസ്ഥകളും ഒട്ടും ചില്ലറതായിരുന്നില്ല. ഇവർ ഭരണാധികാരികളുടെ കീഴിൽ ഉള്ള ഇട പ്രദേശമായിരുന്നു എന്നു വരികിലും അവയുടെ നാട്ടുകളിലെ പുണ്യാധികാരം ഈ നാട്ടുവാഴികൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. അക്കാലങ്ങളിൽ നാട്ടുവാഴികൾക്കുണ്ടായിരുന്ന അധികാരങ്ങളെയും, അവരുടെ രാജഭരണത്തെയും

മത്തെയും മറ്റും പററി കൊച്ചിസ്റ്റേറ്റ്മാനായത് എ
ന്ന പുസ്തകത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുവരുന്നു. *

“കൊച്ചിസ്റ്റേറ്റ് ഏകദേശം എട്ടു മുതൽ പതിനഞ്ചു
വരെയുള്ള നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ യൂറോപ്പുകാരുള്ള നട
പ്പുണ്ടായിരുന്നതുപോലെയുള്ള ഒരു സമ്പ്രദായത്തെ
ഏറ്റെടുത്തു അടിസ്ഥാനമാക്കിയിട്ടാണ് രാജ്യഭാരം നട
ത്തപ്പെട്ടിരുന്നത്. രാജാവിന്നുതന്നെയായിരുന്നു സ
ർവ്വധിപത്യം. പക്ഷെ അതാതു നാടുകളിലെ ഭരണം
അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിലുള്ള പരമ്പരയായ പ്രഭുക്ക
ന്മാരുടെ അധീനത്തിലായിരുന്നു രാജ്യരാസകലം പ
ലവവിപ്പുണ്ടായിരുന്ന നാടുകളായി മാറിക്കൊണ്ടിരുന്നു.
അവ ഭാരതത്തിലും നാടുവാഴി എന്ന പരമ്പരപ്പട്ടൻ
ഒരു പരമ്പര പ്രഭു അധിപന്മാരായിരുന്നു. യഥാസാ
ദ്ധന്യമായ കർമ്മങ്ങൾക്കു മറ്റുമായി നാടുകളോരോ
ന്നും ഭേദങ്ങളായി അംശീകരപ്പെട്ടിരുന്നു. അവയിൽ
ചിലതു ഭേദവാഴികളുടെ അധികാരത്തിലായിരുന്നു.
മാറ്റുവിധി നാടുവാഴികളുടേതായ രാജാവിന്റെയോ
സ്വകാര്യസ്വത്തായിരുന്നതിനാൽ നേരിട്ട് അവർ ത
ന്നെയോ അല്ലെങ്കിൽ അവർ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന അധി
കാരികളോ ആണ് അറുക്കെ ഭരിച്ചിരുന്നത്. ഭേദ
ങ്ങളും അംശീകരപ്പെട്ടിരുന്നു. പക്ഷെ ആ വിഭാഗം
ഭൂമിയെ സംബന്ധിച്ചായിരുന്നില്ല. നമ്പൂരിമാരുടെ
ഗ്രാമം, നായന്മാരുടെ തറ, താണജാതിക്കാരുടെ മേ
ടി എന്നിങ്ങനെ ജാതിയേതോ, വർണ്ണത്തേതോ അ

* Cochin State Manual, Malayalam.
Page 71 to 74.

നസരിച്ച് പല ഖണ്ഡങ്ങളായിട്ടാണ് അവ വിഭജി
 കൊടുത്തിരുന്നത്. ഈ പക വിഭാഗങ്ങളുടെ അതിർ
 കര ഏറക്കുറവുകൾ അതിർത്തിയനുസരിച്ചും തമ്മിൽ
 അങ്ങോട്ടമിങ്ങോട്ടും കടന്നു കിടന്നിരുന്നു. ചില ഉ
 തരിയുള്ള നാടുകൾക്കും ഭേദങ്ങൾക്കും അനുരാജ്യങ്ങ
 ളിൽ അതുപോലെതന്നെയുള്ള ഭൂ വിഭാഗങ്ങൾക്കും
 തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ട്. ഇതു പട്ടണങ്ങളും ഗ്രാമങ്ങ
 ളും ഉണ്ട് എന്നതിനുപകരം അവയിൽ ഇതു നായ
 ന്മാരുണ്ട്—കോടകനാട്ടിലെ 'അഞ്ഞൂറു' എന്ന നാ
 ന്നാട്ടിലെ 'നാത്തൂറു,' ചെങ്ങഴിനാട്ടിലെ 'മുത്തൂറു'—
 എന്നിങ്ങനെയൊണ് പറഞ്ഞുവന്നിരുന്നത്. ഒരോസം
 ഖണ്ഡങ്ങളുടെയും കാര്യങ്ങളേ ജാതികൾക്കുപോലെയോ ഗ്രാമ
 ണികൾ, കാർണവന്മാർ, തണ്ണാൻമാർ മുതലായിട്ടുള്ള
 അതാതു തലവന്മാരാണ് ഭരിച്ചുവന്നിരുന്നത്. തറ
 യെ സംബന്ധിച്ച കാര്യങ്ങളെല്ലാം കാർണവന്മാർ നോ
 ക്കിവന്നിരുന്നു. തങ്ങളുടെ യജമാനന്മാരുടെ പസ്തു
 കൾ കൃഷി ചെയ്യുന്ന കാര്യത്തിൽ അവർ മേഖനേപക്ക
 ണവും ചെല്ലിരുന്നു. പൂള ഒരു രാജാവോ, നാട്ടുവാ
 ളിയോ, ഭേദവാഴിയോ, അല്ലെങ്കിൽ കവറും ഒരു ജ
 മിയോ ആയിരിക്കാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽ
 നിന്ന് അവർ വിളവിൽ ഒഴുക്കുമായി തങ്ങളുടെ കാല
 ക്ഷേപത്തിനായി വരുകയും, അതിനുപകരം അ
 വശ്യപ്പെടുമ്പോഴെല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ യഥാർത്ഥ സ
 ഫമായിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഭേദവാഴികളുള്ള ഒരത്ത
 ള്ലാം അവരാണ് ഭേദകാര്യങ്ങൾ അനേപിച്ചിരുന്ന
 ത്. രാജാവോ, നാട്ടുവാഴിയോ അയച്ചിരുന്ന കല്ല

നകളല്ലാം അവർ ചേർന്നുപോലെ നടത്തിക്കൊണ്ടു
ചെയ്തിരുന്നു. അവർ നാട്ടുവാഴികളുടെ അധികാര
ത്തിൽപ്പെട്ട ചടനായകന്മാരും കൂടിയായിരുന്നു. ചോ
രിനായിട്ടാ പശ്ചാത്ത നഗരങ്ങളിൽ അവർ തങ്ങളു
ടെ നായന്മാരുടെ തലവാനായി വടവുറപ്പു
ചോവുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അവരുടെ നാട്ടുകളിൽ
യുദ്ധസംബന്ധമായ കാര്യങ്ങളിലും മറ്റും രാജകുടും
ങ്ങളിലും നാട്ടുവാഴികൾക്കധികാരമുണ്ടായിരുന്നു. എ
ന്നാൽ അവരുടെ ആ അധികാരവലിപ്പവും അവർ
എത്രത്തോളം രാജാവിന്നു കീഴടങ്ങിനിന്നിരുന്നുവെ
ന്ന സാഗതിയും അവരുടെ വളർച്ചയെ അനുസരി
ച്ചുണിഞ്ഞിരുന്നു. എങ്കിലും എല്ലാവരും അവരു
ടെ സ്വന്തം അവസ്ഥയ്ക്കും തക്കവണ്ണം സം
ഖ്യ തിരിച്ചുപെടുത്തിട്ടുള്ള ചോരകളുടെ തയ്യാറായ
യുദ്ധകാര്യങ്ങളുമെന്നും രാജാവിന്റെ യുദ്ധങ്ങളിൽ സ
ഹായിക്കുന്നതിനായി ചെന്നു കൊള്ളുന്നതെന്നും ആ
ണ് നിശ്ചയം.

നാട്ടുവാഴികളുടെ നാമം-രാജാവോ, അല്ലെന്നോ, കയ്
മളോ അല്ലെങ്കിൽ വെറും നായരോ എന്തുസ്ഥാനമെ
ങ്കിലുമാവട്ടെ-സ്വരൂപി, പ്രഭു, മന്ത്രി എന്ന മൂന്നു ത
രങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്നിൽ ചെട്ടവരായിരിക്കും.
'കൊല്ലംകൊലയും' അധികാരമുള്ളവരെല്ലാം സ്വരൂപി
കളായിരുന്നു. അതിനാൽ ഒരു സ്വരൂപി ഒന്നുകിൽ
കോച്ചിരാജാവിനെപ്പോലെയാകാം കോഴിക്കോട്ടു സാമു
ന്ദ്രിയയെപ്പോലെയാകാം പൂണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി
യിരുന്നു മേരാജാവാവാം; അല്ലെങ്കിൽ ചെറുക്കോട്ടരാ

ജാവിതപ്രേമയെ, ആലോചനാവിതപ്രേമ
 ലെത്തര ഒരു കീഴ്ക്കൂറുകാൽ മയമാവാം; മേൽക്കേ
 യ്ക്കുമ്പോൾ പാടിയിരുന്ന അജാവിതര അനുവാ
 ദം കൂടാതെ നന്നായ അടിക്കുകയാ യല്ല; നടത്ത
 കയാ വെണ്ണാൻ പാടില്ല എന്നുള്ള നിബന്ധന
 മാത്രമേ അവരുടെ അധികാരത്തിന്നുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ,
 അതില്ലാതെ, കൊണ്ടിടുകയ്ക്കുമുള്ളപ്പോഴുമാ, മുഖീ
 നാട്ടു നമ്പ്യാരപ്പോലെയോ ഉള്ള ഒരു ഇപ്രകാരം
 സ്വരൂപിതരായാ. അവർ അജ്ഞാതനപ്രകാരം
 കാരാ നാട്ടുകാളു ഭരിച്ചിരുന്നപരകന. പ്രളയിത
 കൊല്ലുകൊവയ്ക്കുമുള്ള അധികാരമില്ല എന്നുള്ള വ്യ
 ത്യാസം മാത്രമേ ആ വസ്തുക്കൾക്കു മുന്നാതരം സ്വരൂ
 പിതരായാ തമ്മിലുള്ള. ഒരു പ്രളയിത സ്വരൂപിയെ
 കാരം അധികം സ്വത്തു കേരളം ബലവാനാ ആയേ
 കാം. എന്നാലും സ്വരൂപിസ്ഥാനം കിട്ടുന്നതുവരെ
 അയാൾക്കു കൊല്ലുകൊവയ്ക്കുന്നതിന്നുണ്ട. ശക്തിവ
 ള്ളരെ കുറഞ്ഞ ചില്ലറ പ്രളയിതരായാ മാടയിമാർ.
 അവരുടെ കീഴിൽ ആയുധമെടുത്ത കൂട്ടക്കാർ വളരെ
 കുറച്ചുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ—നൂറിലധികം രോ
 മക്കളു് അപൂർവ്വമായിരുന്നു. കൂർ ചാഴ്ച സ്ഥാനം കി
 ങ്ങുവാൻ അവരെല്ലാവരും പുരുഷന്മാരും എന്നുള്ള
 കാഴ്ച അജാവിത കൊടുത്തിരുന്നു. അതു കണ്ടുതൽ
 ൧,൨൦൦ പണം വരെ ആളവസ്ഥപോലെ ഭേദപ്പെട്ടു
 മിരുന്നു. അതിന്നു പുറമെ ആണ്ടുകാഴ്ച എന്നുള്ള
 വ്യത്യാസം, വിശേഷിച്ചുള്ള കൈക്കായി കൈമാറ്റം, ച
 ണ്ഡം, പലം എന്നിങ്ങനെ പല പ്രകാരത്തിലും

പറയുന്ന വേദാന്തകൾക്കും ആണ്ടുതോറും അവർക്കു കേട്ടേണ്ടിവന്നതന്നു ഇവയുപറമ മടങ്ങിമുൻ കേട്ടതെങ്ങി, എന്നു കരവും കൊടുത്തിരുന്നു. അതു പറയിലെ കർത്താക്കളിൽ ഞാറുക്കു മൂന്നു വീതമുള്ള വയസ്സുമാത്രം ചുമത്തുന്ന ഒരു കാര്യമായിരുന്നു. നിയമമായിട്ടൊരു നിവർത്തിപ്പുപ്രകാരത്തിൽ നിന്നും പ്രഭുക്കന്മാരിൽ നിന്നും പണ്ഡിതരിൽനിന്നും, എന്നാൽ പരിവൃത്തിയ്ക്കു എന്തെങ്കിലും അടിമ നിമുത്താകയാലും അതിലേക്കു പ്രത്യേകമായിട്ടുള്ളതായിരുന്നു. അവരിൽ നിന്നു പശ്ചാത്താപം ഉണ്ടാകുമെന്നു കരുതി. പ്രഭുക്കന്മാർ ചുമത്തിയ ചെലവിന്നു രാജ്യഭരണകാര്യങ്ങളെ തുറന്നു കൊടുത്തു. സ്വതന്ത്രമായിരുന്നു. പ്രഭുക്കന്മാരുടെ പണ്ഡിതരിൽനിന്നും സ്വതന്ത്രമായിരുന്നു. അന്യോന്യമുള്ള സ്വതന്ത്രതയും തെറ്റിപ്പോകുന്നതും അവയിലേക്കു കൈമാറുന്നതും തമ്മിൽനിന്നും കൈമാറുന്നതായിരുന്നു. തന്നിരിക്കുന്ന രാജ്യമാസകലം സംഭരിക്കുന്നതിന്നു കേൾക്കുന്നതായിട്ടുള്ള നിവർത്തിപ്പായിരുന്നു. അതേ അവസ്ഥകൾ തന്നെ പ്രഭുക്കന്മാരുടെ താങ്ങാത്തതും പ്രഭുക്കന്മാരുടെ യോഗ്യതയെക്കുറിച്ചു കാണുന്നതിന്നു തൽപരന്മാരായിത്തീർന്നതും ചെയ്തിരുന്നു. ആ പ്രജാമോഹം കൈമാറുന്നതിന്നു അക്കാലങ്ങളിലെ പടപട്ടവും പോരാട്ടവും പറയത്തക്കവണ്ണം പ്രതിബദ്ധമായിരുന്നു; എന്നെന്നാൽ ചില ശിഷ്ടാചാരങ്ങളെ പ്രമാണമാക്കി കൊണ്ടാണ് അവയെ നടത്തിയിരുന്നത്. അവക നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന നിയമങ്ങളെയും എല്ലാ കൂട്ടരും അതി

സൂക്ഷ്മമായിട്ടാചരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അധികപക്ഷം നാടുവാഴികൾ നായന്മാരായിരുന്നു.....”

ചേററുവാ മണൽപ്പുറം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേ ഇപ്പോഴായിരുന്നു പേയ്ക്കാർ ശങ്കണ്ണിമേനവന്റെ അപ്പൻ കണ്ടുണ്ണിനായർ. ഈ മണൽപ്പുറം ചരിത്രപ്രസിദ്ധിയുള്ള ഒരു സ്ഥലമാണ്. ഇതു വടക്കു “ചേററുവാ അഴി” മുതൽ തെക്കു “കൊടുങ്ങല്ലൂർ” വരെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നു. ഈ മണൽപ്പുറം കേരളത്തിലെ ഏകദേശം ഒരു മദ്ധ്യപ്രദേശമാണ്. ഈ മണൽപ്പുറത്തെ പ്രധാന ഭാഗം കൊടുങ്ങല്ലൂരാണ്. കൊടുങ്ങല്ലൂർ പട്ടണം പഴയകാലത്തു് ഒരു പ്രധാനകച്ചവടസ്ഥലമായിരുന്നു. ഈ തുറമുഖത്തു നിന്നാണ് പുരാതനകാലത്തു് ‘സാളമൺ’ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കപ്പലിൽ ഭരതം, കണ്ടേകൾ, മയിൽ, ഇലവക്കും മുതലായവ കയറ്റിക്കൊണ്ടുപോയതു് എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ക്രിസ്താബ്ദത്തിനു അനേകകാലം മുമ്പു തന്നെ കൊടുങ്ങല്ലൂരും പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളുമായി കച്ചവടസംബന്ധം ഉണ്ടായിരുന്നു. ക്രമേണ ജൂതന്മാർ, ഫിനീഷ്യന്മാർ, റോമാക്കാർ, ഗ്രീക്കുകാർ, അറബികൾ മുതലായവർ യൂറോപ്പുരാജ്യങ്ങളിലെ ഭാരോ സാധനങ്ങളെ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊണ്ടുവന്നു ഇറക്കി അയയ്ക്കുപകരം ഈ നാട്ടിലെ ഭാരോ പദാർത്ഥങ്ങളെ കൊണ്ടുപോയിരുന്നു. റോമാക്കാർ ഈ സ്ഥലത്തെ “മ്യൂസിറിസ്” എന്നാണ് വിളിച്ചുവന്നതു്. തമിഴ്ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഈ പട്ടണത്തെ “മച്ചിരി” എന്നു പറഞ്ഞുകാണുന്നു. ഈ സ്ഥലം പണ്ടു ചേക്കരജാക്കന്മാരുടെ തലസ്ഥാനമാ

യിരുന്നു എന്നും, ചേരരാജാക്കന്മാരിൽ കൊളുത്ത ചെങ്കുട്ടവന്റെ സഹോദരൻ ഇദ്ദേഹം അധികം എന്നു അറു“ചിപ്പുതികാം,” മണിമേഖലകളായിത്തീർന്നു കണ്ടതും ഇവിടെ വെച്ചാണ് ഉണ്ടാക്കിയതെന്നും തമിഴ് ചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നു. കൊടുങ്ങല്ലൂർ വളരക്കാലം കേരളരാജാക്കന്മാരുടെയും തലസ്ഥാനമായിരുന്നു. എന്നാൽ വീരനായ രാജേന്ദ്രൻ എന്ന ചോളരാജാവ് കേരളരാജാക്കന്മാരെ യുദ്ധത്തിൽ തോല്പിച്ചു കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൈവശപ്പെടുത്തി. ചേരമാൻ പെരുമാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തെ തന്റെ ഇഷ്ടന്മാർക്കും ബന്ധുക്കൾക്കും ആശ്രിതന്മാർക്കും ഭാഗിച്ചു കൊടുത്തു എന്നു ഒരു ഐതിഹ്യം ഉണ്ടല്ലോ. ഇങ്ങനെ ഭാഗം ചെയ്തുകൊടുങ്ങല്ലൂർ വച്ചായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു പരുന്നു.

യൂറോപ്യന്മാരുടെ വരവിനു മുമ്പു ഈ മണലൂർ സംബന്ധിച്ചു കൊച്ചി രാജാവും സാമൂതിരിയുമായി അനവധി യുദ്ധം നടന്നിട്ടുണ്ട്. ചേർട്ടഗീസുകാരും ഡച്ചുകാരും ഇൻഡ്യയിൽ വന്നപ്പോൾ ഇവരും നാട്ടുരാജാക്കന്മാരുമായുണ്ടായ യുദ്ധങ്ങളിൽ മിക്കതും ഈ മണലൂർ ഇരട്ടായിരുന്നു നടന്നത്. യൂറോപ്യരുമായിരിക്കാൻ ഇൻഡ്യയിൽ വന്നശേഷം ആദ്യമായി ഒരു കോട്ടകെട്ടിയത് പള്ളിപ്പറത്തായിരുന്നു. ഡച്ചുകാരാണ് കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോട്ടകെട്ടിയത്. ഫോർബി, ടിപ്പു മുതലായവരുടെ ആക്രമണമുള്ള ഡച്ചുകാർ ഈ കോട്ടയെ തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റിന്റെ വിവരം ടിപ്പുവുമാരുള്ള യുദ്ധം അവസാനിപ്പിച്ചു.

നിമുപ്പോരും മണപ്പുറം ബ്രിട്ടീഷ് കാരുടെ കൈവശത്തിലായി.

ക്രിസ്തുതത്ത്വമാപകൻ എന്നു വിചാരിച്ചപ്പോഴിരിക്കുന്ന സെൻറ് താമസ്സ് ക്രി ൧൨-ാമാണ്ടു് ആദ്യമായി വന്നിറങ്ങിയതു് കൊടുങ്ങല്ലൂരാണ് ഇവിടെയാണു് അദ്ദേഹം ആദ്യമായി ക്രിസ്തുതത്തിൽ ആളുകളെ പേർത്തു തുടങ്ങിയതു്; ഇതിന്നു മുമ്പു ജൂതന്മാരും ഇവിടെ വന്നു് തങ്ങളുടെ മതത്തെ പ്രചാരപ്പെടുത്തിയിരുന്നു എന്നു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതു കേരള മഹമ്മദീയരും കൊടുങ്ങല്ലൂർവന്നാണു് ആദ്യം അവരുടെ മതത്തെ പ്രചാരപ്പെടുത്താൻ തുടങ്ങിയതു്. അങ്ങിനെ ക്രിസ്തുമതം, ജൂതമതം, മഹമ്മദമതം ഇവയെല്ലാം മലബാറിലും ഇന്ത്യയിലും പരസ്പരം കൈക്കൊള്ളുവാൻ പറ്റിയായ്കയാണു്. ഇതിൽനിന്നു കൊടുങ്ങല്ലൂർ പട്ടണം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതായ മണപ്പുറം വളരെ ചരിത്രപ്രസിദ്ധിയുള്ള ഒരു സ്ഥലമാണെന്നു തെളിയുന്നു. കേരളചരിത്രയന്ത്രത്തിന്റെ നട്ടനാരായം ചേററുവാ മണപ്പുറമായിരുന്നു എന്നു നിസ്സംശയമായി ഗണിക്കാം.

ഈ പ്രസിദ്ധിയേറിയ മണപ്പുറം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേ ഇടപ്രളയം കണ്ടുണ്ണിനായരുടെ കടുംബക്കാരും ചേററുവാ വാണിരുന്ന ശാക്കം സ്വരൂപത്തിലേ രാജാക്കന്മാരുമായ് മുമ്പു തന്നെ ബന്ധുത്വമുണ്ടായിരുന്നു. സാധാരണയായി ഈ മാന്യനായർ കടുംബത്തിൽ ആയിരുന്നു ശാക്കം സ്വരൂപത്തിലേ രാജാക്കന്മാർ സംബന്ധം ചെയ്തുവന്നിരുന്നതു്. ഒരിക്കൽ

കൽ ഏതൊ കാണെപശാൽ ശാക്കംസ്വരൂപത്തിലെ മുതലാജാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്ത വേഷമായി ഒരു കലഹം ഉണ്ടായി. ഇതു ക്രമേണ വർദ്ധിച്ചു മുതലാജാവിനു തന്റെ കുടുംബക്കാരുടെ അടുത്തുള്ള അധികമായി. ഇതിന്റെ ഫലമായി ശാക്കംസ്വരൂപം വക വസ്തുക്കൾ തന്റെ അനന്തവെക്കു കൊടുക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടു കൂടി അവ മുഴുവനും തന്റെ മക്കൾക്കു (പഴഞ്ചെരി നായർ കുടുംബത്തിലേക്കു) മുതലാജാവു എഴുതി കൊടുത്തു. ഇങ്ങനെയാണു് പഴഞ്ചെരി നായന്മാർക്കു ചെറുവായിൽ സ്വാതന്ത്ര്യാവകാശം വർദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ചെറുവാ ശാക്കംസ്വരൂപം കൊടുക്കല്ലർ രാജകുടുംബത്തിന്റെ ഒരു ശാഖയായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നുണ്ടു്. ഇപ്പോൾ പഴഞ്ചെരി കുടുംബം അനേകശാഖകളായി പിരിഞ്ഞു് അങ്ങിങ്ങായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതിൽ ഒരു ശാഖയാണു് ബുദ്ധാമയിൽ വീട്ടു്. കൊച്ചിയിൽ ഡച്ചഗവണ്മെന്റായാണു് വാണു് അധ്യക്ഷൻ മുൻസ്സു്, വാണുസ്സിൽ ഗോജനസ്സി എന്നിവർ എഴുതിച്ചിട്ടുള്ളതു് മിസ്സർ ഗബ്രിയെലിയാൽ തർജ്ജിമ ചെയ്തുപിടിട്ടുള്ളതു് അയവിവരണങ്ങളിൽ ഈ പ്രഭുകുടുംബത്തെപ്പറ്റി വളരെ ശ്രദ്ധിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്

പഴഞ്ചെരിനായർ കുടുംബത്തെയും അവരുടെ നാടിയെയും അവരുടെ ശാഖകളെയും മറ്റും പറ്റി അധ്യക്ഷൻ മുൻസ്സു് ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരിക്കുന്നു:—

“.....പഴഞ്ചെരി നാട് കൂട്ട വവിയനാണ്. അത് കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോട്ടയ്ക്കും ചെറുവഴക്കോട്ടയ്ക്കും മദ്ധ്യേയിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിനു വടക്കുഭാഗമാണ്. പഴഞ്ചെരിനാടികുറേ സ്വാഭാവികരും “മണപ്പുറം” എന്നും കമ്പനിക്കാരുടെ റിക്കാർട്ടുകളിൽ “ചെറുവഴക്കോട്ട” എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല ചെറുവഴക്കോട്ട കോടുങ്ങല്ലൂർവരെയുള്ള സ്ഥലം മുഴുവൻ തന്നെ ചിലപ്പോൾ സ്വാഭാവികരും “മണപ്പുറം” എന്നു വിളിച്ചുവരുമുണ്ട്.

ഈ ഭാഗം പണ്ട് ശാക്കി എന്ന പേരോടുകൂടിയ ഒരു ചെറിയ രാജ്യമായിരുന്നു. ഈ രാജകുടുംബത്തിൽ മുപ്പാഴിയെന്ന ഒരു രാജാവ് പഴഞ്ചെരിനായർ കുടുംബത്തിൽ ഒരു സ്ത്രീയെ സംബന്ധം ചെയ്തതും ആ സ്ത്രീയിൽ ഒരു പുത്രൻ ജനിക്കുകയും ചെയ്തതാൽ സ്വന്തകുടുംബക്കാരായി ഒരു വവിജ കുടുംബമുണ്ടായി. അവർ ഈ കുടുംബത്തിനെ കൂടുതലായി വർദ്ധിപ്പിച്ച് മൂന്നുരാജാവിനെ കൂട്ടിച്ചേർത്തു പിന്മുറയിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ സകല സ്വത്തുക്കളേയും തന്റെ കീഴിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ൨൦൦൦- നായന്മാരെയും മകനെ തിരഞ്ഞെടുത്തപ്പോൾ സ്വന്തകുടുംബത്തിലെ ശിഷ്യൻ അവകാശികൾക്കു ഒന്നും ഇല്ലാത്തതാക്കി. ഇങ്ങനെയാണ് ഈ ഭാഗം ആദ്യം പഴഞ്ചെരി നായന്മാരുടെ കൈവശത്തിൽ വന്നത്..... പിന്നീട് ചേരമാൻപെരുമാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തെ നാലായി ഭാഗിച്ചു സമയം അങ്ങനെയായി ചെറിയ ഭാഗങ്ങളെ രാജാ ചിലപ്പോൾ രാജാക്കന്മാർക്കു

കൊടുത്തു. ആ കൂട്ടത്തിൽ പഴഞ്ചെരിനായർക്കും മറ്റു
 അനേക സ്ഥലവും ഉൾ നായന്മാർക്കും കൊടുത്തു. ഈ
 സ്ഥലം സാമൂതിരിയുടെ രാജ്യത്തു ചേർന്നിരുന്നു. ഇ
 അന്നു പഴഞ്ചെരി തറവാട്ടിലേക്ക് വെറുവരക്കേരം
 കൂടാതെ സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ രാജ്യത്തു ഏതാനും
 ശവുകൂടി കിട്ടുകയും, പഴഞ്ചെരിനായർ ൩൦൦൦-നായ
 നായരെ തലവനായ് തിരുകയും ചെയ്തു.

ഈ തറവാട്ട് ഭരിച്ചു മൂന്നു പ്രധാനകുടുംബങ്ങളാ
 യി. അവ:— ൧ മന്നാട്ടം പരമ്പരയ്ക്ക്

- ൨. പനക്കാട്ട്
- ൩. ഉള്ളാട്ട് (ഉളന്നാട്ട്)

ഈ കുടുംബക്കാർ പിന്നീട് അനേകം ഉപ ശാഖകളാ
 യി പിരിഞ്ഞു. കുന്നാമന്ന കുടുംബം രണ്ടു ശാഖയാ
 യും രണ്ടാമത്തേതു നാലു ശാഖയായും പിരിഞ്ഞു.....
 രണ്ടാമത്തെ കുടുംബത്തിന്റെ നാലുശാഖകൾ:—

- ൧. പനക്കാട്ട്
- ൨. ബുളംമയിൽ
- ൩. തമ്പിൻ
- ൪. ചെറിഞ്ഞത്തു

ഇവയാണ്. മൂന്നാമത്തെ കുടുംബക്കാർ ശാഖകളാ
 യി പിരിയാതെ ഉള്ളാട്ടിൽ (ഉളന്നാട്ട്) എന്ന പ
 ശ്വകുടുംബത്തിൽ തന്നെ ഇപ്പോഴും ഇരിക്കുന്നു.

.....ഈ മൂന്നു പ്രധാന കുടുംബത്തെയും ചേ
 ര്ത്തു പ്രായുഷ്വാർ അവരെ പഴഞ്ചെരിനായന്മാർ എ
 ന്നാണ്, പറഞ്ഞു വരുന്നത്. പഴഞ്ചെരി മൂന്നു

ഈ ദേശം ഭരിച്ചുപന്നത് ഈ മൂന്നു പ്രധാനകടംബം കാരണമാണ്. ഈ മൂന്നു കടംബത്തിലേയും മൂന്നു ആളുകളാണ് ദേശം ഭരിച്ചുപന്നത്. അപരിൽ വരസ്സു മുപ്പതു ആളാണ് എല്ലാത്തിനും പ്രധാനി. അദ്ദേഹത്തിന് ആ ദേശത്തിൽ സകല അധികാരങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ഇഷ്ടപോലെ രാജ്യം ഭരിച്ചുപന്നു എന്നുമാത്രമല്ല തന്റെ പ്രജകളെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിനും രക്ഷിക്കുന്നതിനുമുള്ള അധികാരങ്ങൾ കൂടി നടത്തിവന്നു.

സാമൂതിരിപ്പാടിന്റെ രാജ്യത്തിൽ ഏതാനും സ്ഥലം ഈ കടുംബക്കാർക്ക് ചോരമാൻപത്തുമാർ കൊടുത്തു എന്നു ഞാൻ മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഇതു മേമതുവാരിട്ട സാമൂതിരിപ്പാടിനും പഴഞ്ചെരിനായക്കും തമ്മിൽ കൂടുകൂടെ കലഹം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും സാമൂതിരിപ്പാട് ഈ കടുംബക്കാരെ പല വിധത്തിൽ ഉപദ്രവിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്നിരുന്നു..... കവനിയുടെ സഹായം നേടാതെ ഇല്ലായിരുന്ന എങ്കിൽ സാമൂതിരിപ്പാട് ഇവരെ കീഴടക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പെൻഷൻഖീസ്സിൽ ചേർക്കുമായിരുന്നു. ശ്രീ:— ൧൭൧൭-ൽ സാമൂതിരിപ്പാടുമായി ചെയ്ത ഉടമ്പടിയിൽ പഴഞ്ചെരിനായന്മാർ ഇംഗ്ലീഷ് കവനിക്കാരെ സഹായത്തോടുകൂടി കവനിയുടെ അധീനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവരാണെന്ന് പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.....എന്നു വരികിലും പിന്നീടും ചിലപ്പോൾ എല്ലാം സാമൂതിരി ഇവരെ ഉപദ്രവിക്കുകയും കവനിക്കാർ അവരെ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ....

പഴഞ്ചെരിനായനാരുടെ ഇടയിൽ സധാരണയായ കണ്ടുവരുന്നതും, എന്നാൽ ഇവരെപ്പോലെ മലയാളത്തിൽ ഉള്ള മറ്റു പ്രദേശങ്ങളിലോ അമേരിക്കയിലോ കണ്ടുവരാത്തതുമായ ഒരു പ്രത്യേക തൂണുണുപ്പാരി പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അത് “അവരുടെ ഭരണത്തിൽ ജനങ്ങൾക്ക് അധികമായ ഉപദ്രവമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ഇല്ലാത്തതാണ്. അവർ ന്യായം നടത്തുമ്പോൾ കൈക്കൂലി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു കൊള്ളുകയോ യാതൊന്നും ഇല്ല.....”

ജൂലിയസ് വാലൻടീൻസ്റ്റീൻ ഗോളനസ്സി എന്ന കൊച്ചിയിലെ ഡച്ചുഗവണ്ണർ പഴഞ്ചെരിനായരെപ്പറ്റി ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരിക്കുന്നു .....

“പഴഞ്ചെരിനായർ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട ജനതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥലം കൊച്ചിരാജ്യത്തിനു വടക്കാണ്. പഴയകാലത്തു നായർ സാമൂതിരിപ്പാട്ടിന്റെ കീഴിലായിരുന്നു. എന്നാൽ കമ്പനിക്കുമുമ്പ് ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഉടമ്പടിയിൽ ൧൭-ാം വകുപ്പുപ്രകാരം പഴഞ്ചെരി നായർ ഇപ്പോൾ കമ്പനിയുടെ അധീനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നു. ബഹുമാനപ്പെട്ട കമ്പനിക്ക് ഈ ഭേദമെന്തു് ചെറുവാ എന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു കോട്ടയുണ്ട്.....”

ഇവയിൽ നിന്നും ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ പിതൃകടം ബത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠതയും, മലിമയും, പെരുമ്പടയും എത്രത്തോളം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം.

ശുദ്ധക്കറവിനാൽ ചിന്നഭിന്നമായി അങ്ങുഭിങ്ങും ചിതറിക്കിടന്ന ചിതറുന്നതായും ജീണ്ണപ്പട്ടും പോയതിൽനിന്നു താഴെ ചേർക്കുന്നതു കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതുകൂടാതെ അപൂർണ്ണമായ ഒന്നോ രണ്ടോ കുറിപ്പുകൾ കൂടി കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഈ കുറിപ്പിൽ വിദ്യാഭ്യാസകാലം മുതൽ തിരുവനന്തപുരത്തു പോയി താമസം തുടങ്ങി ഉപ്പുകരാർ എടുത്തതുവരെയുള്ളതായ വിവരങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ൧൦൦൦-ാമാണ്ടു മകരം ൧൭-ാംനൂതടങ്ങി ൧൦൧൦-ാമാണ്ടു ധനു ൧൯-ാംനൂ അവസാനിപ്പിച്ചതായി കാണുന്നു. “നടന്ന വിവരങ്ങൾ കാർമ്മയ്യഭവേണി ഏഴുതിരു പന്ത്രുകം” എന്ന തലവാചകത്തിൽ ഉള്ള ആ കുറിപ്പിനെ ഇവിടെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതു അനുചിതമായോ അസ്ഥാനത്തായോ വരുന്നതല്ലെന്നു വിചാരിച്ച് അതു താഴെ ചേർക്കുന്നു.

൧൦൦൦-ാമാണ്ടു മകരമാസം ൧൭-ാംനൂ ഇംഗ്ലീഷ് പരികവാൻ നിശ്ചയിച്ചു രണ്ടുശതകൃഷ്ണാശ്വിനം ഒരുമിച്ചു കൊച്ചിക്കു പോയന്നാൾ മുതൽക്കുള്ള വിവരങ്ങൾ:—

൧൯-ാംനൂ എടുത്തുത്തുതിയിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടു ൨൦-ാംനൂ-കൊച്ചിയിൽ എത്തി.

൨൨-ാംനൂ മുഖ്യ പരമ്പിൽ നാണമേനോൻ ശമ്പളവും നിശ്ചയിച്ച് അമരാവതിയിൽ ഞാശിയാൻറെ ബംഗ്ലാവിൽ വെച്ചു ഞാനും ഗീരിയും ഒരുമിച്ചു പഠിത്തം തുടങ്ങി. നാണമേനോൻറെ വീട്ടിൽ തന്നെ പഠത്തു.

കാലം ൨൦-ാംനൂ പതിവുപ്രകാരം പഠിത്തം കഴിഞ്ഞു വന്നു ൦ മണിക്കു കളിച്ചു തല തോർത്തിയതി

മൻ

കെറശേഷം നാണമേനവന്റെ അനുജൻ അശ്വത്ഥാ
മായി തൊട്ടതിനാൽ അയാളുടെ അടുക്കൽ കയറി
ച്ചുപോയി. അന്നുമുതൽക്കു നാണ മേനോന്റെ അ
ടുക്കൽ നിന്നു പ്രീതിയാർജ്ജിച്ചു. അന്നു രാത്രി മുതൽ
പത്തിയിൽ മറഞ്ഞിരുന്ന് കൊച്ചുഗോവിന്ദാമേനോൻ ഭ
ജിപ്പിച്ചു പാത്രം വെച്ചു.

മീനാ ൨൦-ാം മുതൽക്കു ചിറളയിൽ കൊണ്ടി
ന്നി അനന്തപ്രഭുവിന്റെ ഭജിപ്പിച്ചു പഠിപ്പാൻ തുട
ങ്ങി.

൧൦-ാം മുതൽക്കു പാപ്പിനേഴത്തു മറഞ്ഞിരുന്ന് പാ
പ്പിത്തുടങ്ങി.

മീനാ ൩൦-ാം അനന്തപ്രഭുവിനേയും കൂട്ടിച്ചു
കൊണ്ടു തുപ്പറയാറെക്കു പറ്റപ്പെട്ടുപോയി. വൃ-ാം
തീയതി അവിടെ ചെന്നു. അയാൾക്കു മാസം ചി
വവു നീക്കി ൧൫ ക. ശമ്പളവും നിശ്ചയിച്ച് വട
ക്കു മറഞ്ഞിരുന്ന് വച്ചു പഠിപ്പാൻ തുടങ്ങി.

൧൦൦൬ ചിങ്ങമാസം ൧൮-ാം അനന്തപ്രഭുവുമായി
അല്ലാ വാഗ്വാദമുണ്ടായി. അയാൾ ചുരുക്കുക
ണ്ടെന്നടിച്ചു.

൧൦൦൬ മീനാ ൧൦-ാം അപ്പൻ തലശ്ശേരിക്കു
പോകുമ്പോൾ ഭജിപ്പിച്ചുപോയി. ൨൮-ാം തലശ്ശേ
രിയിൽ എത്തി.

൧൦൦൭ ൩-ാം അപ്പൻ ആന്ദർസൺ (Anderson)
സംസ്ഥാന കമ്മീഷൻ പോകുമ്പോൾ ഭജിപ്പിച്ചു
പോയി. സംസ്ഥാന കമ്മീഷൻ അൻ ഇംഗ്ലീഷ് ക്ലർ
ക്കു പഠിപ്പിച്ചുണ്ടെന്നു അപ്പൻ സംസ്ഥാനോടു ചെന്നു

ത്താൻ അയാൾ ഒരു പുസ്തകം എടുത്തുനോട്ട് അപ്പം വായിച്ചപ്പോൾ അയാൾക്കു സന്തോഷമായി “എന്റെ അടുക്കൽ പാർപ്പിച്ചാൽ ഞാൻ നായനക്കു മകനെ ജാഗ്രതയായി പഠിപ്പിക്കാം” മെന്നു പറകകൊണ്ട് എന്റെ മനസ്സാലുകാരും എന്റെ സാത്തിനെ ഏർപ്പിച്ചു പോക്കണാലിൽ പാക്കുന്നതിനും ശുഭാകുട്ടി, അപ്പൻ മമ-റാ-നു തുപ്പറയാനൊക്കെ തിരിച്ചുപോകുകയും ചെയ്തു.

മമ-റാ-നു മുതൽക്കു സാത്തിന്റെ അടുക്കലും തലശ്ശേരി സ്കൂൾമാസ്റ്റർ ബാപ്റ്റിസ്റ്റിന്റെ (Baptiste) അടുക്കലുമായി പഠിച്ചു.

കുടുംബമാസം മമ-റാ-നു ഒരുത്തനെ തുക്കുന്നതു കാണുന്നതിനു മാസ്റ്ററുടെ അനുവാദം കൂടാതെ പോയതിനാൽ പിറേറദിവസം സ്കൂളിൽ വന്നപ്പോൾ അപ്പാ ഭോഷപ്പെട്ടു.

മറ-റാ-നുവിന്നു മമ-റാ-നു ഏകാദശിദിവസം കാലത്തു കളിച്ച മതിലകത്തു ചെന്നു തൊഴുതു കൊണ്ടുപോയന്നു ശിശു ശവന്റെ അമ്പലത്തിന്റെ നടയിൽ വന്നപ്പോൾ അസംഗതിയായ് കാൽ പഴുക്കി വീണ് മണഞ്ഞത്തു കൈക്കയം ഉണ്ടതു് പോയവന്നു. അന്നു ഉച്ചതിരിഞ്ഞു നൊമ്പരവുകഴിഞ്ഞു കിടക്കുമ്പോൾ അമ്മമരിച്ചപ്പുകാരും എഴുത്തുകൊണ്ട് നാണമെട്ടതും വന്നു ഉടനെതന്നെ ആഞ്ചൽ സൺ സാത്തിന്റെ അനുവാദം വാങ്ങിച്ചുകൊണ്ടു സ്കൂൾമാസ്റ്ററെ കാണാൻ വന്നപ്പോൾ അമ്മയുടെ മൊമ്മമരിച്ചു കിടക്കുന്നു. മാസ്റ്ററോടും അനുവാദം വാങ്ങിച്ചു

പോരമ്പോൾ വരവാരണം (Burial cloth) എൻറ കണക്കായി വാങ്ങിച്ചുകൊടുത്തു.

൧൨-൦൯- ൭൭ മണിക്ക തവശ്ശേരിയിൽ നിന്നും പോന്നു ൧൭-൦൯- ൭൭ മണിക്ക് വീട്ടിൽ എത്തി. അതിനിടയിൽ നാലനേരമുളള ഉറങ്ങു ഉണ്ടായിട്ടുള്ളു.

൨൦-൦൯- പതിനാറിയന്തിപ്പോൾ കഴിഞ്ഞു ൧൦൭ തുലാമാസത്തിൽ കല്യാണ അടിയന്തിരവും കഴിഞ്ഞു വൃശ്ചികമാസം ൧൨-൦൯- രണ്ടാമതും തവശ്ശേരിക്കു പോയി.

൧൮-൦൯- തവശ്ശേരിയിൽ എത്തിയപ്പോൾ അഞ്ചുനൂറ് സാത്തു മംഗലാപുരത്തേക്കു സ്ഥലം മാറി പോയപ്രകാരം കേട്ടു. ധനുമാസം ൮-൦൯- തിരികെ പോലികയും ചെയ്തു. ൧൪-൦൯- അല്പനേരം അടുക്കൽ വന്നുപോന്നു പഠിച്ചതും ദിവസേന ഉരുവിട്ടുകൊണ്ടു പാത്രം.

മകരമാസം ൧-൦൯- പടിഞ്ഞാറു കൂട്ടത്തിന്റെ കരയിൽ വാഴയുണന്നതിനു വാലിയക്കാർ കിട്ടിയപ്പോൾ ഒരു മഞ്ഞിന്റെ കുറ്റി ഉണ്ടായിരുന്നതിനെ ചേലിയത്തു ഗോവിന്ദൻ വെട്ടുകീറുന്നതുകണ്ടു, ഞാനും കമാക്കൻ ജ്യേഷ്ഠനും കൂടി അവിടെ ചെന്നു. ജ്യേഷ്ഠൻ കോടാലിവാങ്ങിച്ച് കുറ്റിയിന്മേൽ വെട്ടിയപ്പോൾ കോടാലി ഉരരി എന്റെ കുറ്റിയിന്മേൽ വന്നു കൊണ്ടു മുറിഞ്ഞു.*

൧൦൦൮ വൃശ്ചികം ൨൮-൦൯- ചെപ്പിൽകേളത്തു് കല്യാണത്തിനുപോയി തിരിയ ധനു മാസം ൨-൦൯-

*. ഇതേ മുറിവിന്റെ പാട്ടു അവസാനംവരെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

വന്നു. ൧൦-ാം-നു അസ്സമിച്ചു അതൊഴും കഴിഞ്ഞു കി
 ഒന്നാകെ പനി തുടങ്ങി. ൧൧-ാം-നു കാലത്തു മുതൽ
 ക്കു സന്നിഹിത. കണ്ണൻനായരുടെ ചികിത്സകൊണ്ടു
 ഭേദം വന്നു. മകൾ ൨-ാം-നു കളിച്ചു. ൧൦൦൯-ാം-
 ന്നു മീനമാസത്തിൽ ചെറുകോമൻനായർ ശിരസ്സോര
 വർകൾ വന്നപ്പോൾ കോഴിക്കോട്ട് ഇംഗ്ലീഷ് പരി
 ക്ഷണത്തിനു നല്ല പങ്കിട്ടുകൂടും ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു.
 അപ്പോൾ അനുവാദം വരുത്തി എന്നെയും പറഞ്ഞു
 ബോധിപ്പിച്ചു അദ്ദേഹം ഭയമിച്ചു ടി മാസം ൨൦-ാം
 തീയതി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി.

മേടം ൧-ാം-നു വിഷ്ണു കണി. ആവത്തു.
 എടവമാസം ൧൦-ാം-നു പാലക്കാട്ടശരി.
 ,, ൨൦-ാം-നു വെട്ടത്തുനാട്.
 ,, ൨൮-ാം-നു ചേന്നാട്.

മിഥുനം ൧-ാം-നു ക്കു കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നു ചേന്നം.
 ഇതിനിടയിൽ ശങ്കരമേനോൻ എന്നൊരുത്തൻ എ
 ന്ന കൂടെ അസഭ്യം പറഞ്ഞതിനാൽ കൊല്ലം കോ
 ട്വച്ചു ശിരസ്സോർ അയാളുടെ ചോറ് വിവക്കി.

കൊടുവായൂർ നിന്നും ഇടവമാസം മുതൽക്ക് അ
 ചുതൻ എന്റെ ഭയമിച്ചതെന്നു പാക്കത്തക്കവണ്ണം
 നിശ്ചയിച്ചു പാത്തു.

വൃശ്ചികം മുതൽക്കു മിസ്റ്റർ ജാൺ മോർഗൻ (John
 Morgan) സാമ്പിളൻ അടുക്കൽ പഠിച്ചുതുടങ്ങി. പ
 ത്തമാസം കഴിഞ്ഞാറെ അവിടെ മാണിട്ടർ (Monitor)
 ആയി. ഇതിനിടയിൽ ക്ലാസ് ഭയമിച്ചുപഠിപ്പാൻ ക

൨൩.

ഴികയില്ലെന്നു ജില്ലാ ജഡ്ജി നെൽസൺ Mr. Nelson സാസ്സിന്റെ അടുക്കൽ വഴക്കുപറഞ്ഞു എന്റെ അപേക്ഷപ്രകാരം സാധിച്ചു.

൧൦൧൧ കന്നിമാസത്തിൽ ഒരിക്കൽ വീട്ടിൽ വന്നതിന്റെ ശേഷം കുഞ്ഞായിട്ടുണ്ടാകാത്തതുകൊണ്ട് തോക്കിന്റെ വഴക്കുണ്ടായി.

പിന്നത്തതിന്നു സാസ്സിന്റെ ഇഷ്ടനായി ഭവസേന മലയ്ക്കിന്മേൽ വീട്ടിൽ വെന്ന് കാണുകയും അയാൾ പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

പാട്ടുകൂട്ടത്തിൽ പഠിക്കുമ്പോൾ മിസ്റ്റർ സ്നോ (Mr. Snow) ഏറ്റവും താല്പര്യമായി എന്നു പഠിപ്പിച്ചുവന്നു.

൧൦൧൧-ാമാണ്ടു മീനമാസത്തിൽ മിസ്റ്റർ സ്നോ (Mr. Snow)* തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയി. പകരം മിസ്റ്റർ ബാപ്റ്റിസ്റ്റ് (Baptiste) വരികയും ചെയ്തു.

൧൦൧൨-ാമാണ്ടു കന്നിമാസത്തിൽ നെൽസൺ സായ്പിനു ശിക്ഷിക്കുവാനുൾക്കൊല്ലത്തെയുണ്ടാക്കി കിട്ടി. ഞാൻ കൂടി ശിക്ഷിക്കുവാനെന്നെ സായ്പ് പറഞ്ഞതിനെ ഞാൻ അനുവദിച്ചു.

---

* സ്നോ എന്നാരു വളരെകാലം ജീവിച്ചിരുന്നു. ഒട്ടകമോടുകൂടി ആയുരപ്പോൾ അയാളുടെ സ്ഥിതി വളരെ മോശമായിരുന്നു. ചിലവിൽ കൂടി ഒന്നു ഇല്ലാതെ വളരെ കഷ്ടപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. ഈ അവസ്ഥ അറിഞ്ഞു മിസ്റ്റർ ശാങ്കർമ്മി മേനവൻ മാരനോടും മിത്രപാദിതം സഭാവാസകാടുകയും, അതുകൂടാതെ ക്രൈസ്തവ ചിഹ്നമാനങ്ങൾ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തവന്നിരുന്നു. ഇതിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇരുകൈ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു.

പിന്നത്തതിൽ കേളി മുൻസിഫ് കൂടെ വരണമെന്നു അങ്ങളെ ഏതൊക്കെയും കണ്ടിട്ടു വരുത്തി സാജ് പറഞ്ഞാറെ മുൻസിപ്പും അപ്പോൾ അനുസരിച്ചു. പിന്നത്തതിൽ എന്നെ പ്രത്യേകം വിളിച്ചു നമുക്കു ശിക്ഷയ്ക്കു ചോദ്യമാണെന്നും, അതുകൊണ്ടു ആ വിചാരം ഞാൻ പറയുമ്പോൾ സാജിനു വീരസം ഉണ്ടാകുന്നതിനാൽ നിങ്ങൾക്കു അപ്പോൾ അനുവാദം കൂടാതെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്നു പറയണമെന്നും പറഞ്ഞതിനാൽ ഞാൻ അപ്രകാരം പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയൊക്കെയും വരണം എന്നു സാജിനെ കൊണ്ടു തന്നെ പറയിച്ചു. സായ്പ് ചോദിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ തീരുവനന്തപരത്തു മാസ്റ്റർ റോബർട്ട്സിന്റെ (Mr. Roberts) സ്കൂളിൽ ചേർന്നു ചരിക്കണമെന്നും എന്നോടു പറഞ്ഞു. അപ്രകാരം അപ്പോൾ കോഴിക്കോട്ടു വന്നപ്പോൾ പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ചു കുന്നിമാസം ൧൭൭൯ [൧൭൮൨] റസിഡൻറു കളിനൽ പ്രെസർ സാജിനും (Col. Fraser) സ്കൂൾമാസ്റ്റർ റോബർട്ടിനും ഒരു മോക്കുടാസ് തന്നെ. ഞാനു കോഴിക്കോട്ടുനിന്നും ൧൮൦൦ തീയതി പുറപ്പെട്ടു ചോകത്തക്കവണ്ണം നിശ്ചയിച്ചു മിക്കമ്പോൾ വലിയമ്മരിച്ചപ്പോൾ അപ്പോൾ വരികയാൽ ഉടനെ പുറപ്പെട്ടു ചോകത്തു ചെന്നു.

വീട്ടിൽ വന്ന് എത്തിയാറെ വലിയമ്മയേയും കണ്ടു അന്നു അറിച്ച് പത്തുകൾ എല്ലിച്ചസംഗതിക്കു അന്നു കൽക്കട്ടൻ സാജിനെ ചെന്നു ബോധിപ്പിച്ച് ആകാശ് വിസ്തരിക്കുന്നതിന്നു തമ്മശീയർക്കു കല്പനയും കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. ആ കാശും കൊണ്ടും അമ്മ

ശിൽഭർ വിസ്തരിച്ച പ്രതിഷേധനേയും അന്യായക്കാർ നേയും കൂട്ടി അയക്കത്തക്കവണ്ണം കല്പന ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ പതിനാറു മുതലായ അടിയന്തിരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഞാനും കൂടി കോഴിക്കോട്ടേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടുപോകയും ചെയ്തു. തുലാമാസം ൨-ാംനാ-കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നു വിസ്താരങ്ങളും കഴിഞ്ഞു. തെളിവില്ലാത്തപ്രകാരം ൧൨-ാംനാ- ജ്യേഷ്ഠനും മറ്റും തിരിയെപോന്നു. ൧൪-ാംനാ- ഞാൻ ഒരു കർമ്മമായി തലശ്ശേരിക്കുപോയി രണ്ടു ദിവസം താമസിച്ച് കോഴിക്കോട്ടേയ്ക്കു തന്നെ തിരിയെ വന്നു, അവിടെ നിന്നും ൨൦-ാംനാ- തൃപ്പൂരയാറേറയ്ക്കു പോന്നു.

തലശ്ശേരിക്കു ചെല്ലുമ്പോൾ എന്റെ ഗഡിയുള്ള (Watch) അപ്പം കേടുവന്നിരുന്നതിനെ നന്നാക്കിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി രാമമാട്ടിനായരുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിച്ചു ചേരി. തിരിയെവന്നു ചോദിച്ചാറെ കൂത്താളിനാരുർ അയാളുടെ പക്കൽ നിന്നും എടുത്തു കളഞ്ഞു എന്നും ആയതു ചോദിക്കുന്നതു രാമമാട്ടിനായർക്കു മയ്യും അല്ലെന്നും പറഞ്ഞതിനാൽ അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു പോന്നു. ൨൪-ാംനാ- തൃപ്പൂരയാറു വന്നുചേർന്നു.

തുലാമാസവും വൃശ്ചികമാസവും വെറുതെ ഇരുന്നാറെ പുകയിലകച്ചവടം ചെയ്യണമെന്നു വെച്ചു ജ്യേഷ്ഠനോടു ഉറപ്പിക ചോദിച്ചാറെ ഇല്ലെന്നു പറഞ്ഞു.

മകരമാസം ൧-ാംനാ- റസിഡൻ്റ് സായ്പ് പോഞ്ഞിക്കര വന്നിരിക്കുന്നപ്രകാരം കേൾക്കുകയുണ്ടു് അപ്പൻ്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു കൊടുങ്ങല്ലൂർ താലൂക്കു

മിക്ക തൊഴിലാളികൾ പോകുന്നു എന്നു വ്യാപ്തി പറഞ്ഞു അന്ന് അസ്സമിച്ച് അവിടെ നിന്നും പുറപ്പെട്ടുണ്ടു മണിക്ക കൊടുങ്ങല്ലൂരേത്തി താലൂക്കിലായും കണ്ടു അഞ്ചുനാഴിക പുലയ്ക്കുവാൻ കൂപ്പാർ അവിടെ നിന്നും കൊച്ചിയിൽ പോയി അവിടെ വെണം പണി തുടങ്ങി, രണ്ടുദിവസം അഞ്ചേരിമേൽതിൽ കിടന്നു.

൧൦-നു- ഉത്തരകഴിഞ്ഞു പോഞ്ഞിക്കടലെ വെണം സാത്തീന കണ്ടു കത്തു കൊടുത്താറെ കസേരി തന്നു ഇരുത്തി, തിരുവനന്തപുരത്തു പോകുന്നതിനു വേണ്ടുന്ന ശുപാർശകൾ ചെയ്യാമെന്നും നല്ല കാളുമാകുന്നു എന്നും താമസിയാതെ പോകുന്നതിനു യാത്ര പുറപ്പെട്ടു വരണമെന്നും പറഞ്ഞതായ്ക്കാറെ അന്നസ്സമിച്ചു തന്ന തോണിയേറി തൃപ്പൂത്താറ്റു ചിറ്റേരിദിവസം കാലത്തു എത്തി. അപ്പനോട് ഏറിയ വ്യാജങ്ങൾ ഒക്കെയും പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ച് അനുചാരം വരുത്തി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പോകുന്നതിനു വേണ്ടുന്നതൊക്കെയും ഒക്കി. നടുവടത്തരി അച്ചുതൻ നായരെയും കടലാതിൽ കൃഷ്ണനെയും കൂടെക്കൊണ്ടു മകരമാസം ൨൫-ാം-നു- അമാവാസിയും അഭിമാദയവും കൂടിയ ദിവസം ഉച്ചതിരിഞ്ഞു ഉത്തരം കഴിച്ചു രാമസ്വാമിയേയും തൊഴുതു യാത്ര പുറപ്പെട്ടുപോന്നു. അസ്സമിക്കുമ്പോൾ എടുത്തു അത്തിയിൽ വന്നു. ൨൬-ാം-നു- അസ്സമിച്ച് അവിടെ നിന്നും പോന്നു. ൨൭-ാം-നു- കൊച്ചിയിൽ വന്നാറെ കണ്ടൻമേനോൻ പേയ്ക്കാരുടെ മകൻ കഞ്ഞിരാമമേനവനേയും അവിടെവെച്ചു കണ്ടു അങ്ങൾ രണ്ടുപേരുമൊന്നിച്ചു ൨൮-ാം

തീയതി പോഞ്ഞിക്കരമെ ചെന്ത സാസ്തിന കണ്ടു കത്തു വാങ്ങിക്കൊണ്ട് ൩൦-൦൯- കൊച്ചിയിൽനിന്നും പങ്ങല്ലമേനോനും കഞ്ഞിരാമമേനോനും ഒത്തമിച്ചു പോകയും ചെയ്തു. കോമോസം ൪-൦൯- അസ്തമിച്ചു ൨-൦൯- പുലയന്നതിനു ആറു നാഴികയുള്ളപ്പോൾ തിരുവനന്തപുരത്തു കോട്ടയ്ക്കു കത്തു വന്നു വാഴപ്പിള്ളി എന്ന വീട്ടിൽ പങ്ങല്ലമേനോനും കഞ്ഞിരാമമേനോനും ഒത്തമിച്ചു പാത്തു

൨-൦൯- കൊച്ചു കുറുപ്പിനേയും തമ്പിണങ്ങത്തെയും കണ്ടു.

൭-൦൯- ൨-൫ പാ അടിയറവച്ചു അസ്തമിച്ചു ൭-നാഴിക ചെന്നാറെ ജേനപ്പച്ചയിൽ ചെന്ത എളയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മുഖം കാണിച്ചു.

൮-൦൯- സ്കൂൾമാസ്റ്റർ റാബർട്ടുദൈവത്തെ എളയച്ചു വരുത്തി എന്ന കൂട്ടിക്കൂട്ടിച്ചു. ൯-൦൯-മുതൽ കൂ ചമ്മിക്കൂട്ടത്തിൽ ചേർന്നു പഠിച്ചുതുടങ്ങി. ൧൩ ൦൯- തീയതി ജേനപ്പച്ചയിൽ ഉച്ചതിരിഞ്ഞു മുഖം കൂട്ടുവാൻ ചെന്നാറെ കഞ്ഞികുടിപ്പാൻ കല്പിച്ച് കഞ്ഞി തരിച്ചു.

മീനമാസം ൧-൦൯-മുതൽ കൂ കുറുപ്പുവാങ്ങിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ മറാ തെക്കേക്കരയിൽ ഉള്ളതിൽ പാത്തുതുടങ്ങി. ൨൮-൦൯- ഉത്തമവു ചോദിച്ചിട്ടു തമാഞ്ഞതിനാൽ സായ്പിന്റെ മക്കളുമായും അന്നു മാതി വാങ്ങാമായി.

പുറം

മേശമാസം ൧-ാംനം- വിഷ്ണുകേകനേട്ടം കല്പിച്ചതന്നെ
ഇടവമാസം ൩-ാംനം- ഇരശപരചിത്തയുടെ മട്ടത്തിനെ
(Pony)സമാധിഷ്ഠിതം.

ഏടവമാസം മുതൽക്കു സാധാരണയായി അക
ത്തുചെന്നു മുഖം കാട്ടുവാനായി.

മിഥുനമാസം ൧൧-ാംനം- പള്ളിക്കൂടത്തിൽ ചോ
രയാറെ ഉച്ചതിരിഞ്ഞു ഓർത്തോട് ((Translate)
ചെയ്യുമ്പോൾ Fat എന്നുള്ളത് നല്ലവണ്ണം ശബ്ദി
ച്ചിട്ടില്ലെന്നു വച്ച് മാസ്റ്റർ രാബർട്ട് ദേവ്യപ്പെട്ടു അ
വിടെ നിന്നും ചെക്കത്ത് റാക്കണ്ടായി. നിഖത്തേഴു
ത്തു പഠിക്കുന്ന കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു അ
തിന്റെ ശബ്ദം ചോദിച്ചറിയണമെന്നു പറഞ്ഞതി
നെ ഞാൻ അനുസരിക്കാത്തതിനാൽ അയാൾ എ
ന്നെ അടിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ എനിക്കു നിങ്ങള
ളുടെ അടുക്കൽ പഠിപ്പാൻ മനസ്സില്ലെന്നും, എന്നെ
അടിക്കാൻ ആവശ്യമില്ലെന്നും പറഞ്ഞു ഭാവിപ്പോരു
കയ്യു ചെയ്യൂ. അപ്പോൾ തന്നെ ആ വസ്തുത പണം
തിരുമനസ്സിൽ അറിവിച്ചു. പിന്നെ ദിവസം രണ്ടി
ഡണിനെ കാണാൻ പോയി വർത്തമാനങ്ങൾ കേൾക്ക
യും പറഞ്ഞതാറെ അയാൾ ചെക്കത്തു പ്രസന്നപ്പെട്ടു.
താൻ ഇനി ആ പള്ളിക്കൂടത്തിൽ പഠിക്കണമെന്നു
യും കോട്ടയത്തു പോകണമെന്നും, അടുത്തീനു വേണ്ട
ശുചാർക്കർ കേൾക്കയും ചെയ്യാമെന്നും നാളെ വര
ണമെന്നും പറഞ്ഞു. ആ വഴിക്കുതന്നെ കയ്യിൽ
കൈ വലിയ വടിയും എടുത്തു കൊണ്ട് പള്ളിക്കൂടം വ

൨൯

ക എന്റെ പക്കൽ ഒരു പുസ്തകം ഉണ്ടായിരുന്നതിനെയും കൊണ്ടു പള്ളിക്കൂടത്തിൽ ചെന്നു് ആ പുസ്തകത്തെ കൊടുത്തു എന്റെ വക ഏതാനും പുസ്തകം അയാളുടെ പക്കൽ ഉള്ളതിനെ ചോദിച്ചാറെ വടിയുംകൊണ്ടു താൻ എന്നെ ഭയപ്പെടുത്തുവാൻ വന്നുവോ എന്നു ചോദിച്ചു. അതെ എന്നു ഉത്തരംകൊടുത്തു. അവിടെ നിന്നു തിരിച്ചു കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നു എളുത്തമ്പലം തിരുമനസ്സിലെ മുഖാകാണിച്ചുവീട്ടിൽ പോകുന്നു എന്നു അറിയിച്ചാറെ, “നീ വേരകണ്ടാ എന്നും, ഇംഗ്ലീഷ് ശിക്ഷയുള്ളതിൽ ഇവിടെത്തങ്ങൾ പലരും ഉണ്ടാകുകൊണ്ടും ഏതാനും കൈയും അറിഞ്ഞിരിക്കുകൊണ്ടും ഇനി സഫലം മൗരം മതി എന്നും ഇവിടെ തന്നെ പാർത്തുകൊള്ളണമെന്നും കല്പിച്ചു.....

കർക്കമാസം നൂറേന്നു മുതൽക്കു ബുദ്ധമഹാവിജയം നമ്പൂരി അങ്ങനെയു കല്പിച്ചപ്പോൾ എന്റെ അടുക്കൽ വന്നു പറഞ്ഞു കൊട്ടാരത്തിൽ തന്നെ എനിക്ക് വാലിയടക്കം ഉൾക്കൂട്ടം തുടങ്ങി..... കർക്കമാസം നൂറേന്നു മുതൽക്കു സവാലിക്കു കതിരെയു കല്പിച്ചു തന്നു. ചിങ്ങമാസം മുതൽക്കു അഞ്ചുമുറിയിൽ പാർപ്പുതുടങ്ങി. മംഗളം തുലാമാസം മയം-ഉണ്ണു ചാമ്പലിക്കുമ്പോൾ കൊച്ചുകുണ്ണുപിള്ളയും ഞാനുമായി ഒരു കൂട്ടം കൊണ്ടു സംസാരിച്ചു തുടങ്ങി. രണ്ടു പരിഷ്കാരം കൂറ ക്രമവിട്ടു സംസാരിച്ചു സന്തതിക്കു അയാൾ എന്റെമേൽ മുഖിച്ചു വെച്ചു ഭയം

അറിവില്ലാതെ ആ സംഗതികൾക്കെയും അയാൾ കൂടെ നില്ക്കുമ്പോൾ ഞാൻ തിരുമനസ്സറിയിച്ചാറെ “നിങ്ങൾ തമ്മിൽ ശബ്ദം അയയ്ക്കൂ” എന്നു കല്പിച്ചു അവിടെ നിന്നു എഴുന്നള്ളുകയും, ഉടനെ അയാൾ എന്നു അമ്പലം പാകയും ചെയ്തതിനാൽ ഞാൻ ഒരു കടലാസ് എഴുതി തൂക്കയിൽ കൊടുത്ത സംഗതിക്കു അയാൾ എന്റെ മേൽ ദേഷ്യം വച്ചുകൊണ്ടു തിരുമനസ്സറിവിച്ചു. ഞാൻ അകത്തു ചെന്നു പള്ളിപ്പാലിൽ കടന്നു മുഖം കാട്ടത്തു എന്നു ഒരു ശത്രു ഉണ്ടാക്കി.

വൃശ്ചികം ൧൮-ാം-നു- എറിക്കായി പ്രത്യേകം ഒരു മുറി ഉണ്ടാക്കിച്ചു തന്നു പാർത്തുകൂടങ്ങി.

ധനുമാസത്തിൽ പുറന്നാൾദിവസം ഒരു കസവിട്ട പരിവട്ടം കല്പിച്ചു തന്നു.

മീനമാസം മുതൽക്കു മേനവനു ഭീനം തുടങ്ങിപ്പോറെ മേനവൻ നോക്കിവന്ന ജോലികൾ എല്ലാം നോക്കുത്തക്കവണ്ണം കല്പിച്ചു.

മേടമാസം ൧൨-ാം-നു- ൨൫൦ പണം ചിലവിന്നു കല്പിച്ചുതന്നു. മിഥുനമാസത്തിൽ മേനവൻ വന്ന ഉടനെ സകലവും തിരിയെ ഏർപ്പിച്ചു.

മംഗൽ ചിങ്ങമാസം ൧൩-ാം-നു- സ്ത്രീവൻധാരയ്ക്ക് ഒരു എഴുത്തു തന്നു കോട്ടയത്തേയ്ക്ക് ഒരു പട്ടക്കാരനെയും കൂടി അയച്ചു.

൧൬-ാം-നു- കോട്ടയത്തു ചെന്നു സമുദായമന്ത്രിൽ ഉണ്ടു.....സാസ്തിനെ കാണായ്ക്കുകാണ്ടു. അവിടെ

നിന്നും ആലപ്പുഴയ്ക്കു ചെന്നു. വേമ്പനാട്ടുകാരെങ്കിലും വല്ല കള്ളന്മാർ വന്നാറെ വേടിവെച്ച് അവരെ കൊല്ലിട്ടു. ൨൦-൦൯- ൧൯൦൯ (കൊച്ചിയിൽനിന്നും ഗീരിയാമററും വന്നിരിക്കുകൊണ്ട് ഒരു കാര്യമായി) കോട്ടയത്തേയ്ക്കു പോയി. ആ വഴിത്തന്നെ കൊച്ചി കൂടി പോയി. ഒരുത്തരേയും കാണാതെ പോയ കാര്യവും സാധിച്ചു. ൨൨-൦൯- ഗോഷൻറ * മറത്തിൽ ഉത്തരുകഴിച്ചു ബോട്ടുകയറിപ്പോന്ന് ൨൪-൦൯- എടവായിൽ എത്തി ൨൫-൦൯- കോട്ടയ്ക്കു കയറ്റു വന്നുപോന്നു. പിറേറടിവസം (ചത്തനാലുപുറത്തു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നതിനാൽ) ഇവിടെനിന്നും പുറപ്പെട്ടു ചത്തനാലുപുറത്തു ചെന്നുചേർന്നു.

കന്നി ൨൫-൦൯- ഗോഷാ ഉപ്പിനു അപ്പുനേറുപേക്കു മറ്റാസ് എഴുന്നള്ളിക്കാത്ത ഉടമ്പടിചെയ്യുന്നതിന്നു കയ്യോടംവക ഒരാളെ ഉത്തരവുവാങ്ങിച്ചു.

൨൫-൦൯- ചത്തനാലുപുറത്തുനിന്നു കല്ലമ്പലക്കരം നാഗർകോവിളിൽ പോയി. അവിടെനിന്നും എഴുന്നള്ളത്തോന്നിച്ചു. ൨൮-൦൯- കോട്ടയ്ക്കു കയറ്റു വന്നുപോന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു കന്യാകുമാരിവരെ എഴുന്നള്ളത്തോടുകൂടി പോയി.

൨൯-൦൯- താത്ര അറുവിലൂടെ നൂറു പണവും ഒരു കസവിട്ട തൂപ്പുട്ടാവും തന്നു.

---

* ഇദ്ദേഹം കേരളീയനായെങ്കിലും ഒരു വലിയ ഇഷ്ടനായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹം ചിന്നിട്ട കൊച്ചി ബ്രിട്ടീഷ് സർവ്വകോടതിയിലെ ഒരു റിക്കാട്ടുകീഴാലും ഇരുന്നു.

ഇലാമാസം ൧-൦൯- കൊള്ളുവച്ചു രാത്രി തോണി മാറിയപ്പോൾ ഒരു ദേവീമാഹാത്മ്യം ഗ്രന്ഥവും പിടികൊണ്ടും കളഞ്ഞതിൽ പിടികൊണ്ടു ആലപ്പുഴ കൊണ്ടുവന്നു.

ഇലാമാസം ൩-൦൯- ൧൦൦൦ കൂമ്പ ഉപ്പിനു ഉടമ്പടിക്കുകയും അവിടെ നിന്നും ൮-൦൯- പുറപ്പെട്ടു പോയി ൧൧-൦൯- എടുത്തുതന്നി എത്തി അപ്പുറം കണ്ടു നമസ്കരിക്കയും ൧൩-൦൯- ഉത്തരകഴിഞ്ഞു അകാരിൽ കല്ലറയിൽ ഇടയൊന്ന ഭഗവതാർച്ചയെ അകത്തു ഇരുത്തു പാട്ടു കേൾക്കുവാൻ കൊള്ളുവ കൊട്ടു രാമൻ അപ്പുറൻ അടുക്കൽനിന്നും ചുക്കൻ ജന്മസാഹചര്യമായ ഒരു നീട്ടു കൊണ്ടുവന്നു തന്നു.

൧൪-൦൯- അസ്തമിച്ചു എടുത്തുതന്നിയിൽ നിന്നു അപ്പുറം കണ്ടിച്ച് പോന്നു. ൧൩-൦൯- എടുക്കുന്ന പ്പുഴ വന്നു. അന്ന് ഉത്തരകഴിഞ്ഞു കൊച്ചിയിലേക്കു പോയി ലോംഗിയാനെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു എടുക്കുന്നപ്പുഴ വന്നു.....

.....൨൦-൦൯- ഉടമ്പടിച്ചു കായ്ക്കുന്ന ചില തകരാറുകൾ ഉണ്ടെന്നും ഉടനെ ആലപ്പുഴയ്ക്കു വരണമെന്നും സർവ്വ് ചുറ്റത്തുപ്രകാരം രാജസംഹിതയുടെ എഴുത്തുവന്നു. അന്ന് അസ്തമിച്ചു കൊച്ചിയിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു ആലപ്പുഴ വന്നാറെ ഉടമ്പടി നിറുത്തൽ ചെയ്യത്തക്കവണ്ണം ഉത്തരവു വന്നിരിക്കുന്നു എന്നു സായ്പ്പ് ചുറ്റത്തു. ൧൦-൦൯- ആലപ്പുഴനിന്നും തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു തിരിച്ചു. വൃശ്ചിക ൧-൦൯-

൩൩

അയലപ്പഴ വൺ നമസ്കാരം കഴിച്ച്. ൩-൦൩-തി അവനത്തപ്പത്തു വൺചേന്നു. ൪-൦൩- മുതൽ ഉടയടി ഉൾപ്പെട്ട വ്യവഹാരം തുടങ്ങി.

൧൩-൦൩- കമാരനല്ലക്ക് എഴുന്നള്ളത്തോടുകൂടിയായി

൧൪-൦൩- കൊല്ലത്തേതി റസിഡണ്ടിന്റെ അടുക്കൽ കല്പിച്ചയച്ചു.....

൧൩-൦൩- കോട്ടത്തു എത്തി. അവിടെയുള്ള സാത്തനാരുടെ അടുക്കൽ കൊയും കല്പിച്ചയച്ചു.

൧൪-൦൩ തീയതി മൺഃഭാവിന്റെ അടുക്കൽ. തടിയുടെ വ്യവഹാരത്തിന്നു കല്പിച്ചയച്ചു.

൨൦-൦൩ തീയതി ചങ്ങനാശേരിയിൽനിന്നു ആലപ്പുഴക്കു കല്പിച്ചയച്ചു. അപ്പോൾ വഴിമിടവിനപണം കറുപ്പിനെ ഏല്പിച്ചിരുന്നു. കറുപ്പിനെ തൽക്കാലം കാണായ്ക്കൊണ്ടു കൊച്ചുണ്ണിവിവാഹിപ്പുകാരൻ തന്നെ. അന്നു പള്ളിക്കുന്നു ആറുവൽ വച്ചു പട്ടക്കാരൻ പിടിച്ചപ്പിള്ളയും ഒരു നസ്രാണിയുമായി കലശലുണ്ടായി. അന്നു ആലപ്പുഴ എത്തി. രണ്ടുദിവസം താമസിച്ചു ൨൩-൦൩- കൊല്ലത്തു എഴുന്നള്ളത്തോടു ചെന്നുചേന്നു. ൨൩-൦൩- കോട്ടയ്ക്കു കത്തു എത്തി.

ധനമാസം ൧൧-൦൩- കാശിക്കു ൧൫൦ ഉറപ്പി കക്കളേണ്ടിയും കഞ്ഞിക്കാവ എരുമാനനും മേയ്ക്കനും കൂടി ഒരു എഴുത്തും അയച്ചു.

൩൪.

മകൾ ടെറേസ് ആറാൽ എഴുന്നള്ളത്തു. അ
ന്തെമിച്ചു ചോരിച്ച അതിന്റെ സഹതി, ക
മാനല്ലെന്ന് എഴുന്നള്ളുന്ന സമയത്തു കമാനല്ലെന്നി
ന്നു ഏറ്റുമാനൂർ പോകുമ്പോൾ ചിലരുടെ സിദ്ധാ
ന്താ നിമിത്തമായി ഇന്നിപ്പോൾ കർമ്മ തടാകം നടത്തി
ബലിമുട്ടിച്ചതിന്റെ ശേഷം ഞാൻ തന്നെ അറിവി
ച്ചുകുതിക്കേ കല്പന മേടിക്കേണ്ടിവന്നു.

മേടം ൨൦-ാം-നു ശീമജാവിന്റെ ജൂപ്പിറ്റർ
(Jupiter) എന്ന കപ്പൽ പുറത്തുവന്നു ഇരിമ്പു വച്ചി
രുന്നതിൽ പോയി കപ്പലിലുണ്ടായിരുന്ന കണ്ണൽ മു
തലായവരെ കണ്ടു അവർ വെള്ളം ഇല്ലാത്തതി
നാൽ വളരെ കഴിഞ്ഞിരുന്നതിന്നു വളരെ തെറ്റാശ
ചെയ്തു. എളയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുറിയിക്കുന്നതി
നു എഴുതി അയച്ചു. കപ്പലിൽ എഴുന്നള്ളി അവ
ർക്കു സമ്മാനം മുതലായതു കൊടുത്തു. അതിനാൽ
അതിലുണ്ടായിരുന്ന ടെറേസ്ജിമെണ്ടിൽ കണ്ണൽ
മുതലായവർക്ക് എന്റെ മേൽ വളരെ സന്തോഷമു
ണ്ടായി. അവർ കളമ്പിൽ പോകുന്നതുകൊണ്ടു
കൊളമ്പിലേക്കു വരണമെന്നും, ഇതിനു പ്രത്യുപകാ
രം ഞങ്ങൾ ചെയ്യുമെന്നും പറഞ്ഞു . . . . .

കിടക്കമാസം ൧൮-ാം-നു ഒരു സങ്കടം എഴുതി
ഞാൻ തന്നെ വലിയ തമ്പുരാൻ തിരുമനാലേക്കൊ
ണ്ടുവെന്നു വച്ചു മുഖം കാണിച്ചു.

൧൦൧൫-ചിങ്ങം ൩-ാം-നു ഒരു തേക്കുമ്പിളി
യുടെകാൽത്തറസങ്കടം എഴുതിവെച്ചു അതിനു ൩൫൦-
ഉറപ്പിക തമ്പാൻ തരുമെന്നു പറഞ്ഞു.

൧൦൧൫ കന്നിമാസം-൧൦൩൩ മുതൽക്കുണ്ടായ മുറിയിൽ നിന്നും പാർപ്പു മാറി കോട്ടക്കുളിയിൽ നീലകണ്ഠതമ്പിയുടെ വീട്ടിൽ പാർത്തു. അവിടെ നിന്നും ൧൧-൧൦൩൩ മുതൽക്കു മാറി നാഗതുകോവിൽ തമ്പിത്തമ്പലത്തെ വീട്ടിൽ പാർപ്പു തുടങ്ങി.

തുലാമാസം-൧൦൩൩ ഉപ്പിൻറുടയപ്പിയുടെ തക്കങ്ങൾ തീർന്നു തുടക്കംപുറത്തേക്ക് ഉടമ്പടിചെയ്ത അനുത്തരവുകിട്ടി

൧൦൩൩-ഏഴയതമ്പുരാൻതിരുമനസ്സിന്റെ വക കമ്മൗ൧൧-മാണു കപ്പലിൽ നിന്നും വാങ്ങിച്ചവക്കു കരക്കു വില ഏറിപ്പോയതുകൊണ്ട് ഞാൻ തന്നെ വിറ്റു വില കൊടുക്കണമെന്നു പ്രസ്താവിച്ചു ഉണ്ടായി ഞാൻ അപ്രകാരം കൊടുക്കുമെന്ന് ഏറ്റു. ആ വർത്തമാനം കണ്ടതർത്ഥവാനോടു പറഞ്ഞാറെ തമ്പാൻ പണം തരാമെന്നു പറഞ്ഞു.

൧൦൩൩-അസ്തമിച്ചു ഉത്തരവുകൊണ്ട് ആവ പ്പഴിക്കുചോദി. ഉത്തരവുകൊടുത്തു സായ്പിൻറമരു പടിയും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു. തിരിയ്ക്കു വന്നു. ൧൨-൧൦൩൩ അസ്തമിച്ചു മൂന്നു നാഴിക ചെന്നപ്പോൾ തിരുവനന്തപുരത്തു കോട്ടയ്ക്കകത്തുചെന്നു കൊച്ചുകുറുപ്പിൻറ മഠത്തിൽ ഉറങ്ങുകഴിച്ചു കിടങ്ങറങ്ങുന്ന സമയത്തു. ഹാ കഷ്ടം! എന്റെ സഹോദരന്മാരു കാശിക്കു പോയിരിക്കുന്നവരുടെ നാശവർത്തമാനത്തിന് എഴുത്തുകൊണ്ടു പിടുകിട്ടി വന്നു.

മുൻ

മനു-റ-നു- ദിവാൻജി സ്വാമിയെ കണ്ടു ചർച്ചി
കൻറ കർത്തൃ പരഞ്ഞാറെ ആ വക ചർച്ചകൾ മെ-
ല്ലംവകയിൽ കൊടുത്തു പണം തന്നുന്നതിനു ശട്ടം
കെട്ടി.

ര-റ-നു- പണ്ടാചെകൾ കൊടുപ്പാനുണ്ടായിരുന്ന
മർമ രൂപവും കൊടുത്തുതീർത്തു

ര-റ-നു- മൂന്നു മണിക്കു വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമ-
നസ്സിലെ ഒരു കുത്തു പട്ടം ഒരു കണ്ണാടി പടവും അടി
തറവച്ചു മുഖം കാണിച്ചതിന്റെ ശേഷം സന്തോഷ
മൊഴിക്കയും കല്പിച്ചു. പിന്നത്തതിൽ ബാംബയിൽ
നിന്നും അറുപ്തപദാർത്ഥങ്ങൾ കൈയും വരുത്തണ
മെന്നു കല്പിച്ചു.

ര-റ-നു- എളയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു
ഒരു പട്ടക്കര കവുണി കല്പിച്ചു തന്നു.

ര-റ-നു- ആലപ്പുഴക്കു പോന്നു. ര-റ-നു- കൊ-
ട്ടാത്തിൽ എത്തി.

ര-റ-നു- കച്ചോടക്കാരും മിസ്റ്റർ ക്രാഫ്ഫാട്
സായ്പിനെ ചെന്നുകണ്ടു. അഡ്വക്കേറ്റിന്റെ കർത്തൃ
കൊണ്ടു പരഞ്ഞാറെ ഞാൻ അതിന്നു ഒരു ശിപാർശി
ചെയ്തയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. പിന്നത്തതിൽ അഡ്വക്കേ-
സുകൂടാതെ കഴിയുന്നതല്ലെന്നു ഞാൻ പ്രത്യേകം വി-
ചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അഡ്വക്കേറ്റു കൂടാതെ
ഞാൻ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വിവരവും കറച്ചു ഉ-
ടമ്പടി ചെയ്തുകൊള്ളാം എന്നു സാമ്പ്രദി സായ്പ-
ന്റെ തൊഴുതോടുകൂടി ഒരു ഹർജി ബോധിപ്പിച്ചു

മിക്കുന്ന വിവരം ഏൻറെ പ്രത്യേക സ്നേഹിതനും ബന്ധുവും ആയിരിക്കുന്ന രാജസം പപ്പച്ചിള്ള അറിഞ്ഞു ഏൻറെ അടുക്കൽ വന്നു പറഞ്ഞതിനാൽ അഡ്വാർസ് ഏൻറീക്കു വേണ്ടാ എന്നും ഉടമ്പടി ചെയ്തുകൊള്ളുന്നതിന് ഉത്തരവാകണമെന്നും ഫർജിബോധിപ്പിച്ചുകൊടുക്കേ തുളസാരാമൻ സ്വാമിയുടെ പേക്കു് ഒരു എഴുത്തു എഴുതി ആ ഫർജിക്കുകയുണ്ടായി. അയച്ചുവെക്കേ ഏന്നോടു ജാമ്യം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് ഉടമ്പടി ചെയ്യാൻ ഉത്തരവു വന്നു.

വൃശ്ചികമാസം ൩-ാംനാ- ജാമ്യം ആലപ്പുഴ കച്ചേരടം സാമ്പിടന ബോർഡ് വരുത്തിക്കൊള്ളണമെന്നു ഫർജി സ്വാമിയുടെ ഇഷ്ടം വന്നതിനാൽ സാമ്പിടന ബോധിപ്പിച്ചു ആലങ്ങാട്ടക്കം, പറവൂർക്കം സാധനം വാങ്ങിച്ചുകൊണ്ടു് ൪-ാംനാ- ആലപ്പുഴ നിന്നും പറവൂർക്കു് പോന്നു.

൫-ാംനാ- കൈക്കൊണ്ടു് ഉറൺ.

൭-ാംനാ- അത്താഴം ഉണ്ടായില്ല.

൧൧-ാംനാ- കരവത്തു പറവൂർ എത്തിയപ്പോൾ തമ്മശീൽക്കാർ എളംകുന്നപ്പുഴപോയിരിക്കുന്ന പ്രകാരം കേട്ടു. കീഴ്ക്കൂട്ടം ഉമ്മിട്ടിപ്പിള്ള അവിടെ ഉണ്ടാകുകയുണ്ടു് അയാളു വരുത്തി ചോദിച്ചാറെ ൯-ാംനാ- അത്രെ തമ്മശീൽക്കാർപേരു എന്നു പറഞ്ഞതിനാൽ തിരിച്ചു പോകുന്നതിന്നു ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഭക്ഷണം കഴിച്ചു പോകണമെന്നു പറഞ്ഞു. അന്നാൾ ഉറങ്ങിന് അമ്പലത്തിൽ കൈയ്യും വട്ടം കൂട്ടി. എത്രയും സുഖമായി അങ്ങി കഴിച്ചു.

ഉടനെ എളുക്കുന്നപ്പഴ ചെന്നു താമശിൽക്കൈക
 ണ് അന്ന് അത്താഴം അവിടെ ഉണ്ടു ഉമ്മിട്ടി
 പിള്ളക്കു ജാമ്യം എഴുതി വെപ്പിക്കുന്നതിനു ശീട്ടും
 കൊണ്ടു ഭാഗി തന്നെ പോന്നു പറവൂർ വന്നു.

൭-ാം-നം- കാലത്തു ഉമ്മിട്ടിപ്പിള്ളയെ ആരളു അയ
 ച്ചു വരുത്തി ശീട്ടു കൊടുത്താറെ വടക്കേക്കരക്കു കൊ
 ച്ചുകുഞ്ഞു പ്രവർത്തിക്കാരനെ കാണുവാൻ പോയി
 ചക്കരൻ കൊച്ചുകുഞ്ഞുപിള്ളയുടെ മഠത്തിൽ വച്ചു
 അയാളെയും വക്കീലിനേയും കണ്ടു. ഹയ്യൂട്ട നമ്പൂ
 തിപ്പാട്ടിലെ ജാമ്യത്തിന്റെ കാര്യം അമാന്തം എന്ന
 റിത്തേ് തുപ്പയൊരേറക്കു പോയി പറഞ്ഞു ജാമ്യം
 ഉണ്ടാക്കാമെന്നുവെച്ചു അപ്പോൾ കാണുവാൻ വേണ്ടി
 പോകാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു പുതിയകാവിൽ നിന്നും
 നിവേദ്യച്ചോറു വാങ്ങിച്ചു ഉണ്ടു. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു അ
 വിടെ നിന്നും പുറപ്പെട്ടു കരിയാപ്പള്ളിയിൽ ചെന്നു
 പോകുന്നവഴിക്കു പപ്പപിള്ളയുടെ അനന്തിയനെ
 കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അവിടെ ചെന്നിരുന്നു ൫-മ
 ണിവരെ തോണി കിട്ടാതെ താമസിച്ചു പിന്നത്തേ
 തിൽ ഒരു ഓര തോണിയിൽ കയറി വളരെ കഷ്ട
 പെട്ടു പത്തു നാഴിക പുലരുവാൻകൂപ്പോൾ എടുത്തു
 തത്തിയിൽ ചെന്നെത്തി. അപ്പോൾ അപ്പൻ അ
 വിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അത്താഴവും ഉണ്ണാതെ
 കൊച്ചപ്പയെൽ പല്ലായിൽ കിടന്ന് ഉറങ്ങേണ്ടി
 വന്നു.

൮-ാം-നം- കാലത്തു അവിടെ നിന്നും തോണി കയ
 റി തുപ്പയൊരറുചെന്നു അകായിൽ നിന്നു അമ്മനെ

൩൯

കണ്ടു നമസ്കരിച്ചു ഉച്ചതിരിഞ്ഞ് എട്ടുതൂക്കത്തിൽ വന്നു.

൯-ാം-അമനം ഒരുമിച്ചുപറത്തു ക്കു പോയി ഉഴഞ്ഞുകഴിഞ്ഞ് പങ്കിപ്പറത്തു പാറാളിയുടെ മഠത്തിൽ കൂടി നീക്കി പാറാളിയോടു പറഞ്ഞാറെ ഞാൻ അന്നു അവിടെ താമസിക്കേണ്ടമെന്നും പറഞ്ഞു. അന്നു അച്ഛനും ഒരുമിച്ചു പോയപ്പോൾ വെളിച്ചാട്ടു നമ്പൂരിയുടെ പടിക്കൽ വന്നു അമൻ ജാമ്യത്തിന്റെ സംഗതി അദ്ദേഹത്തിനോടു് അപേക്ഷിച്ചു. അന്നു ഞാൻ പറത്തു താമസിച്ചു.

൧൦-ാം- കാലത്തുകഞ്ഞി കടിച്ചു പാറാളിയുടെ മഠത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം അവിടെ ഇല്ല. അവിടെ ഉഴഞ്ഞുകഴിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം വന്നു പോയിച്ചാറെ ജാമ്യക്കാരും അമാന്തം എന്നു പറഞ്ഞതിനാൽ ഞാൻ തിരിയെ എട്ടുതൂക്കത്തിൽ വളരെ വൃശനത്തോടെ പോന്നു. അമൻ ആവലാതികൾ കേൾപ്പിച്ചു. ഏറിയ വഴികൾ ഒക്കെയും ആരോപിച്ചാറെ പടിഞ്ഞാറെ മനയ്ക്കൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ടു ജാമ്യം എഴുതിക്കൊണ്ടു കല്പിച്ചു. അദ്ദേഹം ഒരു മടികൂടാതെ എഴുതി തന്നതിന് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു ഗുണം വിചാരിക്കണമെന്നു അമൻ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

അന്നു അസ്തമിച്ചു എട്ടുതൂക്കത്തിൽനിന്നും പോന്നു പിററടിവസം പറവൂർ വന്നു താമസിൽ ഒക്കെ വീട്ടിൽ ഉഴഞ്ഞുകഴിച്ചു. അന്നു തന്നെ കുന്നത്തുനാട്ടിലേക്കു പോയി.

൧൦-൦൩- കാലത്തു ആലുവാ, അന്നു എട്ടു മണിക്കർ മഞ്ഞപത്തുരാതുകൾ ചെന്നു തമ്മശിൽഭാക്കു കണ്ടു വസ്തുപകയ്ക്കു വായ്പാ വരുത്താൻ ഉടനെ ആളെ അയച്ചു അന്നു തമ്മശിൽഭാക്കു മറുത്തിൽ ഉണ്ടെന്നു അന്താഴ്വരും അവിടെ തന്നെ.

൧൪-൦൩- ഉച്ചതിരിഞ്ഞാറെ ൩൦൦൦-ചത്തതിന്നു വരിയോല വന്നതുകൊണ്ടു ചറവുക്കു പോന്നു.

൧൩-൦൩- കാലത്തു ചറവുർ എത്തി. അപ്പോൾ തമ്മശിൽഭാർ പാറക്കുടവത്തു പോയിരിക്കുന്നതിനാൽ അന്നു മുഴുവനും പിടററ ദിവസം നമുക്കിടയ്ക്കും അവിടെ താമസിച്ചു അന്നു വയ്യുന്നേകം മേയ്ക്കാട്ടുപോയി. പിടററ ദിവസം ഉണ്ടെന്നു കഴിഞ്ഞു കിടന്നു ഉറങ്ങുമ്പോൾ ആലപ്പുഴ നിന്നു അടിയന്തിരത്തിൽ സായ്പിന്റെ സാധനം വന്നതിനാൽ അടിയന്തിരത്തിൽ പുറപ്പെട്ടവൻ ഭാവിക്കുമ്പോൾ തമ്മശിൽഭാക്കും വന്നു. അന്നു അസ്സമിച്ചു പുറപ്പെട്ടു പോയി കൈതപ്പുഴ കരയിൽ ചെന്നാറെ കാരാ അധികമായി അപജയം വരുവാൻ ഭാവിച്ചു.

൧൮-൦൩- വൈക്കത്തു ഉണ്ടെന്നു കഴിഞ്ഞു നമുക്കു ആലപ്പുഴ എത്തി. അന്നു സായ്പിനെ കാണാൻ ഇടവന്നില്ല. ഉടനെ എന്റെ ബന്ധുമാരെന്ന രായസം പപ്പച്ചിങ്കയെ അന്വേഷിച്ചാറെ കച്ചാണത്തിന്നു ഉത്തരവുവാങ്ങി വീട്ടിൽ പോയപ്രകാരം കേട്ടു വളരെ വിഷാദിച്ചു.

മൻ-ദന്ത-സായ്പിനെ ചെന്നു കണ്ടാറെ മതിയായ ഒരു വർത്തകനെ ജാഗ്രം കൊടുക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഭർഷാസ്തിനെ തള്ളുവാൻ ഉത്തരവു വന്നിരിക്കുന്നു എന്നും പറഞ്ഞു. ഉടനെ ശിസ്റ്റോക്ക് ഫജ്ജിൽ നിന്നും വന്നിരിക്കുന്ന ഉത്തരവു ഇംഗ്ലീഷ് കടലാസ് കാണിച്ചു. അന്നേദിവസം മുഴുവനും ജാഫർ എന്ന കുച്ചിക്കാനോടു ജാഗ്രം നില്ക്കണമെന്നപേക്കിട്ടും കൊണ്ടു പിന്നാലെ നടന്നു. നീഷ്ഫലമായി. വയ്യുന്നേരം എന്റെ സ്റ്റേഡിതൻ വന്നപ്രകാരം കടപ്പുറത്തു ആളുവന്നതിനാൽ ഞാൻ അളവില്ലാത്ത സന്തോഷത്തോടും കൂടി അയാളുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു വരുവാനുള്ള ഈ അപമാനത്തെക്കുറിച്ച് എത്രയും വ്യസനത്തോടെ പറഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം എന്നെ എത്രയും ഒരു സ്നേഹത്തോടും അയാളുടെ എത്രയും മഹത്തായ ബുദ്ധിയോടും ഒരുദയ്യത്തോടും ഒരുയോടും കൂടി എന്നോടു പറഞ്ഞതു എന്തെന്നാൽ “അവിടെ ഈ കാര്യത്തിനെക്കുറിച്ച് ഒട്ടും തന്നെ വ്യസനപ്പെടുകയും വേണ്ട. ഇനിക്കു ഇപ്രകാരം ഉറപ്പാക്കി പറയുന്നതിനും മാത്രം ശക്തിയും ത്രാണിയും ഉണ്ടായിട്ടല്ല, എങ്കിലും ഈ ജാഗ്രത്തിന്റെ കാര്യത്തിന്നു ഒരു കുറവു വരാതെ ഇരിക്കുന്നതിന്നു ഈ ആളുകൾ അവിടുത്തെ സ്വന്ത മനുഷ്യരായി വേലചെയ്താൽ അവിടുത്തെ ഭാഗ്യംകൊണ്ടും ഈശ്വരയീനുംകൊണ്ടും ഒരു പ്രകാരത്തിൽ നിവൃത്തിക്കുമെന്നു ഇനിക്കു നല്ല കേധ്യം ഉണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഒട്ടുംതന്നെ വ്യസനം അതല്ല. വേഗത്തിൽ കൊട്ടാത്തിൽ ചെന്നു

തെച്ചുകുളിച്ചു ഉഴണകഴിക്കുകയവേണ്ട ശേഷം കക്കയും ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം". ഏൻ ഇപ്രകാരം വിചാരിക്കാതെ കണ്ട അയാൾ അളവില്ലാത്ത തുണക്കുറുപ്പും കൂടി എന്നോടു പർഞ്ഞപ്പോൾ ഇനിക്കുണ്ടായ സന്തോഷം ഇന്നപ്രകാരമെന്ന പറയാൻ വഴിമറയെയും ഇപ്രകാരം തുണമുള്ള മനുഷ്യനുവേണ്ടി ഞാൻ എന്തു ചെയ്യാവൂ എന്നും ഒരു വിചാരത്തെ ടകുടി അയാളോടു എന്റെ വന്ദനമെങ്കിലും ഉത്തരം പറയുന്നതിനു ശക്തനല്ലാതെ കൊട്ടാരത്തിലേക്കു പോകുകയും ചെയ്തു.

൨൧-നു- കാലത്തു കഞ്ഞികമ്പോടി വടക്കനെ രാജസംഘിക്കു ആളെ അയച്ചുവരുത്തി കക്കയും പറഞ്ഞു ശട്ടംകുട്ടി ഇരിക്കട്ടെ ആളെ അയച്ച് ഞാൻ ചെയ്തപ്പോൾ എത്രയും അശ്വത്ഥം, ഞാൻ ഒരുനാളും കണ്ടറിയില്ലാത്ത ഒരു ഗാപ്പിച്ച വസ്ത്രം "എജമാനനെ നിങ്ങൾ പ്രസന്നപ്പെടുകയും വേണ്ടാം. രാജസംഘിക്കു എന്നോടു വസ്ത്രപറഞ്ഞു. നിങ്ങൾക്കു ൧൦൦൦൦ കക്ക ചേണമെങ്കിൽ ഞാൻ ജാമ്യത്തിനുണ്ട്" എന്ന് അവൻ പറഞ്ഞു. ഉടക്ക അമ്പനെ ശട്ടംകെട്ടിയും വച്ചു സമീപിപ്പിക്കണമെന്ന് രസ്മത പറഞ്ഞു. അവനെ സാസ്ത്രികളോടെ "ഇവന്റെ ജാമ്യം ഇവിടെ ഒരു നല്ല പുകയിലപ്പൊടിയിൽ കൊള്ളുകയില്ല" എന്നു പറഞ്ഞു അവനോടു ഒരു സംഗതിവശാൽ വളരെ ദേഷ്യപ്പെട്ടു. പിന്നെത്തതിൽ എന്റെ സ്നേഹിതൻ പലവഴിയും ശ്രമിച്ചാറെ നടക്കുകയുണ്ടായി വളരെ പ്രസന്നപ്പെട്ടു. അന്നു വയ്യുന്നേരം കൈത്തടി എന്നോ

അമ്പലമുക്ക് ജാമ്യം നിലനിർത്തണമെന്നു പറഞ്ഞു. ആ വിവരം പപ്പ പിള്ളയോടു പറഞ്ഞതാറെ ആയ്ക്കു് കൊള്ളുന്നതല്ലെന്നും, എങ്കിലും സാത്തുക്കൻ അടുക്കൽ കൊണ്ടുപോവാമെന്നും പറഞ്ഞു.

൨൨-ാം-നു- അവനെ കൊണ്ടു ചെന്നാറെ നേരം ചെവകിപോകാകാണ്ടു നാളെ ആവട്ടേ എന്നു സായ്പ് പറഞ്ഞു. അന്നു വയുന്നേരം തന്നെ ഏക്കൻ സ്റ്റേഷനിൽ പപ്പ പിള്ള ആരംവാർ നായ്ക്കനെ ആളെ അയച്ചുപത്തി വേറെ ചിലവഴികൾ കാക്കയും ശ്രമിച്ചു. വയുന്നേരം ഞാൻ അയാളുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നപ്പോൾ “നമുക്കു പിടിച്ചതായ ജാമ്യം ഞാൻ ഉണ്ടാക്കി” എന്നു പറഞ്ഞു. വിവരം ചോദിച്ചാറെ ഭാസശേണായി എന്നു കേൾക്കുന്നതായ്കന്നു എന്നും നാളെ കാലത്തു ഇക്കാര്യം വന്നാൽ നമുക്കു നിശ്ചയിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും പറഞ്ഞു. ഞാൻ അസ്സമിച്ചു പാക്കുന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോയി. പിററുദിവസം മെനിക്കു സ്റ്റേഷനിൽനിന്നു അളന്നു ഞാൻ ചെല്ലുമ്പോൾ മായസം പിള്ളയും ആരംവാർനായ്ക്കനും ഭാസക്കൻ വീട്ടിൽ കാലമുതലായതും മുറിച്ചു തേച്ചുറാക്കി കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അമ്പലപ്പുഴ സംപ്രതി കേശവപിള്ള അവിടെ വന്നു. എന്തു കാരണത്താൽ റസിഡൻ്റ് സായിപ് ൨൩-ാം-നു- എന്തുനന്നിനു അമ്പലപ്പുഴ താലൂക്കിൽ ഭാസം സംപ്രതിപിള്ളയും വന്നിരുന്നപ്പോൾ അവർ കൂടി ഈ വിവരം അറിഞ്ഞിരുന്നു. അവിടെ വച്ചു ഇനിക്കു വേണ്ടി ആറായിരം ഉറപ്പികൾ ഉത്തര

വാങ്ങി ഞാൻ പറഞ്ഞു കൊള്ളാമെന്നു ഭാര്യസം
പിള്ള പറഞ്ഞു എന്നുകൊണ്ടും ഭാസനകൊ
ണ്ടും ഉടമ്പടി എഴുതി ചകുപ്പിച്ചു ഉടനെ പോന്നു.
ഈ ഒരു കഴിഞ്ഞു കടപ്പറ്റത്തു ചെന്ന ഭാസനയും
വരുത്തി സായ്പിടൻ അടുക്കൽ കൊണ്ടു ചെന്നു
ജാമുശിട്ടു എഴുതിക്കുന്നതിനും സമ്മതിച്ചു എഴുതിക്കു
യും ചെയ്തു. ഈ സമയം ഇനിക്കു ജാമ്യം നിൽ
ക്കാമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്ന ബ്രാഹ്മണ കെട്ടത്തി
10000 ഉറപ്പിക മോഷ്ടിച്ചു എന്ന ഒരു വ്യവഹാ
രം കൊണ്ടു കയ്യവടക്കാലക്കാര്യം വന്നു.

ധനുമാസം 1-ാംനാ- ഞാൻ ജാമ്യം കൊടുക്കാത്ത
തിനാൽ ഒറ്റാസ് തമ്മിയിരിക്കുന്നു എന്നു സായി
പ് എന്നിരിക്ക ഒരു എഴുത്തയച്ചു. അയ്ക്കു കണ്ടാറെ
എഴുത്തും കൂടെ കൊണ്ടുവന്നു സായ്പിനോടു ഏ
റ്റവും കലഹത്തിനുള്ള വട്ടങ്ങൾ കൂട്ടി സാസരി
ക്കയും വളരെ വാക്കുണ്ടാകയും ചെയ്താറെ സായി
പ് ഒന്നും ഉരിയാടാതെ ക്ഷമിച്ചിരുന്നു. ഞാൻ ഇ
തിന്നു കീഴിൽ ഇങ്ങനെ ഒരു ചെങ്കള കോണൻ മു
ഖത്തു നോക്കി പറഞ്ഞിട്ട് ഇല്ല.

3-ാംനാ- ഞാൻ ഒരു എഴുത്തു എഴുതി കൊടു
ത്താൽ കാര്യം സാധിച്ചതാമെന്നു സായിപ് പറ
ഞ്ഞതിനാൽ ഞാൻ ഒരു എഴുത്തു എഴുതികൊടു
ത്തു. അതിന്റെ ശേഷം 7-ാം നാ- കാര്യത്തു ആ
എഴുത്തിലെ അപേക്ഷപ്രകാരം ഉത്തരവുവന്നു ഉട
നെ 700 കൂമ്പ ഗോവര ഉപ്പും 400 കൂമ്പ ബോ

ബെ ഉപ്പും എന്നൊട്ടെ എടുത്തുകൊള്ളാമെന്നു ക
 ല്യാണം സായിപ്പ് ഒരു ഉടമ്പടി പോലെ ഇനിക്കു
 എഴുതിത്തെയ്യയുചെയ്യ

ധനു 19-നു മേടവഴുതിയ കാര്യം നിറത്തിക്കേ
 ണ്ണുന്നതിനായിട്ട് ആലപ്പുഴനിന്നും യാത്ര പറപ്പെട്ട
 കൊച്ചിക്കുപോന്നു. 20-നു കൊച്ചിയിൽ എത്തി
 പാപ്പിനേഴത്തുരത്തിൽ പാർപ്പം തുടങ്ങി.

.....ഈ ഉപ്പിന്റെ ഉടമ്പടി കാര്യത്തിനുവേ
 ണ്ടി രാജസം ചെല്ലുപിള്ള ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഒത്താശ
 യും സാക്ഷാതയും ഇന്നുപ്രകാരമെന്നു പറയുവാനും എ
 ഴുതുവാനും നിർവാഹമില്ലാത്തതിനാൽ ഇതിൽ വിവ
 രമെഴുതുന്നില്ല. ഞാൻ എത്രയും വേഗമായിട്ടുള്ള ശി
 പാശികൾ കൊണ്ടും കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു എങ്കിലും
 തൽകാലത്തിൽ ആയു ഒന്നുകൊണ്ടും ഒരു പ്രയോ
 ജനമില്ലാതെ വന്നു. പന്നീട്ട ഈ ഒരു ഒത്താശ
 കൊണ്ടു എന്റെ അഭിപ്രായംപോലെ കൊണ്ടും സാ
 ധിച്ചു മാനമാക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഉപകാരികൾ ഞാൻ
 എങ്ങിനെ നന്ദിയോടുകൂടി ഇരിക്കേണ്ടു എന്നു അറി
 ഞ്ഞുകൂടാതെ ഉഴലുന്നു.....

..... അമ്പാപ്പുഴ കൃഷ്ണസ്വാമിക്കു IO14
 വൃശ്ചികമാസം 1-നു മുതൽക്കു ദിവസേന നാഴി മ
 ലർ നിവേദ്യം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഈ മേടവഴുതിയ
 മലർ നിവേദ്യം എന്നും നടത്തത്തക്കവണ്ണവും നിശ്ച
 യിച്ചിരിക്കുന്നു. IO15-മാണു ധനുമാസം 24-നു
 തികച്ചാഴ്ച ഉത്രാടം കൊച്ചി.....

.....”

മനു

മേഖലയിലിരുന്ന ഡാമറി പകുപ്പിൽ നിന്നു ശങ്കുണ്ണി മേനവന്റെ പരിഞ്ഞ കാലത്തെപ്പറ്റിയുള്ള സകല വിവരങ്ങളും, പിന്നീട് അദ്ദേഹം മരണശിക്ഷയ്ക്ക് സ്വീകരിച്ച ഉപ്പു കൺട്രൈന്ററനെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങളും മനസ്സിലായല്ലോ. ഇതിൽ നിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വെറുപ്പുകാലത്തെ സാമന്ത്രി, മലാടി, പരിശുദ്ധശിഖം, ഉത്സാഹം, മെയ്യും ഇവയെല്ലാം നല്ലവണ്ണം ചെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്.

കുറെ നാൾ ഉപ്പു കൺട്രൈന്ററായിരുന്നതിന്റെ ശേഷം ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റു സർവീസിൽ കയറാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഈ ഉദ്യോഗത്തോടുകൂടി ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ തിരുവനന്തപുരത്തുവന്നു അന്നത്തെ ഇളയ രാജാവു തിരുമനസ്സിനെ മുഖം കാണിക്കയും തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം മേനവൻ കൊട്ടാരംവക ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനാവാകുകയും ചെയ്തു. കുറെനാൾ അങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞശേഷം ക്രി. 1841. ഡിസംബർ 26-നു- തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ പേരിലുണ്ടായിരുന്ന സ്റ്റേഷനാർസ്ചും നിമിത്തം മേനവനു എന്തെങ്കിലും ശാശ്വതമായ ഒരു ഗുണം ചെയ്യണം എന്നു കരുതി റസിഡണ്ടിനു ഒരു ശുപാർശ കത്തും കൊടുത്തു അയച്ചു. ആ ഏഴുത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരുന്നു.

“ചാവക്കാട്ടിലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഒരു പ്രഭുവിന്റെ മകനായ ശങ്കുണ്ണിമേനവനെ ഇതാ ഈ ഏഴുതു മുഖം പരിചയപ്പെടുത്തുന്നു അന്യരും പല ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂളുകളിൽ പഠിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷ

യിൽ സാമാന്യരായ അറിവു സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. അയാൾ ഹിന്ദുസ്ഥാനി ഭാഷ നല്ലവണ്ണം സംസാരിക്കുന്നുണ്ട്. സ്വഭാവമായ മലയാളത്തിൽ നല്ല ഏഴു ഇലകാരണം ആണ്. കഴിഞ്ഞ അഞ്ചുകൊല്ലമായി എനിക്കു അയാളു നല്ലവണ്ണം അറിയാം. ഇതിനിടയിൽ അയാൾ ഒരു സത്സ്വഭാവിയാണെന്നു എനിക്കു നല്ല ബോദ്ധ്യം വന്നിട്ടുണ്ട്. അയാൾ ഏറ്റവും സത്യവാനും ഉത്സാഹശാലിയും പ്രോത്സാഹനത്തിന് ഏറ്റവും അർഹനും ആയ യുവാവാകയാൽ ഞാൻ അയാളെ നിങ്ങളോടു ശിപാർ ചെയ്തുകൊള്ളുന്നു.”

ഈ ഏഴുത്തിൽനിന്നും തിരുമനസ്സിലേക്കു ശങ്കുണി മേനവനെപ്പറ്റിയുള്ള അഭിപ്രായം ഏതാതിരുന്നു എന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടല്ലോ. റസിഡണ്ടിനു ഏഴുത്തുകൊടുത്ത ശിപാർ ചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നു അടുക്കലും മേനവനെപ്പറ്റി ബലമായി കല്പിച്ചു. ഇതിന്റെ ഏല്പം ഫലമായി 1019 ചിങ്ങം 20-നു മേനവനു സക്കാർ സർവ്വീസിൽ ഉദ്യോഗം കിട്ടി. ശങ്കുണിമേനവനു ഗവണ്മെൻറു സർവ്വീസിൽ ആദ്യമായി കിട്ടിയത് ഫജർ ഇംഗ്ലീഷ് ആഫീസിൽ റെയ്റ്റർ ഉദ്യോഗം ആയിരുന്നു. ഇതിലേക്കു അന്നത്തെ ശമ്പളം പത്തു രൂപ മാത്രമായിരുന്നു. തന്നിട്ടു കിട്ടിയ ശമ്പളം വളരെ കുറഞ്ഞുപോയപ്പോൾ എന്നു നിരാശപ്പെടാതെ ഏറ്റവും ജാഗ്രതയോടും ഉത്സാഹത്തോടുംകൂടി തന്റെ ജോലികളെ ഏല്പം

സ്വ

ചെയ്ത ഈ മേഖലികാലികളുടെ തൃപ്തിയെ സന്ധാഭി
ച്ചു ഇടത്തു.

കുറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞ ഉടൻ അദ്ദേഹത്തെ ഈ
ലാവണത്തോടുകൂടി ഫജർ അസിസ്റ്റൻറു റിക്കാർട്ട്
കീപ്പറായി നിയമിച്ചു. അവിടെയും താൻ ഏറെ
വും ധ്യാനനിയമാലിത്തയെന്ന വേല ചെയ്തുവന്നു. അ
ദ്ദേഹത്തെ അപ്പഴപ്പോൾ ഏൽപ്പിക്കുന്ന ജോലിക
ളെ ഏറ്റവും തൃപ്തികരമായി ചെയ്തു തീർന്നതിൽ
വച്ചു വളരെ സന്തോഷിച്ചു അന്നത്തെ ദിവാനു ചെ
ങ്കിട്ടറാവു 1020 റമാന്ദ് (1845 മെയ്മാസം 12-ാ
തീയതി) ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ ഒരു സർട്ടിപ്പിക്കറു
കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അതു ഇപ്രകാരം ആയിരുന്നു.

“കഴിഞ്ഞ ഒരു കൊല്ലമായി ഫജർ കച്ചേരി
യിൽ ഒരു അസിസ്റ്റൻറു റിക്കാർട്ട് കീപ്പർ ജോലി
നോക്കുന്ന പി. ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ അയാളുടെ ജോ
ലികളെ എനിക്കു ഏറ്റവും തൃപ്തി തോന്നത്തക്ക
വിധത്തിൽ ചെയ്തു വരുന്നുണ്ട്. തന്റെ സ്വന്തം
ജോലിക്കു പുറമെ, മറ്റൊരാൾ മലയാളവകുപ്പിലെ
ആവശ്യത്തിലേക്കായി ഇംഗ്ലീഷ് റിക്കാർട്ടുകളെ മ
ലയാളത്തിൽ തർജ്ജിമചെയ്യുന്ന കൂടുതൽ വേലയും
കൂടക്കൂടെ അയാളെ ഏല്പിക്കാറുണ്ട്. ആ വക
ജോലികളെയും എപ്പോഴും അയാൾ ഏറ്റവും ജാ
ഗ്രതയായ് ചെയ്തു വരുന്നതായി കാണുന്നു.”

1020 മേടത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി മേനവന്റെ ശ
വകുപ്പ് ൧൦-ൽ നിന്നും ൧൫ രൂപ ആയി. പിന്നീട്

കുറിപ്പ്

൧൦൨൨ തൃശ്ശൂർ നഗരസഭയിൽ കർമ്മപദ്ധതി രൂപം കൂട്ടൽ ശമ്പളം കിട്ടി ൧൦൨൨ മി.നം ൭-ാം നമ്പർ മുതൽ ശമ്പളം, ൩൨ രൂപ ആയി ഉത്സാഹത്തോടും സാമർത്ഥ്യത്തോടും ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ് ജോലി ചെയ്യുന്നവരോടു മേലധികാരികൾക്കു തൃപ്തിയും സന്തോഷവും തോന്നുന്നതു സമ്മതമാണല്ലോ. അങ്ങിനെയുള്ള തൃപ്തിയും സന്തോഷവുമാണ് ശങ്കുണ്ണി മേനവന്റെ പരിചരിയായ ഉയർച്ചക്കു കാരണമായിത്തീർന്നത്.

൧൦൨൨ ധനു ൧൨-ാം നമ്പർ സ്വാതിതിക്കനാൾ മഹാ രാജാവു നാട്ടുനീക്കി ഉത്രം തിങ്കനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്തു.

നാട്ടുനീക്കി മഹാരാജാവു മഹാചിപാണം ചോഴ്വർ രണവിഷയത്തിൽ അതിനിപുണനും ആയിരുന്നു. അവിടത്തെ രാജഭാരകൾക്കു പല പരിഷ്കാരങ്ങളും ഏർപ്പാടുകളും ഏകദേശം നാട്ടുനീക്കുന്നതിനല്ല മുമ്പാകെ ഈ രാജാവിന്റെ അധികസമയം വ്യയം ചെയ്തു ശ്രീ പത്മനാഭസ്വാമിയുടെ പരമഭക്തനായ് തീർന്നുകൊണ്ടു രാജഭാരവിഷയങ്ങളിൽ കൂടെ അവസരമായി. ഇതോടുകൂടി റസിഡൻറായിരുന്ന ജനറൽ കല്ലൻ സാഹിബന്റെ അതൃപ്തിക്കും വഴിയായി. കല്ലൻ സാഹിബന്റെ കൂടെ ആ സാഹിബന്റെ സേവനമായി കൂടുതൽ എന്നു പേരായ ഒരു തെരുക്കു ബ്രാഹ്മണൻ വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. സാഹിബന്റെ സന്തോഷത്തിന്നു വേണ്ടി അദ്ദേഹത്തെ ഫജിൽ ഡിപ്പൂട്ടി ചേജ്ക്കർ എന്നൊരു പദാധികാരി നിർമ്മിച്ചു അ

തിലേക്കു നിയമിച്ചു. ഇദ്ദേഹമാണ് പിന്നെ ടിവാൻ കൂപ്പുറോരായിത്തീർന്നത്.

ഡി.പൂട്ടാപേയ്ക്കാരായി ഫജൂർക്കച്ചേരിയിൽ കാൽ പെട്ടു ഭവസമുതൽ അദ്ദേഹം ടിവാൻ പദത്തെ വാക്കാലി നോക്കിയിരുന്ന തന്റെ ദോഷത്തെ സഹമമാക്കുവാൻ ചേണ്ടി റസിഡൻറു സാസ്സിനെ ഒരു പദേശങ്ങൾ കൊടുത്തു ടിവാൻ സുബുരായക്കേയും റസിഡൻറിനേയും തമ്മിൽ ഭിന്നിപ്പിച്ചു. രാജകാ്യങ്ങളിൽ റസിഡൻറിന്റെ പ്രവേശം വർദ്ധിച്ചുവന്നതോടുകൂടി മഹാരാജാവിന് റസിഡൻറിനോടു സേക്കുതം നേരിട്ടു. മഹാരാജാവു ശുശ്രൂഷകൾക്കുള്ളിൽ സാമാന്യത്തിലധികം നിഷ്പുണ്യങ്ങളാക്കിയെന്നുപറയും ജന്മനാ ക്ഷിണിച്ചു ദേഹപ്രകൃതിയാലായുന്നതിനാൽ ഉച്ചസ്വരത്തിൽ സംസാരിച്ച് ബധിരനായിരുന്ന റസിഡൻറു സാസ്സിനെ കേൾപ്പിക്കുവാൻ ശക്തനാവേണ്ടതുകൊണ്ടും റസിഡൻറുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചകൂടേണ കറഞ്ഞുവന്നു. ഇതു സാസ്സിന് അത്ര സംതൃപ്തിപ്പെടാത്ത പരമാവില്ലല്ലോ. കാലക്രമംകൊണ്ടു രാജകുടുംബങ്ങളിൽ തിരുമനസ്സിലെ അധസതകൂടിക്കൂടിവന്നു. ഇതിനു മുഖ്യകാരണമായ് ഭവിയ്ക്കുവ് സദാ ഇഴശ്ചരവിചാരത്തിലിരുന്ന് കാലയാപനം ചെയ്തയാൽ മറെറാനിന്നും സമരമില്ലാതായിത്തീർന്നതാണ്. ശ്രീ പത്മനാഭസ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിലേക്കുള്ള വഴിപാടു, കോണിക്ക മുതലായതിന്നും മറെറു ദേവപ്രീത്യർത്ഥമായ് പലവിധമുള്ള ചിലവുകൾക്കും ഭട്ട വളരെ ദ്രവ്യം ആവശ്യമായിത്തീർന്നു. രാജ

ബോക്കിംവട്ടെ പണം നാസ്തിയും കരശിച്ചു. ഈ പണത്തിലാണ് മഹാജാവിന് നാട്ടനീക്കിയത്.

ഉത്രം തിരുനാൾ മാതൃത്വം മഹാജാവിന് തിരുമനസ്സിലെ കീഴിൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ അഞ്ചു കൊല്ലത്തോളം ജോലിയിൽ ഇരുന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ തിരുമനസ്സിലേക്കു മേനവന്റെ യോഗ്യത നല്ലപണ്ണി അറിയാമായിരുന്നു. മേനവൻ അവിടത്തെ ഗവർണ്ണറുടെയും വിശ്വാസ്യവും സന്ധാരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കൊല്ലം ൧൦൨൩-ൽ പുതിയ ദിവാൻ കൃഷ്ണദാസൻ മഹാജാവിനായി ഫജർ പരിഷ്കാരം ചെയ്ത അവസരത്തിൽ ഫജർ ഇംഗ്ലീഷ് അഫീസ്സിലേക്കു നോക്കുമായി ഒരു മാനേജർമാർക്കു സ്പെഷ്യൽ അതിരേക്കു ശങ്കുണ്ണിമേനവനെ നിയമിച്ചു. ഈ ഉദ്യോഗത്തിന് അപ്പോൾ നിശ്ചയിച്ച ശമ്പളം രണ്ടു രൂപയായിരുന്നു. എന്നാൽ ൧൦൨൩ കന്നി ൧-ാം-നാൾ മുതൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ ശമ്പളം ൭൦ രൂപയായി. ഇങ്ങനെ ഫജർ അഫീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു എന്നു വെച്ചു കൊട്ടാത്തിലെ തന്റെ പഴയജോലികളെ വേണ്ടുന്ന വെച്ചില്ല. കൊട്ടാത്തിലും അദ്ദേഹം പതിവായിപ്പോയി തിരുമനസ്സിലെ എഴുത്തുകത്തിലും മറ്റൊരോരോപണികളിലും വേണ്ട പോലെ സഹായിച്ചുവന്നു.

൧൦൨൪-മാണ്ടു കരമാസത്തിൽ (ജനുവരി ൧൮൩൯) മഹാജാവിന് തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അഭിഷിക്തവാഴ്ച എന്ന അടിയന്തിരം പ്രമാണിച്ച അഞ്ചുതരത്തിന് സമീപമുള്ള ആററങ്ങലേക്കു എഴുന്നള്ളിയിരുന്നു. എഴു

നമ്മുടെതന്നെ ശിക്ഷണമെന്നവനും ആററങ്ങല
ക്കു പോയിരുന്നു. ആററങ്ങൾ എഴുന്നള്ളിയിരുന്ന അ
വസരത്തിൽ അഞ്ചു തെക്കു തുറമുഖത്തു അക്കിമീസ്
എന്നൊരു രീക്കപ്പൽ വന്നടുത്തിരുന്നു. തിരുമന
സ്സിലേക്കു ഈ രീക്കപ്പൽ കാണണമെന്നുള്ള ആഗ്ര
ഹത്തോടുകൂടി മുൻകൂട്ടി വേണ്ട എഴുത്തുകളു വെച്ചു
ണ്ട് അഞ്ചുതെക്കിൽ കപ്പവടുപ്പിച്ചത്. കപ്പലിൽ
എഴുന്നള്ളി തൃക്കുണ്ഡ പാക്കാനായി തിരുമനസ്സ്കൊ
ണ്ടും ദിവാൻജിയും പരിവാരങ്ങളും, അഞ്ചുതെക്കിൽ
കടപ്പുറത്തെത്തി. ആ സമയം കടപ്പുറത്തു അനവ
ധി ആളുകൾ കൂടിയിരുന്നു അതിന്നു മുൻപ് അ
റിഞ്ഞുകാർ ഒരു രീക്കപ്പൽ കണ്ടിട്ടില്ലായിരുന്നതു
കൊണ്ടാണ് ആ അവസരത്തിൽ ആൾ അധികം
കൂടിയത്. ക്യാപ്റ്റൻ ഡെവി എന്ന പട്ടാള ഉദ്യോഗ
സ്ഥന്റെ വരുത്തിയിൽ ഒരു ചെറിയ ബ്രിട്ടീഷ് പ
ട്ടാളം കടപ്പുറത്തു നിരന്നനിന്ന് തിരുമനസ്സിനെ സൽ
ക്കരിച്ചു. കടൽക്കരയിൽ നിന്നും രീക്കപ്പലിലേക്കു
തിരുമേനിയെയും പരിവാരങ്ങളെയും കൂടെയുള്ള ഉദ്യോഗ
സ്ഥന്മാരെയും കയറ്റിക്കൊണ്ടു പോകുവാൻ അ
നേകം ചെറുവള്ളങ്ങൾ അർക്കാരങ്ങളോടുകൂടി ത
യ്യാറാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അവയിൽ വച്ചു ഏറ്റവും
വലിയതും അതിവിശേഷമായി അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിര
ുന്നതും ആയ വള്ളത്തിൽ മഹാഭാഷാവു തിരുമന
സ്സ്കൊണ്ടു, എഴുന്നള്ളി. ശേഷം പേർ ചുറ്റും മറ്റു
ള്ള വള്ളങ്ങളിലും കയറി. ദിവാൻ കൃഷ്ണഭാഷക്കുനി
ശ്ചയിച്ചിരുന്ന വള്ളം വലിയതായിരുന്നു എന്നു വരി

കിദ്ധം അടി പരപ്പുള്ളതായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം വള്ളത്തിൽ കയറാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ കാപടൻഡെവി എന്നധപായും അയാളുടെ ആഡർബിയും വരികയാൽ അപരേയും കൂടി ടിവാൻജിയുടെ വള്ളത്തിൽ തന്നെ കയററപ്പെട്ടു. വള്ളത്തിൽ കയറിയ ഉടൻ രണ്ടുകസേരകൊണ്ടുവന്നു തനിക്കും ധപരക്കും ഇരിക്കാനായി വള്ളത്തിൽ ഇടാൻ ടിവാൻജി ശത്ഭകെട്ടി. എന്നാൽ വള്ളം തുഴയുവാറുള്ള മുക്കുവന്മാർ വള്ളത്തിൽ കസേര ഇടാൻ പാടില്ല എന്നും വള്ളത്തിന് അടിപരപ്പില്ലെന്നും പറഞ്ഞപ്പോൾ അതിനെ അദ്ദേഹം തീരെ വകുവച്ചില്ല. ഉടനെ രണ്ടുകസേരകൊണ്ടു വന്നു വള്ളത്തിൽ ഇട്ടു. അതിൽ ടിവാൻജിയും കാപടൻഡെവിയും ഇരുന്നു. ശങ്കുണ്ണിമേനവനും എഴുന്നള്ളത്തൊന്നിച്ച് കപ്പലിൽ ചെല്ലേണവരിൽ ഒരാളായിരുന്നു. എന്നാൽ തിരുമനസ്സിന്റെ വള്ളത്തിൽ സ്ഥലച്ചുരുക്കമാണെന്നു കണ്ടു പിൻമാറില്ലകയായിരുന്നു. ടിവാൻജിയുടെ വള്ളം നീക്കാരാമി കണ്ടപ്പോൾ വേഗം മേനവൻ അതിൽ ചെന്നുകയറി. മേനവന്റെ കയ്യിൽ തിരുമനസ്സിന്റെ വാച്ച് പെൻവെററ്കൊണ്ടുള്ള വാച്ചുപെട്ടി തിരുമനസ്സിന്റെ ഡയറി, പെൻസിൽ, മടിശീല മുതലായവ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ വള്ളവും മുറക്കു നീക്കി. എന്നാൽ കുറച്ചുദൂരം പോയ ഉടൻ വള്ളം തിരുമാലകളിൽ അകപ്പെട്ട് ഒരു വശത്തെക്കു കടറ ച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ കാപടൻഡെവിയുടെ പുറകിൽ നിന്നിരുന്ന ആഡർബി വേഗം ധപരയുടെ കസേര

യിൽ മുറുകു പിടിച്ചു കൊണ്ടു മുന്നോട്ടു നോക്കി. ഇരു മാറ്റങ്ങളാകട്ടെ വളരെ മറിഞ്ഞു. ഏറ്റവും വിശേഷപ്പെട്ട പെൽപെറ്റിൽ തണുപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഉടുപ്പം കാൽശരായും മറ്റും ഇട്ടും കൊണ്ടു കസേരയിൽ ഇരുന്ന ദിവാൻജിയും പുതിയ യൂണിഫോമിൽ ഇരുന്ന സയ്പ്പും കൂട്ടരും എല്ലാം സമഭ്രത്തിൽ വീണ് തിരമാലകളുടെ ഇടയിലായി. സാത്താന്റെ ആഡർമിസാത്തനെ വിടാതെ കഴുത്തിൽ പിടിഞ്ഞു കൂടി. രണ്ടുപേരും വാളത്തിൽ കിടന്ന് ബുദ്ധിമുട്ടി. ഇരുന്നെല്ലാം കരയിൽ നിന്ന് കണ്ടുകൊണ്ടു നിന്ന ഏതാനും മുക്കുവന്മാർ വേഗം നീന്തിവന്ന് ദിവാൻജിയെ കരക്കുകയറ്റി രക്ഷപ്പെടുത്തി. വളരെക്കാലം കാര്യം സാത്താനെയും, ആഡർമിസാത്തനെയും പിടിച്ച് കരക്കുകയറ്റി. ഇതിനിടക്കു ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ പാകോട്ടുചാകാതെ തിരകൾ കടന്ന് രീക്കപ്പുലിന്റെ നേക്കായി നീന്തിയെത്തി. എന്നാൽ ആ സമയം കപ്പലിടവക്കായി പോകുന്ന വേദനാഭവള്ളം അടുത്തു വരികയാൽ അതിൽ കയറി കപ്പലിൽ എത്തി. ഇത്രയും ബുദ്ധിമുട്ടി എന്നുവരികിലും കൈയിലുണ്ടായിരുന്ന യാതൊരുസാധനവും കളയാതെ എല്ലാം സൂക്ഷിച്ച് തിരുമനസ്സിലെ അടുക്കൽ എത്തിച്ചുകൊടുത്തു. ഇതെല്ലാം കണ്ട് തിരുമനസ്സ് കൊണ്ട് വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ സാമത്വം കൈപ്പറ്റി വളരെ ശ്രദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. രീകപ്പുലിൽ എല്ലാം നടന്ന കണ്ടുശേഷം അതിനെക്കുറിച്ചു കാര്യങ്ങൾ കല്പനകൊടുത്തു. ഉടനെ ത

ഒന്നു കപ്പിത്താൻ അതിനെ ഏതാനും മൈൽ ദൂരം കാലിച്ചു. കപ്പൽ ഓടുന്ന സമയം അതിലെ ഓരോ മന്ത്രത്തിന്റേയും പണികളെ കല്പിച്ചുനോക്കി മനസ്സിലാക്കി സന്തോഷിക്കുകയും, കപ്പൽ പൂർവ്വസ്ഥലത്തു വന്നുചെന്ന് സമയം കപ്പിത്താൻ ക്ലാസ്സ് ഉൾവാൻ എന്ന ധ്വജം ഒരു വിചാരമിട്ടു പര്യടത്തിൽ സമ്മാനിക്കുകയും, കപ്പലിലെ വേലക്കാർക്കെല്ലാം വിതച്ചുകൊടുക്കാനായി കുറു പണം അയക്കുകയും ചെയ്തു. ഏകദേശം നാലുമണിക്കൂർ നേരം കപ്പലിൽ എഴുന്നള്ളിയിരുന്നശേഷം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരിച്ചു എഴുന്നള്ളി.....”

ഇതുപോലെ തന്നെ കുതിരസവാരിയിലും ശങ്കുണ്ണി മേനവൻ നല്ല സമയംനായിരുന്നു. എത്രതന്നെ ഉപദ്രവം ഉള്ള കുതിരയായിരുന്നാലും മേനവന്റെ കയ്യിൽ വന്നാൽ ഒരു പശുപോലെ മയ്യാടയുള്ള മൃഗമായിപ്പോകും. കുതിരസ്സുവാരിയിൽ മേനവൻ ഒരിക്കൽ കാണിച്ച അതിസാമർത്ഥ്യത്തെപ്പറ്റി മരിച്ചുപോയ ഹൈന്ദവർക്കു ജ്ഞിതിയില്ല. വേദാഭിസാസ മുതലായവർ മേനവന്റെ മക്കൾക്കു ചുറ്റത്തു കൂട്ടം ചേർത്തു താഴെ ചേർക്കുന്നു. “ഒരു ദിവസം വൈകിട്ടു അഞ്ചുമണിക്കു ചുറ്റത്തു-ാംമാണ്ടു നാട്ടുപിള്ളിയ മഹാദാശാജി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അവിടത്തെ ഏതാനും ശവകുടാരം ഇഷ്ടനാമമായി ക്ലേശ്വരൻ എഴുന്നള്ളിയിരുന്നു. അവർ അവിടെ ഓരോന്നും സംസാരിച്ചു സന്ദർശിക്കുകയായിരുന്നുവെന്നും കല്പിച്ചു.

മുമ്പിൽ കൂട്ടി ഏല്പിക്കേണ്ടതെന്നതനുസരിച്ച ഒരു ചങ്ങികുതിരയേയും അടുത്തുള്ള ഒരു കെട്ടിൽ നിന്നു പിടിച്ച ഒരു കുറുന്തയേയും അവിടെ തിരുമുൻപാകെ കൊണ്ടുവന്നു. ആ സമയം അവിടെ തിരുമുൻപാകെ, വേദാഗ്രീഭാസ മുതലിയാർ, ശങ്കണ്ണിമേനവൻ മുതലായ തിരുമനസ്സിലെ പ്രൗഢ സേവന്മാരും ഉണ്ടായിരുന്നു. കുതിരയും കുറുക്കനും വന്നപ്പോൾ തിരുമനസ്സ് കൊണ്ടു ഇപ്രകാരം കല്പിച്ചു. “ഈ കുറുക്കന്റെ വാലു് ആ കുതിരയുടെ വാലിൽ കെട്ടി കതിപ്പോറത്തു കയറി ഈ കടപ്പോറതു സഭാ മിഠമണ്ണാർ വീടുകളിൽ എക്കു കഴിയൂ? ഇതു് ഒരു പ്രയാസപ്പെട്ട കാര്യമാകുന്നതിനാൽ അവിടെ കൂടിയുള്ളവരായിരുന്നവരെല്ലാവരും പ്രയാസമുന്നറിയിച്ചു. എന്നാൽ ശങ്കണ്ണിമേനവൻ തിരുമുൻപാകെ ചെന്നു് താൻ ഒന്നു ശ്രമിച്ചുനോക്കാം എന്നറിവിച്ചു. ശങ്കണ്ണിമേനവൻ നിശ്ചയമായും അപ്രകാരം ചെയ്യാം എന്നു തിരുമനസ്സിനു് കേൾക്കാമായിരുന്നു എന്നു വരികിലും ആ അഭിപ്രായം ചെളിയിൽ കാണിക്കാതെ “മേനവൻ ഈ സാഹസത്തിനു പുറപ്പെടേണ്ട” എന്നു കല്പിച്ചു. എന്നാൽ ഈ കല്പന പുറപ്പെടും മുമ്പെ കുതിരപ്പോറതു മേനവൻ ചാടിക്കയറി കുറുക്കന്റെ വാലിനെ കുതിരയുടെ വാലിൽ കെട്ടാൻ പറ്റത്തു. ഉടനെത്തന്നെ അപ്രകാരം ചെയ്തുപ്പട്ടു. കുറുക്കനെ കെട്ടിക്കഴിഞ്ഞശേഷം മേനവൻ കുതിരയെമുമ്പോട്ടുവിട്ടു. കുതിരയുടെ ഭാട്ടവും ചാട്ടവും മേനവൻകുറുക്കൻ ഉറക്കെ നിലവിളിക്കാൻ തുടങ്ങി.

നിലവിളികേട്ട് ഈ ചങ്ങിക്കുതിര വിരഞ്ച് എടുത്തു ചാടാനും അങ്ങമിങ്ങും ഭാടാനും തുടങ്ങി. തിരുമനസ്സു കൊണ്ടും പരിചാരങ്ങളും പരിഭ്രമത്തിലാങ്ങി. എന്നാൽ ശേഷിമാനായ മേനവൻ തന്റെ സാമന്ത്യത്താൽ കടിഞ്ഞാൺ ശരിയായ് പിടിച്ച് കതിരയെ തന്റെ പാട്ടിൽ അടക്കി. ഏതാനും മിനിറ്റിനുള്ളിൽ കതിരെയും മേനവനും കടപ്പുറത്തു ഒരു ചുറ്റുചുറ്റി തിരിച്ചു ഏഴുനെങ്കിയിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തുവന്നു. അപ്പോഴേക്കു കറുക്കന്റെ കഥ ഏകദേശം കഴിഞ്ഞിരുന്നു. തിരിച്ചു എത്തിയ ഉടൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വളരെ സന്തോഷിച്ച് ഒരു വിദ്യയേറിയ സമ്മാനം ശങ്കുണ്ണി മേനവനു കൊടുത്തു.

ചഴയകാവങ്ങളിൽ തിരുവാതാംകൂറിൽ അന്നേകം അനാവശ്യകത്തുകകൾ, ജനങ്ങൾക്കു ഭൃത്യന്മാരുളായ അനവധി നികുതികൾ ഇവയെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇവയിൽ ജനങ്ങൾക്കു അധികം നഷ്ടം ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തിരുന്നതു കരുമുള്ള കത്തകയാണിരുന്നു. രാജ്യത്തിൽ പണ്ടുകുറവു നിമിത്തം മൂന്നു നാലു കൊല്ലമായ് ഗവണ്മെണ്ടു് കടികളിൽ നൂറ്റാണ്ടു നല്ലമുള്ള വാങ്ങാഞ്ഞിരുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു ജനങ്ങൾക്കു വളരെ നഷ്ടവും ബുദ്ധിമുട്ടും നേരിടുകയാൽ അവർ എല്ലാം മുറവിളികൂട്ടുകയും തിരുമനസ്സിന്മേക്കും, ദിവാൻജിക്കും സങ്കടങ്ങൾ അയക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതിനു ഒരു പരിഹാരമുണ്ടാക്കാനായി കല്പനപ്രകാരം ഒരു കമ്മറ്റി ഏർപ്പെടുത്തി.

ഈ കമ്മിറ്റിയിൽ ഒരു മെമ്പറായി ശങ്കുണ്ണിമേനവനും ഉണ്ടായിരുന്നു. കടികളുടെ പക്കൽ നല്ല ഒരു പ്ലമയി വില്പനയെ കിടക്കുന്ന കുമ്പളകു മുഴുവൻ സ്കാരിൽ നിന്നും ഉടനെ വാങ്ങേണ്ടതാണെന്ന് ആദ്യമായി ഒരു നിശ്ചയം ചെയ്തു. ഇതിലേയ്ക്കു കടുവളരെ പണം ആവശ്യമുള്ളതിനാൽ ഒരു വക്കുശ്ശി രൂപാ വരെ വല്ല കച്ചവടക്കാരോടോ ജന്മികളോടോ കടം വാങ്ങണം എന്നായിരുന്നു പിന്നത്തെ നിശ്ചയം. എന്നാൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ ഈ പക്ഷത്തിൽ ചേർന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം വേറൊന്നായിരുന്നു. അതെന്തെന്നാൽ ഇങ്ങനെ പണം കടം വാങ്ങുന്നതിന് പകരം കടികളിൽ നിന്നും കുമ്പളകു തന്നെ കടമായി വാങ്ങുന്നതാണ് നല്ലതെന്നും, കാരണത്തക്കതെയും പക്കൽ നിന്നും വാങ്ങുന്ന മുളകിന് ഓരോ രൂപയ്ക്കു പകുത്തു കിട്ടണം, അങ്ങിനെ വാങ്ങുന്ന മുളകു ഉണ്ടെന്ന് കച്ചവടം വക ആഫീസിൽ അയച്ചു വിളിച്ചു ഈ രസീതു കാണിക്കുന്ന കക്കികൾക്കു പണം കൊടുത്തു കൊള്ളണം എന്നും ആയിരുന്നു. ഈ അഭിപ്രായം ഏറ്റവും സ്വീകാര്യമായതായിരുന്നുതിനാൽ കമ്മിറ്റിക്കാർ സന്തോഷപൂർണ്ണം അതിനെ സ്വീകരിക്കുകയും വിവരം തിരുമനസ്സറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ ഈ ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ അഭിപ്രായത്തെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സ് കൊണ്ടും, റസിഡൻസവർകളും വളരെ അഭിനന്ദിക്കുകയും, ശങ്കുണ്ണിമേനവനെ തന്നെ ഈ ജോലിയിൽ ചുമതലപ്പെടുത്തി നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഉടൻ തന്നെ ശങ്കണ്ണിമേനവൻ ഈ പുതിയ ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഏകദേശം നാലുമാസം കൊണ്ടു കടികളിൽ കിടന്ന മുക്കുകൾക്കും വാങ്ങി കച്ചവടം വക ഏജൻ്റ് മുഖാന്തിരം വില്പിച്ച കടികൾക്കു പണം കൊടുക്കയും, ഒട്ടുപളകൾ പണം സക്കാരിച്ചെക്കു ലാഭമുണ്ടാക്കി കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ജോലിക്കിടയിൽ “ഭാലം” എന്ന സ്ഥലത്തു നിന്നും ശങ്കണ്ണിമേനവൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു അയച്ച ഒരു എഴുത്തിനു മറുപടിയായ് കല്പിച്ചയച്ച തിരുവെഴുത്തിൽ ശങ്കണ്ണിമേനവൻ്റെ ശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റി വളരെ സന്തോഷിച്ചിരുന്നു. ആ തിരുവെഴുത്തിൻ്റെ ഏതാനും ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“.....ഭാലത്തു നിന്നും ഡിസംബർ ൨൦-ാം തീയതി അയച്ച എഴുത്തുകിട്ടി .....കുതുമുക്കുശേഖരിച്ചു വില്പിക്കുന്നതിലും, വ്യാജപകുതികൾക്കുണ്ടാവുന്ന കള്ളന്മാരെ പിടിച്ചു ശിക്ഷിപ്പിക്കുന്നതിലും നിങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞു വളരെ സന്തോഷിക്കയും നിങ്ങളുടെ ജോലി പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ ഏറ്റവും ഉഴെപ്പിതമാകിത്തന്ന നിങ്ങൾ ജോലിചെയ്യും എന്നു ഞാൻ ഭ്രാന്തായി വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.....നിങ്ങളുടെ എഴുത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ ഉള്ള ഉദ്യോഗങ്ങളെ നിറുത്തൽ ചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ട ഏല്പാടുകൾ ചെയ്തുകൊള്ളാം.....ഞാൻ തിരുവനന്തപുരത്തെ വിശേഷങ്ങൾ എഴുതി തുടങ്ങിയാൽ സമയം വളരെ അതിക്രമിച്ചേക്കാം എന്നുള്ളതിനാൽ

തല്ലാതെ ഈ സംഭവിപ്പായ ഏഴുതൂക്കം ഒരു
പിണ്ണാട്ടുകാർക്കു. ഈശ്വരപ്രഭാൻ എന്നും
കടംവെത്തിയുള്ളവർക്കു സുഖം തന്നെ.

നിങ്ങൾക്കു സകല ശ്രേണിനേയും അശംസിച്ചു
കൊണ്ടു തല്ലാതെ നിറുത്തുന്നു .....

അധികം അമസിയാതെ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ വിശേ
ഷാൽ ജോലി കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചു തന്റെ പഴയ ഉ
ദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

മധ്യമ-ഓല ചങ്ങൽ പ്രദർശനത്തിലേക്കു തിരിവി
താഴ്വരയിൽ നിന്നു ഏതെങ്കിലും വിശേഷസംഭവന
ങ്ങൾ അയക്കണമെന്നു മദ്രാസ് ഗവണ്മെന്റിൽ നി
ന്നും മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു എഴുതി അയ
ച്ചിരുന്നു. ഈ ആവശ്യത്തിന്നു അനേകവിശേഷസം
ഭവനങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു അയച്ചു കൊടുക്കുന്നതിനായി തി
രുവനന്തപുരത്തെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ മെ
മ്പറന്മാരായും ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ സിക്രിട്ടറിയായും ഒ
രു കമ്മറ്റി ഏർപ്പെടുത്തി. ഈ കമ്മറ്റി സിക്രിട്ട
റിയുടെ നിലയിൽ മേനവൻ അനവധി സംഭവന
ങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു. അവയിൽ പ്രഥമഗണനിയമായി
ട്ടുള്ളതു ഒരു ദന്തകസേവയായിരുന്നു. ഈ കസേര മ
ഹാരാജാവിന്റെ സ്വന്ത ഉപയോഗത്തിനായി വ
ളരെ നല്ലതായ് വെച്ചെടുത്തുകൊടുത്തിരുന്നു. എ
ന്നാൽ ഈ പ്രദർശനം ഉണ്ടെന്നു കേട്ടപ്പോൾ മഹാ
രാജാവു തിരുമനസ്സ് കൊണ്ടു ഇതിനെ ചങ്ങലയിലേ
ക്കു അയക്കുന്നതിനും അതിന്റെ പ്രദർശനം കഴിഞ്ഞു
റാണിതിരുമനസ്സിലേക്കു മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സി

ഒരു ഒരു സമരാനുഭവം കൈക്കൊള്ളുന്നതിനും തീർച്ച
 യാക്കി ചേരും വേല തീർന്നു കൂട്ടുവകെടുത്തു പ
 ണിതീന്ദ്ര വന്നപ്പോൾ കസേര ഏറ്റവും കമനി
 യമായിരുന്നു, അതിലെ കൊള്ളുപണികൾ എത്ര
 യും ഗ്ലാഘനീയവും കരകൾക്കുശലം കൊണ്ടു എന്തെ
 ല്ലാം സാധിക്കാം എന്നുള്ളതിനെ കാണിക്കുന്നതും
 ആയിരുന്നു. ഒരു സിംഹാസനത്തിന്റെ ഭാഷയിൽ
 ആയിരുന്നു ഈ കസേരയുടെ വേല ചെയ്തിരുന്നത്.
 അതിന്റെ കാലുകൾ സിംഹത്തിന്റെ കാലുകൾ
 പോലെ പണിചെയ്തിരുന്നു. കസേരയുടെ കൈകൾ
 സിംഹത്തിന്റെ തലയിൽ വന്നുവസാനിച്ചിരുന്നു.
 ചാത്തുന്നഭാഗം ഇമ്പിക്കുക പൊക്കിപ്പിടിച്ചും കൈ
 ന്നു നീൽക്കുന്ന രണ്ടു അനകളാൽ താങ്ങപ്പെട്ട ഒ
 രു ആമ ഭാടിയന്റെ മാതിരിയിലും ഘടിപ്പിച്ചിരുന്നു.
 കസേരയുടെ അടിയിൽ നാലു ഭാഗവും സ്വർണ്ണ
 സവുകൾ വെള്ളിക്കുസവുകൾ മുതലായവയ്ക്കുള്ള പ
 ചു നീരാളത്താങ്ങലുകളും മറ്റും അലങ്കരിച്ചു മ
 നോഹരമാക്കിയിരുന്നു. ഇരിക്കാനുള്ള സ്ഥലത്തും
 ചാത്തുന്നസ്ഥലത്തും പച്ച സൂത്രപടമെത്തകൾ വെച്ചു
 തുളിച്ചിരുന്നു. കസേരയുടെ പുറകുഭാഗം എല്ലാം എ
 ത്രയും മൊരുതായും വിശേഷപ്പെട്ട മാതിരിയിലും പ
 ണിചെയ്യപ്പെട്ട മനുഷ്യരുടേയും ജന്തുക്കളുടേയും സ്വ
 രൂപങ്ങളെ കൊണ്ടു അലം കൃതമായിരുന്നു. ഈ
 കസേരയുടെ വിശേഷതയെപ്പറ്റി ഇംഗ്ലാണ്ടിലെ
 “പല്ലൽ മേൽ മാഗസിൻ എന്ന പത്രഗ്രന്ഥത്തിൽ
 (Pall Mall Magazine) ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

.....“In a walk through the 683 rooms and Corridors of Windsor castle, there are of course, to be found many pieces of furniture of the highest interest of which there is not space to describe or illustrate in this article. For instance the golden throne encrusted with precious stones of the King of Kandy. There is one piece which stands so prominently, both from beauty of design and perfection of workmanship that I give its photograph here. This is the throne chair, entirely made of carved ivory and encrusted with precious stones which was presented to Her Majesty by the Maha Rajah of Travancore in 1851. It is upholstered in richly embroidered green velvet. The very shape of this chair should be to us a lesson in furniture designing. It is sad to think that with all the money, thought and time spent on art training in this country (England) it is still absolutely impossible for us to produce an original piece of furniture of such beauty. Good work we may and do make, but of original designs we have none. All that we design is but a lame copy or adaptation from the great masters of the past or from alien races who possess a finer sense of beauty than ourselves.” The Magazine also published two views of the chair.

൧൮൫൧-൧൮൫൨ ക്രിസ്തുമുഹൂർത്തത്തിൽ
സിംഹനാ നഗരത്തിൽ നടന്ന സർവ്വോദ്യമി

ഈ കലാപ്രദർശനത്തിനു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു എഡ്വർഡ് ചക്രവർത്തി അനവധി സാധനങ്ങൾ അയച്ചുവന്നു. ഈ കൂട്ടത്തിൽ തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തിലെ ഈ കലാസംഘം ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിനെ കണ്ടു അവിടെ കൂടിയവർ എല്ലാം വളരെ അതിശയിക്കുകയും തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തെ കൊത്തുപണിയെപ്പറ്റി വളരെ ഗ്ലാഘിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിനെപ്പറ്റി സെന്ററുവിക്ക് അമേരിക്കൻ എന്ന അമേരിക്കയിലെ ഒരു പത്രത്തിൽ ഏറ്റവും ഗ്ലാഘനീയമായ ഒരു വാചനം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ഈ കലാസംഘത്തെ പണികൾ വേഗം തീർപ്പിക്കുന്നതിലും പ്രദർശന സാമഗ്രികൾ ശേഖരിക്കുന്നതിലും ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ കാരണച്ചുവന്ന ഉത്സാഹത്തെയും സാമർത്ഥ്യത്തെയും മറ്റും പറ്റി മഹാഭാഷാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വളരെ ഗ്ലാഘിച്ചു കല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രദർശനങ്ങളുടെ ഇന്നും എത്രമാത്രമുണ്ടെന്നു ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ അറിയാമായിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം ഫിന്നീച്ച് ഉദ്യോഗമായിരുന്ന ഡിവിഷനിലെല്ലാം കൂടുകൂടെ ഭാരതം പ്രദർശനം നടത്തുന്നതിനു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഫെബ്രുവരി ൨൦-നു ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ ഒരു പ്രദേശത്തു കിട്ടി. ഇദ്ദേഹജർ മാനേജർ ഉദ്യോഗത്തിൽ റിന്നം ഡിപ്റ്റി ശിസ്റ്റേജർ ഉദ്യോഗത്തിലേക്കായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ ശമ്പളം ൯൦ രൂപയായി. ഈ ഉദ്യോഗത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് വിശേഷാൽ ഒരു അധി

കാലം കൂടി കിട്ടി അതെന്തെന്നാൽ തിരുവനന്തപുരം റെയണിലെ റോഡുകൾ അറകുറപ്പെടാതെ നന്നാക്കി കൊടുക്കുന്നതിന് വിചിരിച്ചിട്ടുള്ള മോത്തു പണിക്കരരുടെ മേൽ വിചാരമായിരുന്നു.

ആയിടെ തിരുവല്ലാ മുതലായ വടക്കൻ താലൂക്കുകളിൽ തീണ്ടലുള്ള അനേക ജാതിക്കാർ കൃസ്ത്യാനിമതത്തിൽ ചേർന്നു വന്നിരുന്നു. ഇങ്ങനെ മാറ്റത്തിൽ ചേർന്നവർ കൃസ്ത്യാനികളെപ്പോലെ തന്നെ ഫിനൂക്കളുടെ ഇടയിൽ സ്വപ്നമായി വന്നതുടങ്ങി. ഇതു ഉയർന്നുവന്നതായ ഫിനൂക്കളുടെ ഇടയിൽക്കേരം ഉണ്ടാക്കുകയും, കൂടുകൂടെ ചില ലക്ഷ്യകരം ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു വന്നിരുന്നു. എന്നാൽ തിരുവല്ലായിലെ ഒരു മിഷണറിയായ റവറൻഡ് മിസ്റ്റർ ഫാക്കസ് വത്ത് എന്ന ധർമ്മജ്ഞ വിചാരം മദ്രാസ് ഗവണ്മെന്റ് ഏഴുതന്നെയും. ഈ സംഗതിയെപ്പറ്റി വിചാരമെന്തി അന്വേഷിച്ചു കഴിയുന്നതും വഴക്കില്ലാതെ താങ്ങിപ്പറ്റുന്നതിന് വേണ്ട ഏല്പാട് ചെയ്യണമെന്നും മറ്റും കാണിച്ചു ഗവണ്മെന്റ് റസിഡന്റിന് രേഖപ്പെടുത്തിയത്. ഈ ഉത്തരവു മഹാരാജാവു തിരുനസ്സിലേക്കു തുടർന്ന് പാക്കുന്നായി റസിഡന്റു അയച്ചുകൊടുത്തു. ഉടൻതന്നെ ഇതിലേക്കു വേണ്ട പരിഹാരം ചെയ്തുകൊടുക്കാനായി ഡിപ്റ്റി ഗവണ്മെന്റ് ശങ്കുണ്ണിമേനവനെ കല്പിച്ചു നിയമിച്ചു. ഈ കല്പന പ്രകാരം മേനവൻ വടക്കൻ മിക്കകളിൽ സർവ്വ് ചെയ്തു സംഗതികൾ മഴുവൻ ഗ്രാമീണശാലം ഈ സംഗതിയെ സംബന്ധിച്ച ക്രിസ്ത്യാനി

കളുടെ തലവാനായ, കൊല്ലം ബിഷപ്പ്, കൊച്ചി ബിഷപ്പ്, വരാപ്പുഴ ബിഷപ്പ്, കോട്ടയം മെത്രാപ്പോലീത്താ എന്നിവരുടെയും, മഹമ്മദീയരുടെ തങ്ങൾ, ഹിന്ദുക്കളുടെ പ്രധാനവാദ്യോന്മാർ ഇവരുടെയും അഭിപ്രായം കേട്ടറിഞ്ഞ് വേലപ്പെടുത്തി എല്ലാ പേർക്കും തൃപ്തികരമായ വിധത്തിൽ ഒരു റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചു. ഈ റിപ്പോർട്ടനുസരിച്ചു കല്ലനപ്രകാരം തീരുമാനം ഉണ്ടാകാൻ ആ വക വഴിക്കകളും ഉപദ്രവങ്ങളും തത്ക്കാലം ശമിപ്പിച്ചു.

ഈ രാജ്യത്തു ഓരോ ആളുകൾക്കു കടംബ പെൻഷനും മറ്റും കൊടുത്തുവരുന്ന ഏല്പാടങ്ങളല്ലാ. എന്നാൽ ഇതിന്റെ കാരണം എന്താണെന്നുള്ളതിന്നു പറ്റാറി പഴയ റിക്കോർട്ടുകൾ നോക്കി നിശ്ചയംവരുത്തി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യാനായി ൧൮൨൮-മാണ്ടു ധനു-മാസം ഒരു കമ്മറ്റി ഏല്പിട്ടു. ആ കമ്മറ്റിയിലെ അംഗങ്ങൾ ടി. ചാൻ പേയ്ക്കർ വീക്കസാമി നായ്ക്കൻ, മേഖലത്തു കശുരി പെരുമാറ്റം പിള്ള പോലീസ് ഡിപ്രിട്ടി ശിസ്റ്റേഴ്സ് ശങ്കുണ്ണി മേനവൻ (നമ്മുടെ കഥാനായകൻ) കൊട്ടാരം സമ്പ്രതി ചേന്നൻപിള്ള ഇവരായിരുന്നു. ഈ കമ്മറ്റിയുടെ ആദ്യത്തെ മീറ്റിങ്ങ് നടന്നതു ൧൮൨൮ ധനു ൧൦-നാണ് ആയിരുന്നു. ഒരു വിചാരണക്കായി ഡിപ്രിട്ടി ശിസ്റ്റേഴ്സ് ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ ആലത്തൂർ ചെന്നു വേണു വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു. പിന്നീട് ആ കമ്മറ്റി ഏതു വേല ചെയ്തു എന്നും അവരുടെ റി

പോട്ട് എന്തായിരുന്നു എന്നോ, ആ റിപ്പോർട്ടിന്മേൽ എന്തു തീരുമാനം ഉണ്ടായി എന്നോ യാതൊരു അറിവും ഇല്ല. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ച യാതൊരു റിക്കോർട്ടും കാണുന്നില്ല.

നമ്മുടെ കഥാസാക്ഷകൻറെ ജീവശേഷിയിൽ അധികകാര്യവും സർക്കാർജ്യോതത്തിൽ ഘടിച്ച് കൂടിയതാകുമ്പോൾ സ്ഥിതിക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തിനുപയോഗപ്പെടുന്ന റിക്കോർട്ടുകൾ ഒട്ടുമിക്കതും എന്നല്ല പ്രാദേശിക മുഴുവനും തന്നെ എന്തപരമായ തിരുവിതാംകൂർ ഫജർക്കപ്പലിലായിട്ടുള്ള റിക്കോർട്ട് മുറിയിൽ നിന്നു കിട്ടേണ്ടതാണെന്നു പറയാനില്ലല്ലോ. എന്നാൽ ഈ റിക്കോർട്ടുകളുടെ പകർപ്പുകൾ കിട്ടാൻ മിസ്റ്റർ. കെ. പി. പത്മനാഭമേനോൻ ഒട്ടു പലതവണയും ചെയ്തു എന്തവരികിലും അങ്ങനാത്ത സാധിച്ചില്ല.

കൊല്ലത്തു താമസിച്ചിരുന്ന ബ്രിട്ടീഷ് പട്ടാളം അവരുടെ പതിവനുസരിച്ചു ൧൦൨൯-൦൧൦൩ ഗാട്ട്മാ റിപ്പോർട്ടും പകരം ലഫ്റ്റനന്റു കണ്ണിൽ എം. വിൻസൺ ഡയറേയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ പുതിയ പട്ടാളം വരികയും ചെയ്തു. ഈ പട്ടാളം തിരുവിതാംകൂറിൽ ചേക്കു വന്നതു ഏതവാരമാഴി ചുരും വഴിയായിരുന്നു. ഇവരുടെ വരവു സംബന്ധിച്ച പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും, പട്ടാളക്കാർക്കും അവരുടെ കൂടെ വരുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്കും വേണ്ടത്തക്ക ഭിത്തിശകൾ ചെയ്തു കൊടുക്കുവാൻ ശിബ്ബാർ ശങ്കണ്ണിമേനവനെ ആയിരുന്നു നിയമിച്ചിരുന്നത്. ആ കൃത്യം അദ്ദേഹം ഏറ്റവും തൃപ്തികരമായി ചെയ്തതിനാൽ പട്ടാളം

ധാരാതെ വിൽസൺ, റസിഡൻസിയിൽ അയച്ചു. ഈ റിപ്പോർട്ടിൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ അവർഷത്തിൽ ചെയ്തുകൊടുത്ത സഹായങ്ങളെപ്പറ്റി വളരെ ധ്യാനം ചെയ്തു പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. *

ഈ റിപ്പോർട്ടിന്റെ ഒരു പകർപ്പ് റസിഡൻസി വർക്കർ ടിവാൻജിക്കയച്ചുകൊടുത്തു. ഇതു കണ്ടു ടിവാൻജി വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും വിവരം തിരുമനസ്സറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയുള്ള സന്തോഷത്തിന്റെ ഫലമായി ൧൦൨൯ മകര ൪-ാം-നു ശങ്കുണ്ണിമേനവനെ ഡിപടി ശിരസ്സുമാർ ഉദ്യോഗത്തിൽ നിന്നും കയറ്റം കൊടുത്ത് ൧൦൪ രൂപാ ശമ്പളത്തിൽ പോലീസ് കൺസ്റ്റബിൾ നിയമിച്ചു. ഓരോരീതി ഈ ജോലിയിലും ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ നല്ല പേരിനെ സമ്പാദിച്ചു പോലീസ് സാമ്പന്ധ്യം

* ഈ റിപ്പോർട്ടിന്റെ ഏതാനും ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

"....I would beg particularly to bring to your favourable notice, the activity and zeal displayed in the performance of his duties by the Police Sheristadar Shungunny Menon for whose untiring exertions, I am mainly indebted for the expeditious and safe manner in which the Regiment followers and bandies were crossed over the different rivers and indeed for every other assistance, since he joined us at Nagercoil....."

സുവ

മായി മറ്റുളിൽ വരുന്ന സുകുല സംഗതികളേയും
ലിവാൻസി തീർപ്പ് ചെയ്യുന്നതു ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ
അഭിപ്രായപ്രകാരം ആയിരുന്നു.

ഇതിടക്ക് ആലപ്പുഴ തിരുമല ദേവസ്വം വകക്കേ
ത്രത്തിൽ നിന്നും ആരോ ദേവനെ മോഷ്ടിച്ചു കൊ
ച്ചിരിക്കുകയോ ചെയ്തതല്ലെന്നു. ആലപ്പുഴ പട്ടണ
ത്തിനുള്ള സുകുല ഐശ്വര്യങ്ങളും ഈ ദേവന്റെ
സാന്നിദ്ധ്യം കൊണ്ടാണെന്നു ഒരു ജനസമ്മതം ഉണ്ടു
തുകൊണ്ടു ഈ ദേവന്റെ വേർപാട് ജനങ്ങൾക്കു
വലിയ മനസ്സാപത്തെ ഉണ്ടാക്കി. മഹാജാറു
തിരുമനസ്സിന്മേലേക്കും ഈ മോഷണസംഗതി വള
രെ കണ്ണിതഞ്ഞു ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. എങ്ങിനെ
തെളിവാൻ ആ വിഗ്രഹം നിത്യം വരുത്തണം എന്നു
നിശ്ചയിച്ചു മഹാജാറു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വേണ്ട
ശ്രമങ്ങൾ എല്ലാം ചെയ്തെന്നു. ഇതിനിടയിൽ ശ
ങ്കുണ്ണിമേനവനു എന്തൊ കാര്യം പശാൽ കൊച്ചിയിൽ
പോകേണ്ടതായിവന്നു. അദ്ദേഹം കൊച്ചിക്കുപോയ
തു ചേർത്തുവഴിയിരുന്നു. ചേർത്തവനിന്നും മ
ഹാജാറു തിരുമനസ്സിന്മേൽ അയച്ച ഒരു എഴു
ത്തിനു മറുപടിയായ് കല്പിച്ചു ഇപ്രകാരം എഴുതി
യിരുന്നു.

സ്വന്തം ശത്രുക്കൾക്ക്

തിരുവനന്തപുരം

൨൧-൯-൧൮൯൪

നിങ്ങൾ ൧൯-൦൦൯- വേർതിരി നിന്നും അയച്ച കത്ത് കിട്ടി. വ്യാജപ്രകൃതിയെ കൊണ്ടുവന്ന വിൽക്കുന്ന കള്ളന്മാർ ചെയ്യുന്നതെന്ന ഭാരതം അക്രമപ്രവൃത്തികളെ പ്രതി നിങ്ങൾ സവിസ്തരമായി എഴുതിയിരുന്ന ഭാഗം മുഴുവൻ നോക്കി. ദിവാനുജിയം ഈ വിവരങ്ങളെപ്പറ്റി എന്തോട പറഞ്ഞു. അതിലേക്കു വേണ്ട നടപടി ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ കൊച്ചിയിൽ ആകയാൽ ഏറ്റവും ഉചിതമായി അന്വേഷിച്ചു തിരുമല ദേവനെ എവിടെ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കണം. ശരിയായ ബിംബത്തെ അവിടെ ഏതൊരു ഉപഗ്രഹവും ഇതു സൂക്ഷിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നതായി വിവരം അതല്ല, അവിടെത്തന്നെ തിരുമലയിൽ അന്നവയെ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു മറ്റു വിവരം ഇവിടെ പറയുന്നുണ്ട്. വാസ്തവം ഏതാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചില്ല. അതിനാൽ നല്ലവണ്ണം ശ്രമിച്ചു അതിന്റെ വാസ്തവം മനസ്സിലാക്കണം എന്നു മാത്രമല്ല ഏതെങ്കിലും ഉപായം കൊണ്ടു കൊണ്ടിരിക്കാമെന്നോ മറ്റൊരു പറഞ്ഞു സാധിക്കാമെന്നിൽ ബിംബത്തെ തിരിച്ചു കൊണ്ടു പോവാൻ ശ്രമിക്കണം. ബിംബത്തെ സംബന്ധിച്ച സകല വിവരങ്ങളും വ്യക്തമായി അന്വേഷിച്ചു മനസ്സിലാക്കി എന്തിന്നു എഴുതി അയക്കുന്നതു കൂടാതെ ബിംബം തിരിച്ചു കിട്ടാൻ വേണ്ട മാർഗ്ഗങ്ങളും ആലോചിച്ചും കൊണ്ടു പോകുകയും വേണം.

എന്നു നിങ്ങളുടെ ഗുണകാംക്ഷി.

ഭാരതാധ്യാപന കലശലായ ഭാരതം.

ഈ ഏഴുതിൽ റിന്നം തിരുമനസ്സിലേക്കു ഈ ബിംബം മോഷണം എടുത്തതാളും മനസ്സാപത്തെ ഉണ്ടാക്കി എന്നു നമുക്കു ഉറപ്പിക്കാമല്ലോ.

ഈ ബിംബത്തിന്റെ ആദി ചരിത്രത്തെ പറ്റിയും ഈ ബിംബം മോഷണത്തെപ്പറ്റിയും അതു സംബന്ധിച്ച മറ്റു വിവരങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഭക്തജ്ഞി മേനോന്റെ ഭിതീയപുത്രൻ മിസ്റ്റർ കെ. പി. പത്മനാഭമനവൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൊച്ചി രാജ്യ ചരിത്രത്തിൽ ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരിക്കുന്നു:-

“.....ശ്രീ. അ. മുഹൻമദ് കൊല്ലം എന്നൊരു മതിൽ കൊച്ചി തിരുമല ദേവാസ്ഥാനിലെ അധികാരികളും തമ്പുരാനും തമ്മിൽ ചിലതർക്കങ്ങൾ നേരിട്ടു. കൊങ്ങിണി മഹാജനങ്ങൾ കൊച്ചിയിൽ വന്നു പെരിമ്പടപ്പിൽ സ്വരൂപത്തിങ്കലെ സഹായത്തോടുകൂടി ഒരു ക്ഷേത്രവും പണിചെയ്യിച്ചു വസിച്ചുവരുമ്പോൾ ഡച്ചുകാർ കൊച്ചിനഗരം കൈവശപ്പെടുത്തിയതിന്റെ ശേഷം കൊങ്ങിണികൾ ഡച്ചുകാരുടെ കയ്യിൽ ഇരുന്നു. ൧൭൭൨-ാമതിൽ അവരുടെ മേലധികാരം സ്വരൂപത്തിലേക്കു ഒരുങ്ങിയതാണെന്നു കൊച്ചിരാജാവ് അവകാശപ്പെടുകയും അതിൽ പിന്നെ തനിക്കുള്ള അധികാരം നടുത്തുവാൻ വേണ്ടുന്ന ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തു വരികയും പരിവായിരുന്നു.

ശ്രീ. അ. മുഹൻമദ് വരെ അവരുടെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പോലും കൊണ്ടു വെത്തിട്ടുള്ള ഒരു ബിംബമാണ് ഉണ്ടായിരുന്നതും, അക്കാലത്തിൽ കുംഭ

കോണം മറഞ്ഞിലെ സ്വാമിയർ കൊച്ചിയിൽ വന്ന് ആറുമാസക്കാലം അവിടെ താമസിച്ചു. അദ്ദേഹം തിരിഞ്ഞ പോകുവാൻ താത്രപറപ്പെടുമ്പോൾ ഭാര്യ മാതാക്കൾ തന്റെയുള്ള സുഖക്ഷേമം നേരിട്ട കയർ അതിന്റെ കാരണമെന്തെന്നറിവാൻ പ്രശ്നം വയ്യിച്ചുനോക്കിയതിൽ അവിടത്തെ തേവാരത്തിലുള്ള വിഗ്രഹത്തിനു കൊച്ചിവിട്ട പോകുവാൻ മനസ്സില്ലാതിരുന്നതിനാലാണെന്നു കണ്ടു. അപ്പോൾ സ്വാമിയർ ആ ബിംബം ഒരു തട്ടത്തിൽ വെച്ചു മീതെ വിൽക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. മുടി അത്രയും വിൽക്കാൻ താൽപ്പര്യമുള്ളതായാൽ ബിംബം കൊച്ചിയിൽ കൊടുത്തിട്ടു പോകാമെന്നു പറഞ്ഞു. മഹാജനങ്ങൾ ഇതു സമ്മതിച്ചു. വിൽക്കാൻ ശ്രമിച്ചുവന്നപ്പോഴേതൊളം ബിംബം പോങ്ങിവന്നതിനാൽ കൊച്ചിയിൽ ഉള്ള വിൽക്കാൻ മുഴുവൻ ശ്രമത്തിലും ബിംബത്തെ മുടയാൻ സാധിച്ചില്ല. ബിംബത്തിനു കൊച്ചി വിട്ടുപോകുവാൻ മനസ്സില്ലെങ്കിലും സ്വാമിയരെ വിട്ടുപോകുവാൻ മനസ്സില്ലെന്നുള്ളതു ഇതുകൊണ്ടു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു എന്നു രാജനി വാസികൾ നീച്ചുകാക്കി. അപ്പോൾ മഹാജനങ്ങൾ സ്വാമിയരോടായിട്ടു, ബിംബത്തെ ഇവിടുത്തെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുക എന്നും സ്വാമിയരോടേയും പിൻവാഴ്ചയോടേയും തുടങ്ങുന്നതും തങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുക എന്നും കൊല്ലത്തോളം മുന്നടിവസത്തെ പുറം സ്വാമിയരോട് പിൻഗാമികളായി നൂറുവർഷം വരുന്നവരും ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ വന്നു വെച്ചുകൊണ്ടും, ഒരു വർഷം വെച്ചും.

ബിംബത്തെ കൊച്ചിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു. യാതൊരു അസഹ്യതയും കൂടാതെ ക്രി. അ. ൧൭൧൯-മറ്റു വരെ അങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു. അക്കാലത്തിൽ ഒരു ഹിന്ദുവും ബിംബം കാണാതെ ആയി. കൊങ്ങിണി മഹാജനങ്ങൾ വ്യാകുല പിത്തവാരാധിതിയിൽ നടുക്കുമ്പോൾ അതു കടപ്പറ്റത്തു നിന്നു ചെന്നുകൊണ്ടിട്ടിയെന്നും ആ ആൾ അതിനെ കോട്ടയിൽ ഡച്ചു ഗവണ്ണരുടെ വസതിയിൽ കൊണ്ടുപോയി കൊടുത്തു എന്നും കേട്ടു. ഗവണ്ണരുടെ നോട്ടത്തിൽ അതു സ്വർണ്ണം പൊള്ളി മുതലായ ചിലാലാലങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചുത്തു വാതിൽക്കൽ ഒരു വിഗ്രഹമെന്നല്ലാതെ അതിന്നു യാതൊരു വിശേഷവും കണ്ടില്ല. അയാൾ അതിനെ കുട്ടികൾക്കു കളിക്കുവാനായി കൊടുത്തു. എന്നാൽ ആ വിഗ്രഹം ഗവണ്ണരുടെ വീട്ടിൽ വന്നതുമുതൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യക്കു തുടങ്ങിച്ചു കറിയുമാൽ ആന്ത്രവേദന അതു അവിടെ നിന്നു മാറ്റിയതിൽ പിന്നെ മാത്രമേ ആശ്വാസമാനുഭവിച്ചു. അതു ഒരു വൈദ്യനാണ് ഗവണ്ണർ കൊടുത്തത്. അവിടെ ഏഴു കൊല്ലം വരെ അതിരുന്നു ആ ഏഴു കൊല്ലംകാലവും വൈദ്യന്റെ വീട്ടിൽ ഉള്ളവർക്കു ഇടവിടാതെ സുഖക്കേടുകൾ ഒന്നൊന്നായി വന്നുവെന്നു കേൾക്കുന്നു. ഒടുവിൽ ഈ സുഖക്കേടുകൾക്കു കാരണം ബിംബത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമാണെന്നു മനസ്സിലായ ഉടനെ അതിനെ കൊങ്ങിണി മഹാജനങ്ങളെ ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തു അവർ ആ ബിംബത്തെ ക്ഷേത്രത്തിൽ ചിന്നെയും പ്രതിഷ്ഠ കഴിച്ചു.

ക്രി. അ. ൧൭൯൧-ൽ കൊല്ലം- നന്നു-വരെ ആ
 ബംബം അവിടത്തന്നെ ഇരുന്നു. അക്കാലത്തിൽ
 തൃപ്പൂണിത്തുറവച്ചു നടന്ന തിരുമാസ അടിയന്തിരത്തി
 ന്നാവശ്യമുള്ള പഞ്ചസാര മുഴുവനും കൊടുത്തുപോ
 നായി തിരുമല ദേവസ്വം അധികാരികളോടു തമ്പു
 രാൻ കല്പിച്ചു. അവർ കല്പനപ്രകാരം നടക്കാത്ത
 തിനാൽ തിരുവുള്ളക്കേടായിട്ട് അവരെ ശിക്ഷിപ്പാൻ
 കല്പനമായി. നന്നു കുന്നി ആഴ്ത്തിൽ പണിക്കര
 കല്പിത്താനും ചട്ടക്കാരായ രണ്ടു പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥ
 ന്മാരുൾക്കു ദേവസ്വം അധികാരികളിൽ ഒരുവനായ
 ദേവശേക്കിണി എന്നുള്ളൊരു ചീടികയിൽ ഒരുദിവ
 സം കാലത്തുവന്നു പട്ടുതാങ്ങാൻ ആചശ്യപ്പെട്ടു.
 അയാൾ പലതരത്തിലുള്ള പട്ടുകൾ ഏടുത്തു കാണി
 ച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പണിക്കരകല്പിത്താൻ അ
 യാളുടെ തല ചെട്ടിയെടുത്തു പട്ടിൽ ചെതേണ്ടതു തൃ
 പ്പൂണിത്തുറക്കോണ്ടുപോയി തമ്പുരാൻ തിരുമുൽക്കാ
 ഷ്ടി വച്ചു. ദേവശേക്കിണിയെ കൊന്നുളക്കുന്ന തമ്പുരാ
 ന്റെ പട്ടാളക്കാരൻ കൊങ്ങിണികളുടെ ചീടികകളിലും
 വീടുകളിലും ദേവസ്വത്തിലും മറ്റും കയറി കൊള്ളയി
 ങ്ക്ടുവളരേറ്റവും അപമാലിച്ച് ഏടുത്തു. ലക്ഷ്യം ആ
 രവവും കേട്ട് കേരളത്തിലെ ശാന്തിക്കാരൻ ബിംബത്തെ
 തിരുവാമരണങ്ങളോടു കൂടി ഒരു ചെട്ടിയിലാക്കി കോട്ട
 കക്കത്തക്ക കടത്തി സൂക്ഷിച്ചു. ഡച്ചുകാർ അതിനെ
 കണ്ടുപിടിച്ചു തമ്പുരാനെ ഏറുപ്പിച്ചെങ്കിലോ എന്നു
 ഭയപ്പെട്ടു പിറേറടിവസം കാലത്തേ വഞ്ചി വഴിക്കലേ
 ല്ലാനത്തേക്കു കടത്തി. അവിടുന്നു ഏകദേശം ഒരുമാ

സം കഴിഞ്ഞിട്ടു അതിനെ ആലപ്പുഴക്കുക്കുണ്ടുപോയി തിരുവിതാംകൂർ രാജാവിന്റെ അനുദാദത്താടുകൂടി ഒരു ഉഴുപ്പുരയിൽ വെച്ചു കാവലിട്ടു സൂക്ഷിച്ചു.

൧൦൨൮-൦൧൩ കർമ്മാസത്തിൽ തിരുമലയോരൻ ബിംബം ആലപ്പുഴ നിന്നു കൊച്ചിക്കു കൊണ്ടുവന്നു. ബ്രട്ടീഷ് മേൽ കോയ്മയുടെ ആധിപത്യം ഇതു രാജ്യത്തു ഉറപ്പിച്ചു എന്നു കണ്ടു ഉടനെ കൊച്ചിയിലെ കൊമ്മിണിമഹാജനാതിരുമലയോരൻ ബിംബം ആലപ്പുഴ നിന്നു തിരിച്ചു കൊച്ചിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു നല്ലതായ ഒരു ക്ഷേത്രം പണി ചെയ്തു പ്രതിഷ്ഠാകഴിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു അതിനുള്ള ശ്രമം തുടങ്ങി. ആ ബിംബം ആലപ്പുഴ തോട്ടത്തു് ഒരു അഗ്രശാലയിലാണ് വെച്ചു പൂജ ചെയ്തിരുന്നതു്. തിരുവിതാംകൂർ സക്കാരിൽ നിന്നു് ഉറപ്പുദേശത്തേക്കു മാറി സാമാന്യം നല്ലതായ ഒരു ക്ഷേത്രം പണി ചെയ്തിപ്പിച്ചു ബിംബത്തെ അവിടേക്കു മാറ്റുകയും പൂജാക്കൾ കൊല്ലത്തിൽ ൧൦൦൦൦ ഉറപ്പിക മുതൽ വരുന്ന ഭൂമി ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു ചെയ്തു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ആലപ്പുഴ പട്ടണത്തിന്റെ അഭിമുഖിക്കു മുഖ്യകാരണം തിരുമലയോരൻ സാന്നിദ്ധ്യമാണെന്നു ബഹുജനങ്ങൾ പൂണ്ണമായി വിശ്വസിച്ചു ഇരുന്നു. ബിംബം ആലപ്പുഴക്കു വീക്കും ചെയ്തതോടുകൂടി കൊച്ചി നഗരത്തിന്റെ ഐശ്വര്യം ക്ഷയം നേടുകയാകുന്നതാണെന്നും ചെയ്തജന വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. കൊച്ചി നഗരത്തിന്റെ ഐശ്വര്യം ദിവ്യലിഖിൽ തത്പരമായിരുന്നവർ കൊമ്മിണിമ

മാജനം എന്നു പേരുള്ള എല്ലാ മിനുക്കുക്കും പ്രത്യേകിച്ചു കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സ് കൊണ്ടും അവിടുത്തെ പ്രീതിയെ ഇല്ലിക്കുന്നവർ എല്ലാവരും ബിംബത്തെ തിരിയെ കൊച്ചിയിൽ കൊണ്ടു വന്നു പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാൻ ഉത്സുകനായിരുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ ആലപ്പുഴ പട്ടണത്തിന്റെ ഐശ്വര്യത്തെയും അഭിവൃദ്ധിയേയും സഭാ കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നവരും തിരുവിതാംകൂർ വലിയതമ്പുരാനും അവിടുത്തെ പ്രീതിയെ പാത്രമായിരുന്നവരും ബിംബത്തെ വിട്ടുകൊടുക്കാതെ അവിടുത്തെ പൊതു സൂക്ഷിക്കാൻ ശ്രദ്ധയൂർക്കുവരായിരുന്നു. കുണ്ഠൽമണ്ഡ്രം ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡന്റായിരുന്ന ഉടനെ ബിംബത്തെ വിട്ടുകിട്ടണമെന്നു കൊച്ചിയിലെ കൊക്കിണി മഹാജനം ഒത്തുകൂടി അദ്ദേഹത്തോടു അപേക്ഷിച്ചു എങ്കിലും തിരുവിതാംകൂർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ബലമായ അക്ഷേപം ഫേജുവാരി വിട്ടുകൊടുത്തില്ല.

ഈ നിലയിൽ ബിംബം ആലപ്പുഴ വസിച്ചവരുന്യോൾ ക്രി. അ. ൧൮൫൩ ഫെബ്രുവരിയ്ക്കു കൊല്ലം ൧൦൨൮-കുടമാസത്തിൽ ഒരു ദിവസം രാത്രി നിവേദ്യം കഴിഞ്ഞു് അപ്പം പുറത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ബിംബത്തെ മറച്ചുപെച്ച അപ്പം കൊണ്ടു മുടി അതിനെ കൊച്ചിക്കാരൻ ഒരു വാല്യോർ പുറത്തേക്കു കടത്തിക്കൊണ്ടു പോന്നു് തോട്ടിൽ മാജനങ്ങൾക്കിരുന്ന ബോട്ടിൽ കയറ്റി വേഗത്തിൽ വലിച്ചു കൊച്ചിക്കു പോന്നു. ബിംബം പോയ വർത്തമാനം ഹിറോദിസും കാലത്തു മാത്രമേ ആലപ്പുഴക്കാ

ക്കു അറിവു കിട്ടിയൊളളു. ഉടൻ കൊച്ചിക്കാർ ബിംബം കളവു ചെയ്തുകൊണ്ടു പോയി എന്നും മറ്റും എന്നു സർക്കാരം തമ്മിൽ എഴുത്തുകത്തു ആരംഭിച്ചു. ക്രമേണ വാക്കു മുഴുത്തു ശബ്ദത്തിൽ കലാശിക്കുക എന്നായി. ക്രി. അ. ൧൮൫൬-ൽ കൊല്ലത്തു നിന്നു പട്ടാളത്തെ കൊച്ചിക്കു അയച്ചു ബിംബത്തെ കൈവശപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടുന്ന കല്പനകൾ കൊടുത്തു. ഈ പതനത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെന്റിന്റെ പ്രവേശനം ആവശ്യമായിത്തീരുകയും ബിംബത്തിന്റെ സംഗതിയെപ്പറ്റി മദ്രാസ് ഗവണ്മെണ്ടും കൊച്ചി, തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാരുകളും തമ്മിൽ പല എഴുത്തുകത്തുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. കോർട്ട് ആഫ് ഡയറക്ടർമാർ ബിംബം തിരിയെ ആവശ്യപ്പെടുകയോ ചെയ്തിരുന്നെങ്കിലും നിർബന്ധിക്കണമെന്നും തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാരോടു ദ്രോമകരമായ വിധത്തിൽ ചെയ്ത കളവിന്നു ഇപ്രകാരം ഒരു നിവൃത്തിയുണ്ടാക്കിയതിന്നു ശ്രേഷ്ഠമേൽക്കേയ്ക്കായുടെ നിബന്ധിതം ബിംബം കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ അവകാശപ്പെട്ടാൽ ആരാകുന്നു എന്നു മദ്രാസ് ഗവണ്മെണ്ടു തീർപ്പു ചെയ്യുന്നതാണെന്നും കല്പിച്ചു. ബിംബത്തെ തിരിയെ കൊടുക്കണമെന്നു കൊച്ചി ദിവാൻജിയും സ്വീകരിക്കണമെന്നു തിരുവിതാംകൂറിൽ നിന്നും സമ്മതിച്ചു തിന്റെ ശേഷം അതിന്നു ഒരു ദിവസം നിശ്ചയിച്ചു ബഹുമാന്യരോടെ എത്തിക്കേറു വാങ്ങുവാനായി തിരുവിതാംകൂർക്കാർ നായർ പട്ടാളത്തിന്റെ ഒരു സംഘത്തെ ആവശ്യപ്പെട്ടു യെരൂശാലൈ നിറുത്തി. ക്രി. അ.

മവുതി, ജനപരിമാസം രവു-റാ-നു- കൊച്ചിയിൽ നിന്ന ബിംബവും കൊണ്ടു വരുന്ന ബോട്ടു ആവപ്പഴ കടവിൽ എത്തി. അവിടെ വാല്യാന്മാർ പറന്നു നാളികേരം മുറിച്ചു തൊഴുതുകൊണ്ടു ബോട്ടിന്റെ വാതൽ തുറന്നു അകത്തേക്കു കടന്നു ഉടനെ ദൈവത്തോടും പെരുപ്പോടും പുറത്തേക്കു തന്നെ ഇറങ്ങിട്ട് ഒരു കള്ള വിഗ്രഹത്തിന്മേൽ തിരുവാഭരണങ്ങൾ ചാർത്തിക്കൊണ്ടു വന്നിരിക്കുകയാണെന്നു പറഞ്ഞു ആ വിഗ്രഹത്തെ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ നാലമ്പലത്തിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു വിവരത്തിനു കൊച്ചിയിലേക്കു ഏഴു തി അയച്ചുതിന്നു ജനപരി ന. മ-റാ-നു- ശരിയായ ബിംബമാണെന്നുള്ള നിലയിൽ വേറൊരു വിഗ്രഹത്തെ കൊടുത്തുയച്ചു. അതും ആദ്യത്തേതുപോലെ കള്ളവിഗ്രഹമായിരുന്നു. ഒടുവിൽ മദ്രാസ് ഗവണ്മെണ്ടു ഇക്കാര്യത്തിൽ ഒരു അവസാനത്തിർച്ച കല്പിക്കുക എന്നു നിശ്ചയിച്ചു. ബിംബം വളരെ പുരാതനകാലമായി കൊച്ചിയിൽ വന്നു ക്രി. അ. ൧൭൯൨-ൽ അന്നത്തെ കൊച്ചിത്തമ്പുരന്റെ ഉപദ്രവം സഹിയാഞ്ഞു ആവപ്പഴക്കു കൊണ്ടുപോയതുവരെ അവിടെ ഇരുന്നിട്ടുള്ളതും രാജ്യത്തു-സമാധാനം ഉറപ്പു ഉടൻ കൊച്ചി മഹാജനം ബിംബത്തെ കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നു ചെല്ല അപേക്ഷയെ റസിഡണ്ടു കർണൽ മൺഭാ തിരുവിതാംകൂറിലെ തസ്ഥാനമുഖം അനുവദിക്കാതിരുന്നതാണെന്നും, കൈവശം വെച്ചിരിക്കുവാനുള്ള അവകാശം കൊച്ചിക്കാക്കണെന്നു കാണുന്നതുകൊണ്ടു ബിംബത്തെ അവരെ ഏൽപ്പിച്ചുകൊ

ടത്തു യാതൊരു ബാധയും കൂടാതെ കൊച്ചിക്കയ്ക്കു
 ഞ്ഞതാണെന്നും, ശരിയാണെങ്കിലും തന്നെയും ആവല്ല
 ശാകാഭ്യ വന്നതു എന്നതിൽ സംശയത്തിന് മറ്റ്
 മുണ്ടങ്കിലും അല്ലെന്നുള്ളതിന് പ്രത്യേകതളിയില്ലാ
 ത്തസ്ഥിതിക്ക് അതു ശരിയായിട്ടുള്ളതായിരിക്കണമെ
 ന്ന് ഉപരികവോടൊന്നു തമ്മിൽ എന്നും, ഇതു ഭെടാ
 വസാനത്തിർച്ചയാകയാൽ മേലാൽ ഈ കാര്യത്തെ
 പറ്റി യാതൊരു വാദവും അനുവദിക്കുന്നതല്ലെന്നും
 തീർച്ചപ്പെടുത്തും. ഈ വിധത്തിൽ തിരുമല ദേവാൻ
 ഞ്ഞതാണെന്നും തീർച്ച കൊച്ചിയിൽ എത്തി .....

മംഗലാ-മാണു മദ്രാസ് പ്രസിഡൻസിയിലെ കമാ
 ന്ഡിങ്ങാപ്പാല ജനറൽ ആൻസൺ ധ്യാ തിരുവി
 താംകൂർ സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി പുറപ്പെട്ടു. ഈ സാ
 യ്പ്പ് കൊച്ചി പ്രസിഡൻസിയിൽ വന്നതായി അറി
 ഞ്ഞ ഉടൻ പോലീസ് ശിസ്റ്റോർ രജിസ്റ്ററുമേന്വ
 നെ കൊച്ചിയിൽ ചെന്നു സായ്പ്പിനെ ക്ഷണിച്ച് കൂ
 ടിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിന് മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊ
 ണ്ട് കല്പിച്ചുവെച്ചു. കല്പനപ്രകാരം മേന്വൻ കൊച്ചി
 പ്രസിഡൻസിയിൽ ചെന്നു സായ്പ്പിനെ കണ്ടു. തിരു
 വിതാംകൂർ മഹാരാജാവിന്റെ പ്രതിനിധിയായി സാ
 യ്പ്പിനെ ക്ഷണിച്ച് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു. വഴികളിൽ
 വേണ്ട ഏല്പാടാക്കുന്നതിനും തിരുവിതാംകൂർ അ
 ത്തത്തിനായ അഭ്യർത്ഥനയിൽ ചെന്ന സായ്പ്പിനെ
 എതിരേറ്റുകൊണ്ടുവരുന്നതിനും പോഷാക്കായ വേലു
 പിള്ളയ്ക്കു കല്പന കൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ

ശങ്കുണ്ണിമേനവനും ചെങ്ങൂർ വേലുപ്പിള്ളയും സായ്പ്പിനെ എതിരേറ്റു കൊല്ലത്തു കൊണ്ടുവന്നു. അവിടെ സായ്പ്പിനെ സല്ലരിക്കാനായി ടിവാൻജിതന്നവന്നിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു സായ്പ്പിനോടായിരുന്ന സൽക്കാരം അതി കേൾമായി. അതിഥികളെ സല്ലരിക്കുന്നതിൽ തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റു എല്ലായ്പ്പോഴും കാണിച്ചുവന്ന ഭരണവും ഒരു വേദത്തെക്കൊണ്ടു്. ഈ സായ്പ്പിന്റെ വരവിനെ സംബന്ധിച്ച ചെയ്തിന്നു ഏല്പാടുകൾ ഏറ്റവും തൃപ്തികരമായിരുന്നതിനാൽ സായ്പ്പു കന്യാകുമാരിയിൽവെച്ചു ശങ്കുണ്ണിമേനവനു ഒരു സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൊടുത്തു.*

പിന്നീട് സന്ധ്യം കൂട്ടണം തിരുവിതാംകൂർ വിട്ടുപോയ ശേഷം ഉള്ളിൽ നിന്നും Mr. Reid സായ്പ്പു്

* അതു ഇപ്രകാരമായിരുന്നു.

"Lieut general Anson has much pleasure in giving to Police Sheristadar Shungunny Menon this testimony of his entire approbation of his conduct since he has been in attendance upon him, whilst travelling through the territories of His Highness the Maharaja of Travancore. All the arrangements made under his direction for the comfort and convenience of himself and those with him were most satisfactory."

ദിവാൻജിക്ക് അയച്ച ഒരു ഏഴുത്തിൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ നേപ്പാറി വളരെ ശാഘിച്ചിരുന്നു. *

മദ്രാസ് ഗവണ്ണറായ ഫാരിസ്സ് പ്രഭു ഇതിനിടെ മദ്രാസിൽ ഒരു പ്രദർശനം നടത്താൻ തീർച്ചയാക്കി തിരുവിതാംകൂറിൽ നിന്നുകൂടി സാമാനങ്ങൾ അയക്കുവാൻ ഏഴുതി അയച്ചിരുന്നു. ഇതിന്നായി ചങ്ങൻ പ്രദർശനകാര്യത്തിൽ ചെയ്തതുപോലെ ശിസ്റ്റേടാർ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ സിക്രട്ടറിയായ് ഒരു കമ്മറ്റി ഏർപ്പാടുത്തി പ്രദർശനത്തിനു വേണ്ടവിശേഷ സാധനങ്ങൾ അയച്ചുകൊടുക്കാൻ കല്പിച്ച ശുഭം കെട്ടി. ഈ പ്രദർശനത്തിനു തിരുവിതാംകൂറിലെ അനവധി വിശേഷ വസ്തുക്കൾ അയച്ചു കൊടുത്തതു കൂടാതെ കൊട്ടാരം വക പലമാതിരി ആഭരണങ്ങളും പഴയ നാണയങ്ങളും അയച്ചുകൊടുത്തു. ഇതോടുകൂടി തിരുവിതാംകൂറിലെ വിദ്യവകുലയും, അവയെ ശരിയായ രീതിയിൽ വേല ചെയ്യേണ്ടുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളെയും മറ്റും പറ്റി എത്രയും സൗകര്യമായ ഒരു റിപ്പോർട്ടും ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ തെയ്യറാക്കി മദ്രാസ് ഗവണ്മെന്റിന്റേക്കു അയച്ചു. ഈ റിപ്പോർട്ടുനോക്കി മദ്രാസ് ഗവണ്മെന്റു വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും, അതിനെ ആ ഗവ

* അതു ഇപ്രകാരമായിരുന്നു:—

"His Excellency desires me particularly to mention to you the indefatigable exertions of Shungunny Menon, Sheristadar of Police, who was incessant in his labour to have all right."

മേൽപ്പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഇക്കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതും ഒരു മെഡലും സമ്മാനിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിൽ അക്കാദമിക്കുണ്ടായിരുന്ന ഉൽപ്പന്നങ്ങളെയും, കൈകൊണ്ടിരിക്കപ്പെട്ടവയെയും, വ്യവസ്ഥകളെയും മറ്റും അറിവാൻ വേണ്ടി ആറിപ്പോട്ടിന്റെ ഏതാനും ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

ധാതുവർഗ്ഗം.

തിരുവിതാംകൂറിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ധാതുക്കളിൽ പ്രധാനമായവ ഇരിമ്പ്, ഇയ്യമൺ ഇവയാണ്. ഇവ രണ്ടും ധാരാളം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ഇരിമ്പ് സാധാരണയായ് ഉള്ളതു അഗസ്റ്റീശ്വരം, നെയ്യാറ്റുപുഴ, നെടുമങ്ങാട്, കൊല്ലം, കുന്നത്തുരുത്ത്, ചെങ്കോട്ട, മുചാറ്റുപുഴ ഈ താലൂക്കുകളിൽ ആണ്. ചെങ്കോട്ട താലൂക്കിലാണ് ഇപ്പോൾ ഇരിമ്പ് ധാരാളമായി എടുത്തു വേലചെയ്യു പരുന്നതു. ചെങ്കോട്ടയിൽ ഉദ്യോഗം നൂറു കണി ഇരിമ്പ് കൊല്ലത്തോളം എടുത്തുവേലചെയ്യു വരുന്നതായി കാണുന്നു. ഈ വ്യവസായം ശരിയായ് ശാസ്ത്രീയ വീതിയിൽ നടത്തിയാൽ വളരെ ആദായകരമാകുന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ ഈ നാട്ടിലെ ആ പശ്ചാതിലേക്കു ഒരു പളരെ ഇരുമ്പു അമ്പനാട്ടിൽ നിന്നും വരുത്തുന്നുണ്ട്. ഇതിന്റെ കാരണം ഇവിടെ വേലചെയ്യു എടുക്കുന്ന ഇരിമ്പിനെക്കാൾ വളരെ ആദായത്തിൽ അമ്പനാട്ടിൽ നിന്നും ഇരുമ്പും ഇരുമ്പു സാധനങ്ങളും കിട്ടുന്നതു കൊണ്ടുതന്നെ.....

ഇന്ത്യയിൽ

തിരുവനന്തപുരത്തിൽ സമീപവും, തെക്കുതടവു, തെക്കുതടവു, വിളവുകോട്ട ഇതരമുഖമുള്ളിടം ധാരാളം ഉണ്ട്. ഇതിന്റെ ഉപയോഗത്തെപ്പറ്റി ജനങ്ങൾ ഒന്നും മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ കശവന്മാർ കലം ഉണ്ടാക്കിയതിന്റെ ശേഷം അതിൽ ഒരു മേനിചിട്ടിപ്പിക്കാൻ അതിന്റെ പുറത്തു പൂശുന്നു. ഇന്ത്യമൺ പൂശിയ കലങ്ങൾ കാഴ്ച വളരെ മനോഹരമായിരിക്കും. ....എന്നാൽ ഇന്ത്യയിൽ ഒരു കമ്പനിക്കാർ ഇവിടത്തെ ഇന്ത്യമൺ മുഴുവൻ കഴിച്ചെടുത്ത് അന്യനാട്ടിലേക്കു അയച്ചുകൊടുത്ത് ഏതൊ ചിലസാമാനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിവരുന്നുണ്ട്. ....

പിത്തളക്കൊണ്ടു നാഗർകോവിൽ എന്നസ്ഥലത്തു ഏറ്റവും വിശേഷതരമായ അനവധിപാത്രങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു,.....അറോകവിശേഷമാതിരിയിൽപേനാക്കത്തികൾ, വാൾ, മുതലായ സാധനങ്ങൾ തിരുവനന്തപുരത്തു ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. ....ഓട്ടിൽ ഏറ്റവും വിശേഷമായ ഒരു തരം കണ്ണാടി ആറന്മുള എന്നസ്ഥലത്തു വെട്ടുണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്.....

Lignite and Mineral Resin

വർഷക്കുന്നിൽ കണ്ടുവരുന്നുണ്ട്. ആ കുന്നിൽ ഉണ്ടു മൂന്നടി കഴിച്ചാൽ അവിടത്തെ വെളുത്ത ചെളിമണ്ണിൽ കാണാം. ....വർഷക്കുന്നിനെ ശാസ്ത്രീയമായ വിധത്തിൽ പരിശോധിച്ചാൽ ഉപയോഗമുള്ളതായ പലസാധനങ്ങളും കിട്ടുന്നതാണ്. അ

നേകമംതിരി പാറക്കല്ലുകൾ, വെട്ടുകല്ലുകൾ പലന്റി
റത്തിയുള്ള പളിമണ്ണുകൾ ഇവയെല്ലാം ഈ കുന്നിൽ
ഉണ്ട്. ....ഗന്ധകം തിരുവിതാംകൂറിൽ ഉണ്ടാകേ
ന്നതായി കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഏകദേശം
ഇരുപതു മുപ്പതു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് തിരുവനന്തപു
രത്തിന് സമീപം എവിടയോ ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നും
കുറെ നല്ല ഗന്ധകം കഴിച്ചെടുത്തിട്ടുള്ളതു ഇപ്പോൾ
ഫാമുർ രാണാവിൽ വച്ചു സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. വെളു
ത്ത സ്ഥലം ഏതാണെന്നു അറിവാൻ ഞാൻ വള
രെ ശ്രമം ചെയ്തതിൽ ഇതുപരെയും ഫലിച്ചിട്ടില്ല. ....

ഉപ്പു

ഉപ്പു തിരുവിതാംകൂറിൽ ധാരാളം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്.
ഉപ്പുധാരാളമായി അഗസ്തിശാലം, ഇണിയത്, ചി
റയിൻകീഴ്, കരുനാഗപ്പള്ളി, കരന്തികപ്പള്ളി, എ
ന്നീതാലൂക്കുകളിൽ ഉണ്ടാകുന്നു എന്നാൽ അഗസ്തി
ശാലം താലൂക്കിൽ താമരക്കുളത്തുള്ള ഉപ്പുളത്തിൽ
ഉണ്ടാകുന്ന ഉപ്പാണ് ഏറ്റവും വിശേഷപ്പെട്ടത്...
തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു കൊല്ലത്തിൽ രണ്ടു, ഓരോ ക
ണ്ടി ഉപ്പു വിളയുന്നു.....

സോപ്പുണ്ടാക്കുന്നതിന്നു ഉപകരിക്കുന്ന സകലസാ
ധനങ്ങളും തിരുവിതാംകൂറിൽ ഉണ്ടെന്നു വരികിലും
സോപ്പ് ഉണ്ടാക്കുന്നില്ല ... അതുപോലെ തന്നെ ക
ണ്ണാടികൾ, കുപ്പികൾ ഇവകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്നും
അക്കത്തായ ശുദ്ധവും ചെയ്തുകാണുന്നില്ല. തിരുവനന്ത
പുരം കടപ്പുറത്തെ വെളുത്തമണലും കന്യാകുമാരി
യിൽ അരിപോലെ ഇരിക്കുന്ന മണലും ഗ്ലാസുണ്ടാ
ക്കുന്നതിന്നു വളരെ വിശേഷമായ സാധനങ്ങളാണു...

മൺകലം മുതലായതു ഏറ്റവും വിശേഷതര
ത്തിൽ നാഗർകാവീൽ, താഴ്ക്കുടി മുതലായ സ്ഥല
ങ്ങളിൽ ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. ഈ പ്രദേശങ്ങളിലെ ച
ളിമണ്ണ ഏറ്റവും മൃദലായിട്ടുള്ളതും ചുട്ടാൽ ഏറ്റവ
വും നല്ല ചുരന്ന നിറത്തിൽ വരുന്നതും ആകുന്നു.
മൺകൂടാക്കുറം, പലമാതിരി ചട്ടികുറം, അനേകതര
മൺകേണികുറം പലവിധത്തിൽ കുടങ്ങൾ മുതലായ
വിട്ടുസാമാനങ്ങൾ ഇവിടെത്തന്നെ മൺ കൊണ്ടു
ഉണ്ടാക്കി വരുന്നു .....

വീടുകൾ കെട്ടുന്നതിനു ഉപകരിക്കുന്ന സംധനങ്ങൾ.

ഈ രാജ്യത്തിൽ അനേകതരത്തിൽ, കരിങ്കല്ല് കുറം
ചെങ്കല്ല് കുറം, വെട്ടുകല്ല് കുറം മുതലായവ ധാരാളം
കാണുന്നുണ്ട്. മലകളിൽ കാണുന്ന പാറകളിൽ നി
ന്നും അനേക മാതിരിയിൽ കരിങ്കല്ല് വെട്ടിയെടു
ക്കുന്നുണ്ട്.....ഈ കരിങ്കല്ല്കൊണ്ടു വീടുകളിൽ ഉപ
കരിക്കുന്ന അനേകസാമാനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്....
കുടം നീറ്റി കുമ്മായം ഉണ്ടാക്കിവരുന്നു. കുടം
നീറ്റി എടുക്കുന്ന കുമ്മായം ഏറ്റവും നല്ലതായിര
ാണ്. കൊല്ലം, അമ്പലപ്പുഴ, ഈ പ്രദേശങ്ങളിലാണ്
ഈ തൊഴിൽ അധികമായി ചെയ്തു വരുന്നത്. ....
വീടുകളിൽ ചുമരിൽ പൂശുന്നതിനു ഒരു തരം ചെ
ളി ചെളിമണ്ണും ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്.....
കമ്പുകൾക്കു കെട്ടുറപ്പുള്ള കാണുന്ന ഒരു തരം ചുരന്ന
മണലും തിരുവനന്തപുരത്തു കെട്ടുറപ്പുള്ള കാണുന്ന
വെള്ളമണലും സ്വണ്ണ്, വെള്ളി മുതലായ ചതച്ച
മിനുസപ്പെടുത്താൻ നന്നാണ്.....

തിരുവിതാംകൂറിൽ ഇരുന്നിയൽ ഡിസ്ട്രിക്റ്റിൽ അദ്ദേഹം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. മണ്ണിനടിയിൽ നാലഞ്ചു അടി താഴെ അവിടെ ഇതു കാണുന്നു. പഴയകാലത്തു ജനവിരുദ്ധ കണ്ണാടിയിൽ പകരം ധാരാളമായി ഉപയോഗിച്ചു വന്നു. ഇപ്പോഴും തെക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ ചില കലാകാരന്മാരിൽ ഈ അഭിപ്രായമുണ്ടുള്ള ജനമുൾക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.....

തിരുവിതാംകൂറിലെ വിളവുകൾ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ ഒരു വിപര്യയം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാം. അതുകഴിഞ്ഞു നമ്മുടെ വിശ്വാസമായി എഴുതിയിരിക്കുന്നു.

അങ്ങനെയൊക്കെ പാക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ ഒരു പ്രധാന വിളവാണ്. ഇതു എല്ലാ ഡിസ്ട്രിക്റ്റിലും എല്ലാ പുറത്തുള്ളിയിലും തട്ടുണ്ടാകുന്നു. ഈ വൃക്ഷം ഏകദേശം ൨൦ അടി ഉയരം വരെ വളരുന്നു ..... നട്ടാൽ ഏകദേശം അഞ്ചു മുക്കാലുണ്ടാകുന്നതും കായ്കൾ തുടങ്ങുന്നു. ഇതു കറുപ്പും, മീനും മാസങ്ങളിൽ പൂർണ്ണ കായ്കളാകാൻ തുടങ്ങുന്നു. എന്നാൽ മിഥുനം, കർക്കിടം, മിഥുനം മാസങ്ങളിലാണ് ധാരാളമായ ഉണ്ടാകുന്നത്. പാക്കു കൈമാറ്റം ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി പെണ്ണുങ്ങളും മുറുക്കുവാൻ ധാരാളം ഉപയോഗിക്കുന്നു. തിരുവിതാംകൂർ കലാകൃതികളായ സ്ഥലങ്ങളിൽ പാക്കു, വെററിയ, മുണ്ണാമ്പു പുകയില ഇളകാളാട്ടു കൂടി പറ്റു ഉപയോഗിക്കുന്നു. എന്നാൽ തിരുവനന്തപുരം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ പുകയില കൂടാതെയാണ് മുറുക്കുന്നത്. പാക്കു അന്നേ

വൃന്ദ

കവിധത്തിൽ ഉണക്കി ഉപയോഗിക്കുന്നുണ്ട്. ചില ആളുകൾ പാക്കി ഏതാനായിരിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ പറ്റിച്ചു തോടുകളെത്തു ചേർന്നു കളിപ്പിച്ചു പാകാതെ വെച്ചു കളിപ്പാക്കായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. ചിലർ പാക്കി വാങ്ങി വെട്ടി ഉണക്കി അതിനെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ചിലർ പഴുത്തപാക്കി വാങ്ങി വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടു ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഈ മിക്കിൽ നിന്നും കോയമ്പത്തൂർ, തൃശ്ശിനാപ്പള്ളി മധുര, തിരുനെൽവേലി മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു പാക്കി ഉണക്കി അയക്കുന്നുണ്ട്.....കഴിഞ്ഞ അഞ്ചുകൊല്ലങ്ങളിൽ ഇവിടെ നിന്നും ഉണക്കിയ പാക്കി അഞ്ചു കൊടുത്തിട്ടുള്ളതിനു കണക്കു താഴെ ചേർന്നു.

കൊല്ലം	കണി.
മവതം	മതെ
മവതം	മൻവത
മവതം	മൻവത
മവതം	മൻവത
മവതം	മൻവത

ഇതുകൂടാതെ ൩൦,൦൦൦,൦൦ പഴുത്തപാക്കി അയച്ചുകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഇതു ഇതനാട്ടിലുള്ളവർ ഉപയോഗിച്ചു കഴിഞ്ഞതിന്റെ അക്കിയാണു്. മവതം കൈ സർവ്വ പ്രകാരം ഈ നാട്ടിലെ അക്കാമത്തിന്റെ മൊത്തസംഖ്യ ൧൦൨,൩൨,൮൭൩ ആണു്.

ചൊരിയ

ഇതു തിരുവിതാംകൂറിൽ ധാരാളം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഇതു അന്യനാട്ടിലേക്കു അയക്കുന്നില്ല ഇവി

ഒടുമുള്ള ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിലേക്കു ധാരാളം മതിയാകുന്നുണ്ട്.

Cassia trees.

തിരുവിതാംകൂറിലെ വനങ്ങളിലും, ഉൾനാടുകളിലും ധാരാളം ഉണ്ടാകുന്നു.....

Cinnamon tree.

വനങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. മിസ്റ്റർ ഫക്ക് സാധാരണ തിരുവിതാംകൂറിൽ വരുന്നതിനു മുമ്പുള്ള മരം ഇവിടെയില്ലായിരുന്നു. ഈ ധാരാളമാണ് ഇതിനെ പത്തനാപുരം ഡിസ്ട്രിക്റ്റിൽ ധാരാളമായി നട്ടുണ്ടാക്കിയതു. ഇതു കൂടാതെ കാപ്പി, അതിക്ക. ഗ്രാമ്പൂവ് ഈ ചെടികളും അയാൾ കൃഷിചെയ്തതാണ്. എലവയ്ക്കും അവിടെ നല്ലവണ്ണം ഉണ്ടായി വന്നിരുന്നു. എന്നാൽ സിലോൺ രാജ്യത്തെ എലവയ്ക്കും ഇതിലും വിശേഷമാണെന്നു ചണ്ടൻ കച്ചവടക്കാർ അഭിപ്രായപ്പെടുകയാൽ ഇവിടുത്തെ കൃഷിയിൽ അഗ്രത ക്രമേണ കുറഞ്ഞുപോയി ..... പിന്നീട് കല്ലൻ ധർ ഈ വക സാധനങ്ങളെ അയാളുടെ തോട്ടങ്ങളിൽ നട്ടു വളർത്തിത്തുടങ്ങി. ഇപ്പോൾ ഈവകയെല്ലാം ആ ധാരാളമുള്ള തോട്ടങ്ങളിൽ ധാരാളം കൃഷിചെയ്യാറുണ്ട്.....

എലം

ഈ കൃഷി തൊടുപുഴ, മീനച്ചൽ, മലകളിലും ഹൈറേഞ്ചിലും ധാരാളമായുണ്ട്. ഈ കൃഷിയിൽ കുറെ തുല്യം കാണിച്ചു അഗ്രതയായ് വേല ചെയ്താൽ ധാരാളം വിളവെടുക്കാവുന്നതാണ്. .... കഴിഞ്ഞ പത്തുകൊല്ലത്തെ കണക്കിൽ നിന്നു ശരാ

ശരി വർഗ്ഗം കണ്ടി ഏവക്കും ഈ നാട്ടിൽ ഉണ്ടാകുന്നതായി കാണാം.....

കരുമുളകു

ഇതും ഈ നാട്ടിൽ എല്ലാഡിസ്ട്രിക്റ്റ് കളിലും ധാരാളമായി ഉണ്ടാകുന്നു.....മുളകുവള്ളി സാധാരണയായ് ഏതെങ്കിലും ഒരു മഞ്ഞിന്റെ മുട്ടിൽ നട്ടുവളരുന്നു. അതു നൂറു, മൂ, അതി ഉയരത്തിൽ പടന്നു പോകുന്നു നല്ല വളമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ നട്ടാൽ മൂന്നാം വർഷം കായ്ക്കുന്നു. എന്നാൽ മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിൽ അഞ്ചു, ആറു കൊല്ലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു മാത്രമേ കായ്ക്കുന്നുള്ളൂ. മിനച്ചുത്, മുവാറ്റുപുഴ വടക്കനാശ്ശേരി, കോട്ടയം, ഏറ്റുമാനൂർ ഈ ഡിസ്ട്രിക്റ്റുകളിലാണ് കരുമുളകു ധാരാളമായി ഉണ്ടാകുന്നതു .....മുളകു പഴുത്ത ഉടനെ അതിന്റെ കരുവി കളഞ്ഞു കഴുകി ഉണക്കി മവള്ള കരുമുളകു ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഇതു സാധാരണയായി കൊട്ടാരങ്ങൾക്കു മാത്രം വേണ്ടിയാണ്.....പച്ചമുളകുകൾ അന്നേ കരാതിരി ഈ നാട്ടിൽ ഉണ്ടാകുന്നു. എന്നാൽ കാന്താരിമുളകു ഇവയെല്ലാം റ്റിനേയും കാരം ഏറ്റവും ഏരിവുള്ളതാണ് .....

ഇഞ്ചി, മഞ്ഞരും ഇവ കോട്ടയം, ഏറ്റുമാനൂർ വടക്കനാശ്ശേരി മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്നു.

കൂടാ, മക്കിഴങ്ങ് അല്ലെങ്കിൽ മരച്ചീനി ഇവ ഈ നാട്ടിൽ ധാരാളം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടു ... കാപ്പിൽ

ചേന, ചേമ്പ്, ചീവക്കുഴി, ചെറുകുഴി ഇവയും ഈ രാജ്യത്തു പലസ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്...

തൊട്ടപ്പഴ മലകളിൽ ഉരുളക്കിഴങ്ങു ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡണ്ട്, ജനറൽ കല്ലൻ ധർമ്മ ഇതു പരീക്ഷിച്ചു നോക്കിയതിൽ തൊട്ടപ്പഴയിൽ ഉരുളക്കിഴങ്ങു കൃഷി ഏറ്റവും ഫലവത്താകത്തക്കവിധത്തിൽ ചെയ്യാം എന്നു കണ്ടിരിക്കുന്നു.

തിരുവിതാംകൂറിൽ കരിമ്പ് ധാരാളമായി ഉണ്ടാകുന്നു എന്നു വരികയും പഞ്ചസാര ഉണ്ടാക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ കോട്ടയം, ഏറ്റുമാനൂർ, ആലങ്ങാട് ഈ ഡിസ്ട്രിക്റ്റുകളിൽ ശക്കര, കരിപ്പേട്ടി ഇതുകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. ഈ കരിപ്പേട്ടി കൊച്ചിക്കും, ചില ബ്രിട്ടീഷ് സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും അയക്കുന്നുണ്ട്. തെങ്ങ്, ചന്ത ഇവയിൽ നിന്നും കരിപ്പേട്ടി ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. കരിപ്പേട്ടി ജനങ്ങൾ ആഹാരത്തിനു ഉപയോഗിക്കുന്നതു കൂടാതെ കമ്മരം കൂട്ടുന്നതിനും ഉപയോഗിച്ചു വരുന്നു .....

തിരുവിതാംകൂറിൽ അനവധി തരത്തിലുള്ള എണ്ണകൾ ആട്ടി എടുക്കുന്നുണ്ട്. ഇവയിൽ പ്രധാനമായവ വെളിച്ചെണ്ണ, നല്ലെണ്ണ, ചുണക്കുഎണ്ണ ഇതുകൂടാ. വെളിച്ചെണ്ണ, പലഹാരങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും, തലയിൽ തേക്കുന്നതിനും, വിളക്കുകൊളുത്തുന്നതിനും നാട്ടുകാർ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നു. ഈ എണ്ണ തേങ്ങാ ആട്ടി എടുക്കുന്നു. ഈ രാജ്യത്തിൽ എല്ലാ പുരയിടങ്ങളിലും തെങ്ങ് ധാരാളമായി നട്ടുവളർത്തി

വരുന്നുണ്ട്. മദ്ധ്യമ-ഓം സർവ്വകാരം ഈ നാട്ടിൽ ആക. ൫൫,൫൫,൫൫ തെങ്ങുകൾ ഉള്ളതായും അവയിൽ നിന്നും ൧൪,൨൦,൦൦൦ തെങ്ങു ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായും കാണുന്നു. ഇപ്പോൾ ഈ കൃഷി വർദ്ധിച്ചു ധാരാളമായിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ ധാരാളം കൂടി തെങ്ങുകൃഷി ധാരാളമായി ചെയ്തിട്ടുവരുന്നുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ അഞ്ചുകൊല്ലത്തെ ശരാശരികണക്കനുസരിച്ച് ഈ നാട്ടിൽനിന്നും കയറ്റിത്തയക്കുന്നവെളിച്ചെണ്ണയുടെ മൂല്യം കണിയാൻ കഴിയാത്തതാണ്. ഇതു കൂടാതെ ൨൦,൦൦൦ കണികൊപ്പായും, ൪൦,൦൦൦൦ തെങ്ങും അനുബന്ധമായി കയറ്റിത്തയക്കുന്നതാണ്. ഈ രാജ്യത്ത് ഉല്പാദനം ൩൦,൦൦,൦൦,൦൦൦ തെങ്ങും ൧൪,൪൩൯ കണികൊപ്പായും കൊല്ലം തോറും ചിലവായുണ്ട്. തെങ്ങിൽനിന്നും എണ്ണ താളിതെങ്ങിൽനിന്നും ശേഷം അതിന്റെ പിണ്ഡം പത്രം ൧൦൦൦ മുറും ആവാംതന്നെയും ഉപയോഗിക്കുന്നു. എന്നുവെങ്കിലും ഈ വൃക്ഷത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന സകലവസ്തുവും ജനങ്ങൾക്ക് ഉപകാരമുള്ളവയാണ്.

എങ്കിലും (നല്ലെണ്ണ) തേച്ചു കുടിക്കുന്നതിനും മേജരങ്ങളിൽ വിളക്കു കൊളുത്തുന്നതിനും മറ്റും ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇതു എങ്കിലും ആട്ടി എടുക്കുന്നു. ഈ ധാന്യം തിരുവിതാംകൂറിൽ ധാരാളമായുണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ഇവിടെയിൽ ആണങ്ങളും ചെണ്ണങ്ങളും എല്ലാപേരും ഈ എണ്ണ കുടിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ രാജ്യത്തെ ആവശ്യംകഴിഞ്ഞ ൫൦ കണി എണ്ണയോളം അനുബന്ധമായി കയറ്റിത്തയക്കുന്നുണ്ട്. ....

ആവണക്കൽകൽ ഈ നാട്ടിൽ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. തോവാള, ചെങ്കോട്ട ഈ ഡിസ്ട്രിക്ടുകളിലാണ് അവ അധികമുള്ളത്. ഈ കടലുകളിൽ നിന്നും ആവണക്കെണ്ണ ഉയർന്നു എടുക്കുന്നു. പൂവക്കെണ്ണ, ഇലപ്പു എണ്ണ, രാടൽ എണ്ണ, കരിഞ്ഞോട്ട എണ്ണ ഇവകളും ഈ നാട്ടിൽ ഉയർന്നു ഉണ്ടാക്കാറുണ്ട്.....

മരവെട്ടി എണ്ണ വടക്കൻ ഭാഗങ്ങളിൽ ധാരാളം കാണുന്ന മരവെട്ടി വൃക്ഷത്തിന്റെ കടലുകളിൽ നിന്നും എടുത്തു എടുക്കുന്നു. ഇത് സാധാരണയായി വിളക്കുകൊടുത്താൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ എണ്ണ കയ്യരോഗത്തിന് ഒരു ശരിയായ ശുദ്ധധാരാ വിചാരിച്ചു വരുന്നുണ്ട്..... എത്രയും പഴക്കം ചെന്ന എണ്ണ ഈ ഭീനത്തിന് ഏറ്റവും ശരിയായ ഫലത്തെ ചെയ്യുന്നതാണ് ..... പുൽക്കെട്ടം പത്തനംപുറം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്നു. എലവങ്ങ, ജാതിക്ക, ഗ്രാമ്പൂ എന്നിവകളിൽ നിന്നും മുൻകാലങ്ങളിൽ എണ്ണ എടുത്തുവന്നു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ അങ്ങിനെ ചെയ്യാറില്ല .....

മരണസാധനങ്ങൾ:—ഈ ഇനത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിൽ അനേക സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്.

നായർ

നായർ ചെടികളും, വൃക്ഷങ്ങളും ഈ നാട്ടിൽ അനേകം ഉണ്ട്. കടലു, കടകര, വാഴ ഇവ ഈ വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രധാനമായവ ആണ്. കടലുനായ് ഇവിടെ ആരും അധികമായി എടുത്ത് ഉപയോഗിക്കാറില്ല വാഴ തിരുവിതാംകൂറിൽ ധാരാ

ളം കൃഷിക്കുവേണ്ടി. വാഴനടത്തും അനേക ഇനത്തിൽ ഇവിടെ ധാരാളമായി കിട്ടുന്നു. എന്നാൽ ഇതിനെ ആരും ഒന്നിനും ഉപയോഗിച്ചു കാണുന്നില്ല. ഇരുന്നൂടെ ഒരുവക വാഴനടത്ത് വളരെ ഉപയോഗമുള്ളതാണെന്ന് കണ്ടു് അതു ശേഖരപ്പെടുത്തി വരുന്നുണ്ട്. ഇത നാക്ക് വളരെ ബലമുള്ളതും, കാഷ്ടിക്കു ഭംഗിയുള്ളതും ആണ്. ഇത് ഏതെങ്കിലും വാഴയുടെ നാമാണ്.....

ഇത വാഴ വടക്കൻ മിക്കകളിൽ ധാരാളം ഉണ്ടാകുന്നു. ഇത വാഴനടത്തുകൊണ്ട് ഏതെങ്കിലും ഉപയോഗമുള്ള സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്ന പക്ഷം വേണ്ടിടത്തോളം നാക്ക് ഇത നാട്ടിൽ ശേഖരിക്കാവുന്നതും അതു വളരെ ആദര്യ പ്രദമാകുന്നതും ആണ്.....

.....തിരുവിതാംകൂറിലെ കയറു വ്യാപാരം ഏറ്റവും പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതാണ്. ഭൂഖാഗതത്തിൽ അനേക പ്രധാന സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു ഇത രാജ്യത്തുനിന്നും കയർ അയച്ചു കൊടുക്കുന്നുണ്ട്. ഇത കയറ് തേങ്ങയുടെ ചകരി പിരിച്ചുണ്ടാക്കുന്നു. ഇത കയറുകൊണ്ടു വടങ്ങൾ, കയറു പായ്കൾ മുതലായ അനേക സാധനങ്ങൾ ഇവിടെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. കയറു പിരിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന ഡിസ്ട്രിക്റ്റുകൾ, ചേരൂർ, ചേത്തറ, ചേലക്കര, അമ്പലപ്പുഴ, കുന്നംഗപ്പള്ളി, കാത്തികപ്പള്ളി, കൊല്ലം, നെയ്യാറ്റുങ്കര, വിളവംകോട് ഇവ കളാറാണ്. തൊണ്ടു വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടു അഴുക്കി അതിനെ തല്ലി ചകരി എടുത്തു പിരിച്ചാണ് കയറുണ്ടാക്കുന്നത്.....

പനകളിൽ നിന്നും ഒരു വക നാർ ഉണ്ടാക്കി...
 എടുക്കുന്നുണ്ട്. ഇതു എത്രയും ബാധമുള്ളതാണ്.
 .....പാക്കിസ്താൻ നിന്നും ഒരു വക നാർ
 പിരിച്ചു എടുക്കാവുന്നതാണ്. ഇതു എത്രയും മുദ്രാ
 യന്ത്രപോലെ ഇരിക്കുന്നതും, ഇതു പിരിച്ചു ന
 ്ല (towel) ചുവൽ ഉണ്ടാക്കാവുന്നതും ആണ്. ഈ
 വ്യവസായം ശരിയായി നടത്തുന്നതാൽ അധികം
 ചിലവില്ലാതെ തന്നെ പാക്കിസ്താൻ ധാരാളം ശേഖ
 രിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതു കടമാസുണ്ടാക്കുന്നതിനും
 ഉപായോഗമുള്ളതായി അറിയുന്നുണ്ട്.....
 ചെന്നു. ഈ നാട്ടിൽ ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. പണ്ടു ആ
 ചപ്പഴയിൽ ചെന്നുകൊണ്ടു ഒരു മാതിരി കാൽവ
 സ്സം (Canvas) ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. എന്നാൽ
 ഇപ്പോൾ ആ വേല ആരും ചെയ്യുന്നില്ല.....

തിരുവിതാംകൂർ വനങ്ങളിൽ അനവധി വിഭവി
 ിച്ചതും മനോഹരമായതും ആയ വൃക്ഷങ്ങൾ ഉണ്ട്.
 ഇപ്പോൾ ഏകദേശം ൨൦-൩൦ ഇനങ്ങൾ മാത്രമേ
 സാധാരണമായി പുറം പണിക്കും മറ്റും ഉപയോഗി
 ക്കാറുള്ളൂ. എന്നാൽ എങ്കൽ അഭിപ്രായത്തിൽ
 ഈ വനങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ൧൫൦ ഇനത്തിലധികം
 ഉള്ള തടികൾ ആ വകക്കും മറ്റും ഉപയോഗപ്പെടു
 ത്തുവാൻ തക്കതായുണ്ട് എന്നാണ്.....

ഗോതമ്പ്, വാർച്ചി ഇവ തിരുവിതാംകൂറിൽ കൃഷി
 ചെയ്യാറില്ല. പക്ഷെ റസിഡണ്ട് കല്ലൻ ധാമ അ
 വർകൾ ഈ ധാന്യങ്ങളെ തൊടുപുഴയിൽ അദ്ദേഹ
 ത്തിന്റെ തോട്ടത്തിൽ പരീക്ഷിക്കാൻ കൃഷി ചെയ്തു

നോക്കി. എന്നാൽ അവയെ ശരിയായ് ഫലവത്താക്കുവാൻ വളരെ പ്രയാസം എന്നു കണ്ടിട്ടു ക്രമേണ ആ കൃഷി വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കുക ആണു് ചെയ്തതു്.

പലതരത്തിലുള്ള നെല്ലു ഈ നാട്ടിൽ കൃഷിചെയ്യാറുണ്ടു്. അതിൽ നാഞ്ചിനാട്ടും, കട്ടനാട്ടും ഉണ്ടാകുന്ന നെല്ലാണു വിശേഷമായിട്ടുള്ളതു്.....

ജന്തുവർഗ്ഗം.

ഇവിടത്തെ വനങ്ങളിൽ ആന, കടുവാ, കടമാൻ, ചെന്നായ്, കരടി, പുലി മുതലായ മൃഗങ്ങളും അനവധി പക്ഷികളും, ഇഴയുന്ന ജന്തുക്കളും ഉണ്ടു്.....

തൊഴിൽ-വ്യവസായം.

ഈ നാട്ടിൽ അനേക വിശേഷ വേലക്കാർ ഉണ്ടു്. അനേകവിധത്തിൽ മുണ്ടുനെയ്യു, പായ്നെയ്യു കൊത്തുപണി ഇവയെല്ലാം ഏറ്റവും കമനീയമാവണ്ണം ചെയ്തുവരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ചാലിയന്മാർ ആശാരികൾ, തട്ടാന്മാർ, ചിത്രമെഴുത്തുകാർ, കൊത്തുവേലക്കാർ ഇവരെല്ലാം അവരവരുടെ തൊഴിലിൽ കീർത്തിക്കേട്ടവർ ആണു്.

കോട്ടാർ, വടശ്ശേരി, ഇങ്ങനിയൽ, കളച്ചൽ, ബാലാമംഗലം, കടക്കാവൂർ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ അനേക വംശത്തിൽ മുണ്ടു നെയ്യുന്നുണ്ടു്. കോട്ടാറ്റിലെ വേലക്കാരാണു് ഇവരിലെല്ലാറ്റിലും മുന്നിട്ടു നില്ക്കുന്നതു്.

ഇവർ മുണ്ടുകൾ കൂടാതെ ധാരമാരുടെ ഉടുപ്പുകൾക്കും മറ്റും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതായ ചെക്കുകൾ മുതലായവയും നെയ്യുന്നുണ്ടു്.

ധാരാളമായ കൈയ്യറ കാലുറ ഇളകൾ ചില പട്ടക്കാന്മാർ തിരുവനന്തപുരത്തും അഞ്ചുതെങ്ങിലും ഉണ്ടാക്കുന്ന ഇവയെല്ലാം നേമുകൊണ്ടാണു ഉണ്ടാക്കുന്നത് കിന്നരി വേലകളും ഏറ്റവും വിശേഷമായിട്ടി ഇവ നാട്ടിൽ ചെയ്യുവരുന്നുണ്ട്.....

.....കൊത്തുപണികളിൽ ഇവ നാട്ടിലെ വേലക്കാർ വളരെ പ്രാതികേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒത്തത്തിൽ ഇവർ ചെയ്യുന്ന വേലകൾ ഏറ്റവും കമനീയമായിരിക്കും.

ഒത്തവേലക്കാരിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനികളായി ഒരു കുടുംബക്കാർ തിരുവനന്തപുരത്തുണ്ട്. ഇവർക്കു ഇപ്പഴത്തെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഭാരോസമൊന്നു കൊടുത്തു അവരെ നല്ലവണ്ണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. മുമ്പു മ-ലെ വണ്ടൻ പ്രദർശനത്തിനു അതക്കാന്മാരി മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ കല്പന പ്രകാരം ഇവ വേലക്കാർ ഒത്തത്തിൽ താമരപ്പൂ, റോസ്, ആമ്പൽ എന്നീ പുഷ്പങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി അവയെ വേല തീർത്തു തിരുമനസ്സിലെ മുമ്പാകെ കാഴ്ചപ്പാടു സമയം വേലയുടെ ഭാഗികളെ സന്തോഷിച്ച് ആ കുടുംബത്തിലെ പ്രധാനിയായ സുബ്രഹ്മണ്യരെ കല്പിച്ച ഒരു വള സമ്മാനം കൊടുത്തു.

ഒത്തത്തിൽ ഇവർ എത്ര വേലകൾ വേണമെങ്കിലും ചെയ്യുന്നതാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ മലയാളവേലക്കാരെക്കാൾ ഇവർ സമർത്ഥന്മാരാണെന്നു ഏതൊരു ധൈര്യമായി പറയാം.

നന്ദ

കടലാസ്.

മൈതാനിയിലെ ബ്രൗൺ കടലാസ് വെങ്കാട്ടത്തിൽ കടന്നുവരികയും ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന എന്തെങ്കിലും അത് ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല. വെങ്കാട്ടത്തിൽ മിസ്റ്റർ മിസ്റ്റർ ഡബ്ബിൾ കടലാസ്സുണ്ടാക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ ചേർന്നു കൂടും ചെയ്തു പരിചയമാണ്. സർക്കാരിൽ നിന്നും അന്യർക്കു ചേർന്നു സഹായവും ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നുണ്ട്.

അപ്പടിവേലയും തീരുപിതാക്കളിൽ കോട്ടയും, തിരുവനന്തപുരം, നെയ്തൂർ, നാഗർകോവിൽ ഇവിടങ്ങളിൽ ചെയ്യാറുണ്ട്. തിരുവനന്തപുരത്തു സർക്കാർ പ്രസ്സ് കൂടാതെ മേഖലാവിഭാഗം പ്രസ്സ് എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രൈവറ്റ് അച്ചുകൂടവും ഇരുന്നൂറു ഏക്കർ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

ഇവിടെ മലയാളത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലും അക്ഷരങ്ങളും വാക്കുകളും ഇതു നല്ല സ്ഥിതിയിൽ പ്രാപിച്ചു. ഈ രാജ്യത്തിൽ വളരെ ഉപകാരത്തെ ചെയ്യുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു... ..

തിരുവനന്തപുരം, } എന്ന്
കെ.എം.എസ്. } പോലീസ് ഓഫീസർ,
ശങ്കരപ്പള്ളിമേനവൻ.

ശങ്കണ്ണിമേനവൻ ബ്രിട്ടീഷുകാരുമായി കൂടിയതിൽ തീരുമാനം കൂറിലെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ, വ്യവസായങ്ങൾ മുതലായ സകല സംഗതികളും മനസ്സിലാക്കി ഇത്രയും സർവ്വസംഗതമായിട്ടുള്ള റിപ്പോർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കി വിചാരിക്കുമ്പോൾ ആർക്കാണ് മേനവന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയും സാമർത്ഥ്യത്തെയും ചറ്റി ബഹുമാനം തോന്നാത്തത്? ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു റിപ്പോർട്ടിനെ മദ്രാസ് കമ്മിറ്റി അഭിനന്ദിച്ചതും മേനവൻ ബഹുമാനീ മുദ്ര സമ്മാനിച്ചതും ഒട്ടും അതിശയവും അല്ലല്ലോ?

മൺ പ്രഭുവർത്തിനും മദ്രാസ് പ്രഭുവർത്തിനും സാമാനങ്ങൾ ശേഖരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽ ശങ്കണ്ണിമേനവൻ കടന്നിട്ടു താല്പര്യത്തെയും അതിമുന്തിയ വിജയത്തെയും കണ്ടിട്ടു ചുരുക്കം ചിലർക്ക് പ്രഭുവർത്തിനും സാമാനങ്ങൾ ശേഖരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽ തീരുമാനം കൂറിൽ നിന്നിട്ടു കമ്മിറ്റിയിലും ശങ്കണ്ണിമേനവനെ ഒരു മെമ്പറായി നിയമിച്ചു. ഈ പ്രഭുവർത്തിനും അനേക സാധനങ്ങൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ നിന്നും അയക്കപ്പെടുകയും അവയെല്ലാം വളരെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

മുഖ്യമന്ത്രി- മുംബൈയിൽ വെച്ച് ഒരു പ്രഭുവർത്തിനും ഇതിലേക്കും ശങ്കണ്ണിമേനവൻ അനവധി സാധനങ്ങൾ ശേഖരിച്ചുകൊണ്ടും അവയെല്ലാം വളരെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

മുഖ്യമന്ത്രി- ഈ മെമ്പർ കമ്മിറ്റിയുടെ ഉത്തരവ് അതൽ കോഴിക്കോട്ടുവെച്ച് ഒരു പ്രഭുവർത്തിനും അയക്കപ്പെട്ടു.

ട്ടു. ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിലെ ഒരു പ്രജ എന്ന നിലയിൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ അനേകസാധനങ്ങൾ പ്രഭുർ നത്തിനയക്കയും ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെൻറിന്റെ പ്രീതിക്കു പാത്രീകളിക്കും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

൧൦൪൧.-ൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് ഒരു കൃഷി പ്രഭുർ നന്നെന്നു. ഇതിലേക്കു ചേർത്തു ഡിവിഷനിൽ നിന്നും ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ പേഷ്കാർ അയച്ച സാധനങ്ങൾക്കു, അനവധി സമ്മാനങ്ങൾ കിട്ടുകയും ടിവാൻ സർ. ടി. മായചരയർ ഇവയെപ്പറ്റിവളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഇങ്ങനെയുള്ള വിഷയത്തിൽ ശങ്കുണ്ണിമേനവന്റെ ഇത്ര ധർമ്മം പരിചിതന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു അദ്ദേഹത്തിനു കച്ചേരി ജോലിയിൽ ഉപേക്ഷ ഉണ്ടാവിതന്നു എന്നു വിചാരിച്ചുപോകരുത്. “കച്ചേരിയിൽ ഉള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരിൽ വച്ചു ഏറ്റവും അഗ്രതയോടെ ജോലിചെയ്യുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനാണു ശങ്കുണ്ണിമേനവൻ” എന്നുകൂട്ടെഴുതുക ടിവാൻജി അഭിപ്രായപ്പെട്ടുവന്നിരുന്നു. ശങ്കുണ്ണിമേനവനോടു ടിവാൻജിക്കു പ്രത്യേകം അല്പയ്യമായെന്നതിനാൽ ടിവാൻ സർകൂട്ടായി പോകുന്ന സമയങ്ങളിൽ കച്ചേരിയിൽ സകല കാര്യങ്ങളും ശങ്കുണ്ണിമേനവനെ ഏല്പിച്ചാണു് പോകുന്നതു. അദ്ദേ ചേർന്ന ചില ഏഴുത്തുകളിൽ നിന്നു ടിവാൻജിക്കു ശങ്കുണ്ണിമേനവനെപ്പറ്റിയുള്ള അഭിപ്രായം എന്തായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാം.

I

“....വർത്തമാനങ്ങൾക്കു കൊടുത്തയച്ചു കടലാസ് വന്നു ചേർന്നു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. വിഷിൻ

സ്റ്റീക്കൻ കണ്ടു അചാര്യൻ കാര്യത്തിൽ ശിരസ്സോടെ ചെയ്തു വിവാഹനകരം കൈയും ശരിയായിട്ടുതന്നെ കാണുന്നു ഇപ്പോൾ സ്വാമിപ്പർക്കരം അവിടെവന്നിട്ടുള്ളതാകകൊണ്ട് ആ വകയ്ക്കു ഇനിയും പേണ്ടുന്ന വിവാഹനകരം കഴിച്ചു റിട്ടുവേഷൻ വിശദധം കൂടാതെ ചട്ടംകെട്ടിക്കൊള്ളുകയും വേണം. ചിറയിൻകീഴ് കാര്യം നാം അവിടെ എത്തുന്ന സമയം വിവാഹന ചെയ്യുന്നതിനു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതാകകൊണ്ട് അക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ഫജർ പോലീസിൽ ഏതെങ്കിലും വിസ്താരങ്ങൾ നടന്നിട്ടുള്ളതായിരുന്നാൽ അയ്യം എടുപ്പിച്ച ഒരു ചിട്ടയായ നാം ചിറയിൻ കീഴ് വരുന്ന സമയത്തു അവിടെ ഫാജറാകുന്നതിനു ചട്ടംകെട്ടി അയക്കണം. ബിംബത്തിന്റെ കാര്യത്തിന്നു നാം അവിടെ വന്നിട്ടു കൈയും സാധുപർക്കളെ ബോധിപ്പിച്ചു ചട്ടംകെട്ടുകയും ചെയ്യും. അക്കാര്യത്തിൽ ആലപ്പുഴ പാർക്കുന്നകൊമ്മിണികളുടെ ഉത്സാഹക്കുറവും അജാഗ്രതയും വളരെ കണ്ടു. ധനു ൩-ാം-നു- ആലപ്പുഴ നിന്നും പുറപ്പെട്ട് ആറന്മുള ചെന്ന ഭഗവൽ ഭർതവു പ്രാർത്ഥന മുതലായതും കഴിച്ചും കൊണ്ടു ഇന്നേദിവസം കൊല്ലത്തു വന്നു ചേർന്നിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഒരു കണ്ടു ദിവസം കൂടെ താമസം കണ്ടു. തിരുമേനിക്കു കസതഖ്യമായിട്ടു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയ്ക്കും വർത്തമാനങ്ങൾക്കും എഴുതിവരികയും വേണം. ഇപ്പോഴുള്ള എഴുതിയ ദിവാൻ കൃഷ്ണദാസ്(ഒപ്പ്) ൧൦.൩.൨-മാണ്ടു മീനമാസം ൧൮-ാം-നു-

II

മുതലകൾ മുതലിയാരു * വന്നു വേണു അവ സ്ഥയ്ക്കും മറ്റു വിവരങ്ങൾ കൊണ്ടും ൨൯-ാം-നു-
 എഴുതിയ കട്ടദാസ വന്നു വേതകയ്ക്കുവെയ്ക്കു. മുതലി-
 യാരു വന്നതിന്റെ ശേഷം ചെന്നു കണ്ടു വേണ്ടുന്ന
 തിന്ന അന്വേഷിക്കയും മുഖംകാണിപ്പാനിടവരികയും
 ചെയ്തുകൊണ്ടു വളരെ സന്തോഷമായി. ഇപ്രകാരം
 രംഭാരം സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നും വരുന്ന ആളുകളെ സ-
 ന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതല്ലെ അന്വേഷിച്ചു വിശ്വാസ വ-
 രുന്നതും ബഹുമാനത്തിനും മേന്മകൾമാകുന്നതു.

..... ശിരസ്സോടെ എഴുന്നേല്പുകാരും വേണ്ടുന്ന ജാ-
 ഗ്രതകൾ കൈയും ചെയ്യുന്നതിനു പറവൂർ തഥാശീൽ
 ദാർ ഉത്തരവാ കൊടുത്തയച്ചിട്ടുണ്ട്. ൨-ാം-നു- വ-
 രെ ആലപ്പുഴ താമസിക്കുമെന്നും ഇവിടെ വച്ചു ത-
 മിൽ കാണുന്നതിനു ഇട ഉണ്ടാകുമെന്നും തോന്നുന്നി-
 ല്ല എന്നാൽ കൊച്ചി, തൃശൂർ ഈ ലിപ്പുകളിൽ വ-
 ച്ച കണ്ടുകൊള്ളാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. വിശേഷമാ-
 യിട്ടു കണ്ടിട്ടില്ല. മുതലിയാരു അവിടെ നിന്നും പുറ-
 ക്കൊണ്ടു വിവരത്തിനും വർത്തമാനങ്ങൾക്കും എഴുതി
 വരികയും വേണം. ഇപ്പോഴുള്ള എഴുതിയ ലിപിക്ക്
 കൃഷ്ണദാസ് (ഒപ്പ്)

൧൦൩൨-ാം-നു മീനമാസം ൨-ാം-നു-

III

വർത്തമാനങ്ങൾക്കു കൊടുത്തയച്ച കട്ടദാസ് വന്നു
 ചെന്നു.....മഹാരാജമാനു രാജശ്രീ റസിഡണ്ടുസാ

* ഈ മുതലിയാരു ത്രിട്ടിക്കിലെ ഒരു വലിയ ഉദ്യോഗസ്ഥനാ-
 യിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂർരാജ്യം കാണാനായിട്ടാണ് വന്നിരുന്നത്.

തിപ് വർകൾ പോഞ്ഞിക്കര എത്തിയതിനാൽ സാ
 യ്പർകളെ കാണുന്നതിനായിട്ട് ൨-ാം- ഇവിടെ നി
 ന്നും പുറപ്പെട്ടു ദൈവക്കത്തുമെന്ന് അന്നും പിറ്റേ
 ന്നാൾ രാത്രി വരെയും അവിടെ താമസിച്ചു ൨-ാം-
 പോഞ്ഞിക്കര എത്തി അന്നും ൩-ാം-യും സായ്പർ
 കളെ കണ്ടു സംസാരിച്ചു കൊണ്ടു ൩-ാം- രാത്രി
 തന്നെ പുറപ്പെട്ടു. ൪-ാം- കാലത്തു ആലപ്പുഴ എ
 ത്തുകയും ചെയ്തു ദൈവക്കത്തു എത്തിയ സമയവും
 അഞ്ചാറുതണ്ടു വ്യാജപ്പുകയിലയും ഒന്നു രണ്ടു കള്ള
 നായരെയും കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. പുകയില വന്നഴിയാക്കത്തി
 റിക്കുണ്ടെന്നതിന് ആകുന്നവിധം ഭക്ഷയും പ്രയാസ
 പ്പെട്ട ചട്ടം കെട്ടിയിട്ടും ഭക്ഷണമുണ്ടും വരുന്നില്ല മ
 തക്കേശമുതലിയാൽ ൪-ാം- രാത്രി അമ്പലപ്പുഴ വ
 ന്ന ഉഴങ്ങുകഴിഞ്ഞു ഉടൻ തന്നെ വടക്കോട്ടു പോയ
 പ്രകാരം കേട്ടു. നാം ഇവിടെ എത്തിയ വിവരം അ
 റിയാഴിക്കുകൊണ്ടു ഇറങ്ങാതെ പോയതെന്നു തോന്നു
 ന്നു. ൧൨-ാം- വരെ ഇവിടെ താമസിച്ചു, ൧൩-ാം
 തീയതി കൊല്ലത്തു എത്തി കിസ്സിടൻ വകക്കു മടട്ടം
 കെട്ടിയും വച്ചു അങ്ങോട്ടു വരുന്ന കാര്യം ആലോചി
 ക്കയും ചെയ്തു. അവിടെ വർത്തമാനങ്ങൾക്കും തിരു
 മേനിക്കു സെതലമായിരിക്കുന്ന അപനനക്കും എഴുതി
 വരണം. ഇപ്പോഴുള്ള എഴുതിയ ലിപിക്ക് കൃഷ്ണരായർ
 (ഒപ്പ്)

൧൦൩൨-മാണു മീനമാസം ൧൦-ാം-

P. S. "During my absence you know every
 one of the Cutcherry should be more attentive

both in Pagoda and Palace which is more credit to myself and comfort to our Benefactor."

. V. K.

മൗനനാഥാജി നടന്ന മുദ്രപത്തി നിത്യം ദിവാൻ കൃഷ്ണാചാർ മരിച്ചു. ഉടൻ തന്നെ ആരോഗ്യം ബാധിച്ചു. ദിവാൻജിയാതി നിവർത്തിക്കുവാൻ ആരോഗ്യം വന്നു. രണ്ടുപേർക്കും ഉള്ളിൽ ഒന്നാം ധാരായം മറ്റൊരു രാമൻമേനവനും ആയിരുന്നു. സുവിശ്വ കൊണ്ടും, വസ്തു പരിവർത്തനം കൊണ്ടും രാമൻ മേനവനും ദിവാൻ പേരുകൾ അധികം അവകാശം ഉണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും അന്നത്തെ കാലാവസ്ഥയ്ക്കു ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിൽ നല്ല പരിജ്ഞാനിയും രാജ്യത്തന്ത്ര വിദഗ്ദ്ധനും പ്രഖ്യാതനും ആന കൊരം മന്ത്രിപദം അവകാശിക്കുവാൻ അത്യാവശ്യമായിരുന്നു. കൃഷ്ണാചാർ ദിവാൻജിയുടെ ഭരണത്തെപ്പറ്റി പലതരത്തിലുള്ള ആക്ഷേപങ്ങളും പുറപ്പെട്ടിരുന്നു. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ശമ്പളങ്ങൾ അധികകുറവായി ബാക്കിയായിരുന്നു. ചോവീസ്സുകാരുടെ നടപടി ജനദ്രോഹകരമായി പരിണമിച്ചു കത്തകളുടെ ഭരണം (പ്രത്യേകിച്ചു മുളകുത്തകയുടെ) ഏറ്റവും ഉപദ്രവകരമായിത്തീർന്നു. ക്രിസ്തു മതത്തെ സ്വീകരിച്ച കീഴ്ജാതിക്കാരുടെ തീണ്ടൽ കാര്യത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചവന്ന അപനയാചാരിരിമാരുടെ ഭേദപ്രതിപാദനം വഴിയാക്കി. മദ്രാസ്സ്, കൽക്കട്ട, സിഖോൺ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലെ വർത്തമാനപത്രങ്ങൾ ദിവാൻ